

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(MÜFREDÂT)

2010

Tekin Açıkel

Bu bir TÜDİAD yayınıdır.

TÜDİAD NEDİR

(Tüm Din Adamları Derneği)

TÜDİAD, dini öğrenim görmüş; bilimsel, dini, ahlaki, sosyal, kültürel yönden kendini yetiştirmeye ve toplum için bu konularda aydınlatıcı çalışmalarında bulunmaya çalışan; yaşadığı çağın farkında olan, yaşadığı çağın bakış açısıyla değerlendirebilen, vizyon ve misyon sahibi, bilinçli bir şahsiyet olmayı kendine ilke edinmiş kişilerden oluşan, gönüllülük esasına dayalı bir sivil toplum örgütüdür.

TÜDİAD NASIL KURULDU

TÜDİAD bir grup din görevlisi arkadaşın halka, özellikle gençlere yönelik yapmış oldukları faaliyetleri yaygınlaştırılmak amacıyla dernekleşmeye karar vermesiyle kurulmuştur.

TÜDİAD İLKELERİ

Gönüllülük

Samimiyet

Çalışkanlık

Objektiflik

Idealistik

PARTİLER CEMAATLER VE GRUPLARDAN BAĞIMSIZ KONUMUZ

TÜDİAD, somut projelerini gerçekleştirirken; siyasi partiler, dini cemaatler ve gruplardan bağımsızlığını korur. Doğruların yanında, yanlışların karşısında olabilmek için, özgürlüğünden asla ödün vermez.

VİZYONUMUZ

Bağımsız, objektif, söz sahibi uluslararası dini kültürel bir düşünce ve çalışma kuruluşu olmaktadır.

MİSYONUMUZ

İslam'ı anlamaya ve İslam'ın anlaşılması saframaya yönelik çalışmalar yapmak; dünya barışına katkıda bulunmaktadır.

AMACIMIZ

TÜDİAD'ın amacı toplumun sosyal, kültürel, sportif, eğitim, mesleki, bilimsel yaşantılarına katkıda bulunmak, dini bilgi ve kültürlerini artırmak; camileri birer eğitim, kültür, sosyal yardım ve yardımlaşma merkezi haline getirmek amacıyla Diyanet İşleri Başkanlığı'nın faaliyetlerini destekleyici çalışmalar yapmak, toplumun sorunlarıyla ilgilenmek, diğer kuruluş ve dernekler ile işbirliğini geliştirmek, üyelerin birikimlerini ülkenin ve toplumun sosyal, teknik ve kültürel gelişimine katkıda bulunacak şekilde yönlendirmek, bu amaçla organizasyonlar yapmaktadır.

İçindekiler

S U N U M	6
I. BÖLÜM	8
<i>Birinci Ders.....</i>	8
<i>İkinci Ders.....</i>	10
<i>Üçüncü Ders.....</i>	13
<i>Dördüncü Ders.....</i>	15
<i>Beşinci Ders.....</i>	16
<i>Altıncı Ders.....</i>	17
<i>Yedinci Ders.....</i>	18
<i>Sekizinci Ders.....</i>	19
<i>Dokuzuncu Ders.....</i>	20
<i>Onuncu Ders</i>	22
<i>On Birinci Ders.....</i>	24
<i>On İkinci Ders.....</i>	24
METİN ÇALIŞMALARI	25
<i>Birinci Metin.....</i>	25
<i>İkinci Metin.....</i>	25
<i>Üçüncü Metin</i>	26
<i>Dördüncü Metin.....</i>	27
<i>Beşinci Metin</i>	28
<i>Altıncı Metin</i>	29
<i>Yedinci Metin.....</i>	30
<i>Sekizinci Metin</i>	31
<i>Dokuzuncu Metin.....</i>	32
<i>Onuncu Metin</i>	33
<i>On Birinci Metin</i>	34
METİN ÇEVİRİLERİ	35
II. BÖLÜM	39
<i>On Üçüncü Ders</i>	41
<i>On Dördüncü Ders</i>	41
<i>On Beşinci Ders</i>	42
<i>On Altıncı Ders</i>	42
<i>On Yedinci Ders</i>	43
<i>On Sekizinci Ders</i>	43

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

<i>On Dokuzuncu Ders</i>	44
<i>Yirminci Ders</i>	45
<i>Yirmi Birinci Ders</i>	45
<i>Yirmi İkiinci Ders</i>	46
<i>Yirmi Üçüncü Ders</i>	46
<i>Yirmi Dördüncü Ders</i>	47
<i>Yirmi Beşinci Ders</i>	47
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	49
<i>Birinci Metin</i>	49
<i>İkinci Metin</i>	52
<i>Üçüncü Metin</i>	57
<i>Dördüncü Metin</i>	60
<i>Beşinci Metin</i>	61
<i>Altıncı Metin</i>	62
<i>Yedinci Metin</i>	63
<i>Sekizinci Metin</i>	64
<i>METİN ÇEVİRİLERİ</i>	65
<i>III. BÖLÜM</i>	71
<i>Yirmi Altıncı Ders</i>	72
<i>Yirmi Yedinci Ders</i>	73
<i>Yirmi Sekizinci Ders</i>	74
<i>Yirmi Dokuzuncu Ders</i>	75
<i>Otuzuncu Ders</i>	76
<i>Otuz Birinci Ders</i>	77
<i>Otuz İkiinci Ders</i>	78
<i>Otuz Üçüncü Ders</i>	79
<i>Otuz Dördüncü Ders</i>	80
<i>Otuz Beşinci Ders</i>	81
<i>Otuz Altıncı Ders</i>	82
<i>Otuz Yedinci Ders</i>	87
<i>Otuz Sekizinci Ders</i>	89
<i>Otuz Dokuzuncu Ders</i>	90
<i>Kırkıncı Ders</i>	91
<i>Kırk Birinci Ders</i>	91
<i>Kırk İkiinci Ders</i>	92

<i>Kırk Üçüncü Ders</i>	92
<i>Kırk Dördüncü Ders</i>	93
<i>Kırk Beşinci Ders</i>	94
<i>Kırk Altıncı Ders</i>	95
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	96
<i>Birinci Metin</i>	96
<i>İkinci Metin</i>	97
<i>Üçüncü Metin</i>	98
<i>Dördüncü Metin</i>	99
<i>Beşinci Metin</i>	100
<i>Altıncı Metin</i>	101
<i>IV. BÖLÜM</i>	103
<i>Kırk Yedinci Ders</i>	105
<i>Kırk Sekizinci Ders</i>	106
<i>Kırk Dokuzuncu Ders</i>	107
<i>Ellinci Ders</i>	107
<i>Ellî Birinci Ders</i>	108
<i>METİN ÇALIŞMALARI</i>	110
<i>Birinci Metin</i>	110
<i>İkinci Metin</i>	111
<i>Üçüncü Metin</i>	112
<i>Dördüncü Metin</i>	113
<i>Beşinci Metin</i>	114
<i>Altıncı Metin</i>	115
<i>Yedinci Metin</i>	116
<i>Sekizinci Metin</i>	117
<i>LÜGÂTÇE</i>	119
<i>KÂYNAKÇA</i>	128

S U N U M

Bu kitap, Altı yüz yıl gibi uzun bir süre edebiyatta ve sanatta, İlimde ve günlük hayatın içinde kullanılmış olan Osmanlıca'yı ve onunla yazılmış olan yazılı metinleri okumaya yönelik, siz meraklı öğrencilere yardımcı olması amacıyla TÜDİAD'ın desteği ile kaleme alınmıştır.

Osmanlı tarihi, şanlı Türk tarihi içinde bizler için apayrı bir yeri olan ve her döneminde büyük zaferler ve müjdeler barındıran bir tarihtir. Her Türk evladı bu şanlı geçmişini merak etmeli ve ona yabancı kalmamalıdır. İşte bundan dolayı tarihimizin dilini ve yazısını öğrenmeli ve bunu bir fazilet bilmeliyiz.

Bu çalışma dört bölümden oluşmuştur:

İlk bölümde Osmanlıca alfabesi tanıtılmıştır. Bunu yaparken alfabenin yazım kuralları üzerinde pek durulmamış, bu bilgilerin öğrenci tarafından bilindiği varsayılmıştır. Yalnızca harflerin başta, ortada ve sondaki halleri tablolarla gösterilmiştir.

Osmanlı Alfabesi incelenirken bilinen klasik yollarla gidilmemiş, bunun yerine yeni bir yöntem olan ses sistemi takip edilmiştir. Böylelikle öğrencinin bugünkü alfabede karşılık gelen sesleri çabuk kavraması amaçlanmıştır.

İkinci bölümde ise Türkçe yazımında kullanılan dilbilgisi kaideleri yer verilmiştir. Buradaki hedefimiz Osmanlıca'nın yazımını öğrenmek değil, yazılı olan metinleri daha iyi okuyabilmektir.

Üçüncü bölümde Arapça dil kaidelerine yer verilmiştir. Zira Osmanlıca'daki Arapça kelimeler, Arap dilinden mastar haliyle aynen alınmış ve yazılış kaideleri bozulmamıştır.

Dördüncü bölümde Farsça'dan Osmanlıca'ya geçmiş kalıplar ve ekler yer verilmiştir. Çünkü Altı yüz kürsü yıl içinde Osmanlı edebiyatında ziyadesiyle Fars etkisini görmekteyiz.

Bunları incelerken yeri geldikçe üç dile ait sayılar, günler ve ayların yazımına yer verilmiş, çalışmalar örnek metinlere yer verilerek zenginleştirilmiştir.

Bu eserin diğer eserler ile kıyaslandığında göze çarpan en önemli farkı; konuları incelerken sırasıyla matbu, rika, divani ve talik yazı çeşitlerinin ayrı ayrı işlenmesidir. Bu sayede gerçek metinleri incelerken okuyucuya kolaylık sağlanması amaçlanmıştır.

Uzun bir çalışmanın sonucunda tamamlamış olduğumuz bu eserin, mükemmel ve eksiksiz olduğu iddiasında değiliz. Fakat mümkün olduğu kadar dikkatle hazırladığımız bu eserde aradığınız her konuyu bulmanız ve ulaşmanız hedeflenmiştir. Buna rağmen tesbit ettiğiniz hataları ve eksikleri tarafımıza bildirmeniz bir lütf olacaktır.

İlim Müslüman'ın yitik malıdır, düşüncesi ile kitabımızın tamamını veya bir kısmını isim ve kaynak belirtmek şartıyla çoğaltabilir veya kullanabilirsiniz.

Tekin Açıkel

İzmir

2010

tekin_acikel@hotmail.com

OSMANLI ALFABESİ

،

ئ

ج

ئى

I. BÖLÜM
OSMANLI ALFABESİ

Birinci Ders

Osmanlıca 28 harflik Arap alfabesini temel alan bir dildir. Arapçadan farklı olarak Türkçe sesleri karşılamak için Farsçadan (pe) پ, (çe) چ ve (je) ڙ harflerini almıştır.

پ

چ

ڙ

Osmanlı alfabetesinde dört adet okutucu harf vardır. Bu harfler Türkçedeki sesli harfleri karşılar. Bunlar (Elif) ا, (He) ه, (Vav) و, ve (Ye) ى harfleridir.

ا

ه

و

ى

e - a

e - a

o - ö - u - ü

ı - i

Gelin şimdi hep birlikte Osmanlıca Elifba'yı sırasıyla inceleyelim.

OSMANLICA ELİFBA

<i>SE</i>	<i>TE</i>	<i>PE</i>	<i>BE</i>	<i>ELİF</i>
ث	ت	پ	ب	اء
<i>DAL</i>	<i>HI</i>	<i>HA</i>	<i>CE</i>	<i>CİM</i>
د	خ	ح	چ	ج
<i>SİN</i>	<i>JE</i>	<i>ZE</i>	<i>RÄ</i>	<i>ZEL</i>
س	ژ	ز	ر	ذ
<i>ZI</i>	<i>Tİ</i>	<i>DAD</i>	<i>SAD</i>	<i>SİN</i>
ظ	ط	ض	ص	ش
<i>ARABI KEF</i>	<i>KAF</i>	<i>FE</i>	<i>GAYN</i>	<i>AYN</i>
ك	ق	ف	غ	ع
<i>MİM</i>	<i>LAM</i>	<i>TÜRKİ KEF</i>	<i>YAYİ KEF</i>	<i>FARSİ KEF</i>
م	ل	ڭ	گ	گ
<i>YE</i>	<i>LAM ELİF</i>	<i>HE</i>	<i>VAV</i>	<i>NUN</i>
ى	لا	ه	و	ن
<i>ESRE</i>	<i>ÜSTÜN</i>	<i>UN - ÜN</i>	<i>IN - İN</i>	<i>AN - EN</i>
ঠ	ঠ	ঠ	ঠ	ঠ
<i>MED</i>	<i>CEZM</i>	<i>SEDDE</i>	<i>ÖTRE</i>	
ـ	ـ	ـ	ـ	

İkinci Ders

OKUTUCU HARFLER

ELİF	ا	ا	ا	ا
HE	ه	ه	ء	ئ

- ☞ Arap alfabetesinin de ilk harfi olan elif harfi, Osmanlı Türkçesinde esas olarak kelime başlarında (e), kelime orta ve sonlarında (a) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kökenli kelimelerin başında (a) sesini ا harfi karşılar.

از	او	اش	ال	ات
آو	آرار	آرا	آدا	آد
بال	باق	بابا	آتا	آت
آزار	آز	آى	آش	آق

دَهْدَه

- ☞ Kelime ortalarında (He) harfi (e) sesini karşılarken, kelime sonlarında (a) sesini karşıladığı da görülür.
- ☞ (Elif) ve (He) harfleri kelime ortalarında okutucu harf olarak bazen yazılmaz ise yanlış olmaz.

بَهْبَه

لَالَه

دَهْرَه

نِنْهَه

دَهْدَه

آدَادَه

آرَا

آيْدَه

دَالَه

قَارَه

- ☞ Arapça ve Farsça kökenli kelimelerde ise elif harfi; kelime başında (e), kelime ortalarında ve sonlarında uzun (â) olarak okunur.

Arapça

Farsça

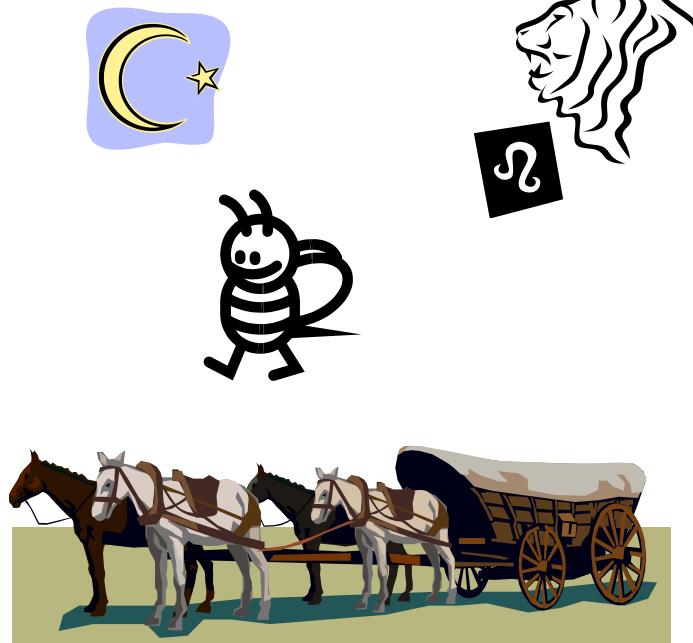
اساس	Esâs	ازبر	Ezber
اجل	Ecel	اشك	Eşek
امير	Emîr	افگار	Efkâr
ادب	Edeb	ابرو	Ebrû
امين	Emîn	ایواه	Eywâh
اسرار	Esrâr	اندام	Endâm

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

OKUYALIM

آی	Ay
آقشام	Akşam
صقال	Sakal
آرابه	Araba
آرسلان	Arslan
آو	Av
آت	At
آرى	Arı
آش	As

آبدال	Âbdal	آخر	Âhir	آینا	Âyna
آدم	Âdem	آتش	Âtes	آواز	Âvaz
آمر	Âmir	آرزو	Ârzu	آسمان	Âsuman

او	Ev
امک	Ekmek
اللى	Elli
المما	Elma
اش	Eş
ات	Et
ارکك	Erkek
ارکن	Erken
اگرى	Eğri

Üçüncü Ders

VAV

و

و

و

و

YE

ى

ڻ

ڦ

ى

- ☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (vav) harfleri (o,ö,u,ü) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (vav) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (o,u), ince ise (ö,ü) seslerini karşılar.

بول

کوز

سوس

اولو

اوق

- ☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (ye) harfleri (ı,i) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (ye) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (ı), ince ise (i) seslerini karşılar.
- ☞ Bu özellikler Arapça ve Farsça kelimelerde geçerli değildir. Zira bu tür sözcükler kendi dillerinin kurallarıyla okunurlar.

قیل

کیل

دیرى

قایيق

اپله

اودون

اوردك

قویو

اوزوم

ایشيق

ایگنه و ایپلیک

او = و ای = ی

و		ی	
اوجوز	Ucuz	ایلیق	İlilik
اوشاق	Uşak	ایشیق	Işık
اوتو	Ütü	ایرماق	Irmak
اوت	Ot - Öt	ایصلیق	İslık
اورتو	Örtü	ایزجی	İzci
اوزون	Uzun	ایشچی	İşçi
اوتوز	Otuz	ایپ	İp
اوتلاق	Otlak	ایکی	İki
اودون	Odun	ایلیک	İlik
اوگله	Ögle	ایگنه	İgne
اوزوم	Üzüm	ایپلیک	İplik
اوکوز	Öküz	ایصیریق	Isırık
اوستون	Üstün	ایسہ	İse
اوغلان	Oğlan	ایشلهمک	İşlemek
اوجاق	Ocak	ایشته	İşte
اوفکه	Öfke	اینجه	İnce
اولغون	Olgun	ایصلاح	İslak
اوراق	Orak	ایچون	İçün
بورو	Boru	ایله	İle
بودور	Bodur	بیلیرم	Bilirim
دولاب	Dolab	ایری	Iri
зор	Zor	دمیر	Demir

Dördüncü Ders

BE

ب

ٻ

ٻ

ب

PE

پ

ڦ

ڦ

پ

☞ Arap alfabetesinin ikinci harfi olan (be) harfi, üç noktalı olursa (pe) harfine dönüşür. Osmanlı alfabesi (پe) harfini, Fars (Iran) alfabetesinden almıştır. Bundan dolayı (pe) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenlidir.

بابا

Baba

پیده

Pide

باش

Baş

پانچار

Pancâr

بالیق

Balık

صاپان

Sapan

صابون

Sabun

پاموق

Pamuk

جواب

Cevâb

پازار

Pazar

كتاب

Kitâb

چوپ

Çöp

بهار

Bahar

پرلانته

Pirlanta

بياض

Beyâz

پرست

Perest

سورودن آيريلان قوزويي قورت قاپار.

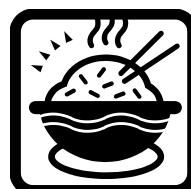
ايکي قارپوز بر قولتوغه صيغماز.

تنجره يووارلاندى قاپاغنى بولدى.

ايکي المده اون پارماق واردر.

پلاوى پك سه و ه رم.

آرى بال ياپار.

Beşinci Ders

CİM

ج

ج

ج

ج

ÇE

ج

ج

ج

ج

- ☞ Arap alfabetesinin beşinci harfi olan (Cim) harfi, üç noktalı olursa (Çe) sesine dönüşür. (Çe) harfi tipki (pe) harfi gibi Farsça'dan Osmanlıca'ya geçmiş bir harftir.

جاجيق

Cacık

حاجي

Hâci

جامع

Câmi'

جانسز

Cansız

جهان

Cihân

جوچه

Cüce

جوهردار

Cevherdâr

جوشقون

Coşkun

اوجوز

Ucuz

تاج

Tac

اوجاق

Ocak

اینجر

İncir

تورکجه

Türkçe

جمال

Cemal

ناجي

Nâci

جسارت

Cesâret

چاقماق

Çakmak

چوجوق

Çocuk

چوربه

Çorba

چهره

Çehre

اچون

İçün (İçin)

چاريق

Çarık

چاووش

Çavuş

چشمه

Çeşme

چوره ك

Çörek

چيلك

Çilek

چيچك

Çiçek

چوبان

Çoban

چارشى

Çarşı

دالفيچ

Dalgıç

چاقيل

Çakıl

چيراق

Çırak

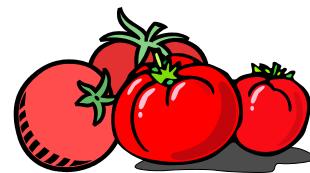
Altinci Ders

TE	تة	تة	ت
TI	ط	ط	ط
DAL	د	د	د

- ☞ Türkçe sesli uyumuna göre (te) harfi ince, (ti) harfi ise kalın ses değeri taşır. Bazı Türkçe kelimelerde (ti) harfi kalın (di) şeklinde okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (dal) harfi ince okunurken, Arapça ve Farsça kelimelerde kendi dil kaidelerine göre ince veya kalın okunabilir.

9

تورك	Türk	طاقمق	Takmak	آطه - آدا	Ada
تپه	Tepe	طاقيم	Takım	طوغري	Doğru
تاریخ	Tarih	طاشقین	Taşkın	ط ولو	Dolu
تارلا - تارله	Tarla	آناطولى	Anadolu	طاباق	Dayak
تدبیر	Tedbir	طقوز	Dokuz	طوغرامق	Doğramak
تفسیر	Tefsir	طاغ	Dağ	طوماتس	Domates

دهده	Dede	دسته	Deste	دقیقه	Dakika
دھرہ	Dere	داخل	Dâhil	دگرسن	Değersiz
درس خانہ	Dershane	دادی	Dadı	دیشسز	Dişsiz

اوقو یاز تکرارلا

بې لە بشکدە اویودى. آبلاسى شىمدى اوياندى. اىكى قوش بى دالە قوندى. قويون سوروسى اوتلايور. آرتىق آقشام اولدى. قوزولر قويونلار اينكلەر اوکوزلر دونوپىورلر. جمال قىرده قوشدى كامل يولىدە بى دودوك بولدى. نورى كويىن آرابە ايلە دوندى. قارداشى اورادە

Yedinci Ders

SE	ث	ش	ذ	ث
SİN	س	س	س	س
SAD	ص	ص	ص	ص

- ☞ Peltek (Se) de denilen (Se) ث harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Sin) س harfi ince okunurken (Sad) ص harfi kalın okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise o dilin kurallarına göre ince veya kalın okunabilir.

ثانية	Saniye	ثواب	Sevab	كثرة	Kesret
ثبات	Sebat	اثر	Eser	كثير	Kesir
ثنا	Sena	عثمانليجه	Osmanlica	مثال	Misal
ثروت	Servet	ثابت	Sabit	مراث	Miras

س	ص
سکن	Sekiz
سرت	Sert
سفر	Sefer
سلاح	Silah
ساعت	Saat
ساخته	Sahte
سرچه	Serçe
صوماًق	Soymak
صاغلام	Sağlam
صاقمه	Saçma
صاتيجى	Satıcı
صاحب	Sahib
صلاته	Salata
صيتمه	Sitma

Sekizinci Ders

HA	ح	خ	خ	ح
HI	خ	خ	خ	خ
HE	ه - ه	ه	ه	ه

- ☞ Noktalı (Hi) خ harfi tipki (Se) ث harfi gibi Türkçe kelimelerde kullanılmaz. Arapça ve Farsça kelimelerde kullanılan bu harf (Ha) gibi okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Ha) ح harfi kalın, (He) ه harfi ise ince olarak okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise o dilin kurallarına göre okunur.
- ☞ Okutucu (He) ه kendisinden sonra gelen harfle birleşmez.

خدم	Hâdim	خبرجي	Haberci	خلافت	Hilâfet
خاطرلامق	Hâtırlamak	خرابه	Harâbe	خویسز	Huysuz
خالص	Hâlis	خصوص	Husûs	خيال	Hayâl

ح		ه	
رحمت	Rahmet	هپ	Hep
حاجى	Hacı	هجوم	Hücum
حاضر	Hazır	شهادت	Şahadet
حضرت	Hazret	هیچ	Hiç
حقيقة	Hakikat	هيكل	Heykel
حيلة	Hile	اهانت	İhanet
مخلوق	Mahlük	چهره	Çehre

- ☞ Kelime sonlarında kullanılan (He) ئ harfi e-a alarak okunur.

آرابه	Araba	ایشته	İşte	آتماجه	Atmaca
تارله	Tarla	ایگنه	iğne	باغلامه	Bağlama
صیره	Sıra	آش خانه	Aşhane	پرده	Perde

Dokuzuncu Ders

ZEL	ذ	ذ	ذ	ذ
DAD	ض	ض	ض	ض
ZI	ظ	ظ	ظ	ظ
ZE	ز	ز	ز	ز
JE	ڙ	ڙ	ڙ	ڙ

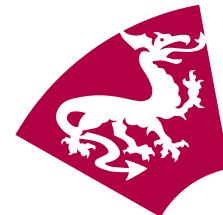
- ☞ Arapça kelimelerde kullanılan (Zel) ذ , (Dad) ض ve (Zi) ظ harfleri Türkçe kökenli kelimelerde kullanılmazlar.
- ☞ (Zel) ذ harfine peltek (Ze) de denir. Fakat Osmanlıcada okunurken normal (Ze) ج olarak okunur.
- ☞ (Je) ڙ harfi (Ze) ج harfinin üç noktalı halidir ve bize bu harf Fars alfabetesinden geçmiştir. Türkçe kelimelerde kullanılmayan bu harf ya Fars kökenli kelimelerde veya dilimize Batı dillerinden geçmiş kelimelerde kullanılır.
- ☞ (Dad) ض ve (Zi) ظ harfleri Arapçada kullanıldığı gibi Farsçada da kullanılmıştır. Fakat Farşlar (Dad) harfini mahreçten dolayı (Zad) olarak isimlendirmişler ve kalın (Za) olarak seslendirmişlerdir. Bundan dolayı Osmanlıcada (Dad) harfiyle yazılmış kelimelerin bir kısmı (Da) sesiyle okunurken, bir kısmı da (Za) sesiyle okunmuştur.
- ☞ Türkçe kelimelerin yazımında ze ve za seslerini sadece (Ze) ج harfi karşılar.

قیز	Kız	قازى	Kazi	زورلامق	Zorlamak	زاده	Zade
یوز	Yüz	یازى	Yazı	زوگورت	Zügört	زمت	Zahmet
دوز	Düz	کوزى	Gözü	زياده	Ziyade	زکى	Zeki

قیز

اژدرها

ژوري	Jüri	ژاله	Jale	اژدرها	Ejderha
ژولیده	Jülide	ژيلت	Jilet	مژده	Müjde
ژاندارما	Jandarma	پژمردہ	Pejmürde	نژاد	Nejad

ذات	Zat	ظالم	Zalim	رمضان	Ramazan
ذکر	Zakir	ظرافت	Zarafet	ضابطہ	Zabıta
ذمین	Zemin	ظفر	Zafer	ضربه	Darbe
مذهب	Mezheb	ظهور	Zuhur	قاضی	Kadı
ذوق	Zevk	مظلوم	Mazlum	فضیلت	Fazilet
عذاب	Azab	ظاهر	Zahir	عرض	Arz

یوزوب گزه رک
دالوب چیقییور
بیاض تویندن
اینجی آقییور

باق شو کوچوك اورده ک
نه خوش یوزویور
حاووزده گزه ره ک
بزی سوزویور

كىل كېيھە كىل

Onuncu Ders

KAF	ق	ة	غ	ق
GAYN	غ	خ	غ	غ
ARABÎ KEF	ك	ك	ك	ك
FARSÎ KEF	گ	گ	گ	ک
YAYÎ KEF	-	گ	-	گ
TÜRKÎ KEF	ڭ	ڭ	-	ڭ

- ☞ Osmanlı Türkçesinde kalın (ka) sesini (kaf) harfi verirken ince (ke) sesini (kef) ك harfi vermektedir.

ق		ك					
قیز	Kız	قاڻى	Kazi	كتاب	Kitab	اکین	Ekin
قاپاق	Kabak	قول	Kol – Kul	ڪسکين	Keskin	چکيل	Çekil
قاشيق	Kaşık	قيريق	Kırık	کلام	Kelam	زکى	Zeki
قاراغه	Karga	چاقيل	Çakıl	اييلك	iyilik	کرم	Krem
آقين	Akin	كورراقق	Korkak	کله بک	Kelebek	تورکچه	Türkçe
قار	Kar	قيش	Kış	کويلى	Köylü	کيليم	Kilim

- ☞ Osmanlı Türkçesi'nde kalın (ga - گا) seslerini (gayn) غ harfi verirken ince (ge-گe) sesini (Farsi Kef) گ harfi verir. (Yayi Kef) harfi گ ise bazı kelimelerin okunuşlarında (ye) sesini karşılar.
- ☞ (Yayi Kef) aslında ayrı bir harf olmayıp (Kef) harfinin kullanıldığı bazı Türkçe kelimelerin telaffuzunda kullanılır.

او ب يا هر

گ غ

طاغ	Dağ	غرب	Garb	اگری	Eğri	گویا	Güya
صاغلام	Sağlam	غاراڙ	Garaj	دگل	Değil	گيت	Git
صوغان	Soğan	بورغان	Yorgan	اگر	Eğer	گناه	Günah
باغله	Bağla	غروش	Guruş	ایگنه	İgne	گونش	Güneş
چيغلق	Çiğlik	غازى	Gazi	دوگمه	Düğme	گولگه	Gölge
ياغلى	Yağlı	غيرت	Gayret	دگيشمه	Değişme	گرداب	Girdab

☞ (Kâfi Nuni), (Nazal Ne), (Sağır Kaf) da denilen (Türkî Kef) ڻ (Nun) harfi gibi okunursa da asıl söyleşi genizzendir. Türkçe kelimelerde kullanılan bu harf kelimelerin başında bulunmaz. Daha çok tamlamalarda, mülkiyet bildiren eklerde ve bazı kelimelerin yazımında kullanılır. Kullanıldığı kelimelerde (Türkî Kef) in noktaları çoğu kez gösterilmeyebilir.

اکڈیرمق	Andırmak	چکه	Çene	بکھر	Benzer	اوکا	Ona
اوکلی	Ünlü	ناکری	Tanrı	بکا	Bana	اکٹا	Ana(Ona)
سنگ	Senin	صوک	Son	اکلا	Anla	پیکھی	Yeni
یاکلیش	Yanlış	قاراکلچ	Karanlık	اوک	Ün	صوکرہ	Sonra
سوزک	Sözün	کلدک	Geldin	اوکجه	Önce	الک	En
دکیز	Deniz	پازیکنر	Yazınız	اوکارمک	Onarmak	قولک	Kolun

☞ (Kef) Harfinin (Vav) gibi okunduğu birkaç istisna kelime de vardır. Buna (Vavi Kef) de denir.

گوکچین	Güvercin	دو مک	Dövmek	سو مک	Sövmek
گوکده	Gövde	گوکته	Güverte	اوکز	Üvez

On Birinci Ders

AYIN

ع

ء

ء

ع

- (Ayın) ع harfi Arapçaya mahsus bir harftir. Türkçe kökenli kelimelerde asla kullanılmaz.
- Arapça kelimelerde (ا, إ, إِ, أ, ئ, ي, ئِ) seslerinin hepsini karşılar.
- Kelimelerin sonunda yer alırsa cezimli okunur ve kesme işaretleri ile ifade edilir.

عاشق	Âşik	عسکر	Asker	عبد	Abid	عالم	Âlim
عراق	Irak	عرق	İrk	عرض	Irz - Arz	عيال	Iyal
عبادت	İbadet	علاج	İlac	عبرت	ibret	عرفان	İrfan
عثمان	Osman	عمر	Ömer	علماء	Ulema	عنوان	Unvan

On İkinci Ders

ŞIN	ش	ش	شة	ش
FE	ف	ف	ف	ف
MİM	م	م	م	م
NUN	ن	ن	ن	ن

شربت	Şerbet	فتح	Fatih	مكون	Mümkün	نه	Ne
شمسيه	Şemsiye	فرجه	Fırça	ملكت	Memleket	نازلى	Nazlı
شویله	Şöyle	قط	Fakat	مامور	Memur	نزاكت	Nezaket
شهر	Şehir	فقر	Fakir	میلیون	Milyon	نیچون	Niçin

METİN ÇALIŞMALARI*Birinci Metin*

قۇزو و بېڭەك

قۇزونىڭ يوڭىنى قىرىپىيلر، حيوانجىز سىنى چىقارمادى. فقط اثوابى آلينجە كدرلندى. چونكە هوا صوغودى. قوزو اوشودى، آجى آجى مەلهدى. همان گونش چىقىدى، قوزو يى اىصىتىدى. حيوانجىز سەۋىندى، صىچرامايمە باشلادى. قوزو بر قادىنچىزكە يىدى. قادىنڭ دە كۆچۈك چوجوغۇن واردى. گولەر، اويناردى. قىش گلدى، چوجوق شوقنى قاچىردى. زىرا چوق صوغوق واردى. زاواللىجق دوڭۇيوردى. بونڭ اوزرىنە آنهسى قالىن، اىصىدىيەجى چوراابلە اوردى، چاماشىر دىكدى، اوڭا كىيدىردى. بېڭەك يىنە فرەلاندى، گولەمە باشلادى.

İkinci Metin

بىلەمەجە

هر گون صباح شفقلەر،
بىلەمەجە.
بىلەمەجە
بۇنى بىلەن چابوقچە
آفرىنى قازانىر.

قادىفەدن اليسەسى،
ضابط گىبى مەمۇزلى.
پك گوزەلەر اينجە سىسى،
قىرمىزىجە خوطۇزلى.

Üçüncü Metin

چفتجيڭ نصيحتى

وقتىلە بىر چفتىجى وارمىش ،
تجربەلى اختىارمىش .

خستەلانوب ياتمىش بىر گون
چوجوقلر مخزون ، كوسكون
طۇپلامىشلار اطرافنە
دىمىش : قولاق ويرك بىڭ
چونكە آرتىق ياورولرم
اولەجىم ، اختىارم
صوڭ سوزلىرى باباڭزىڭ
عقلڭىزدە اي قالسىن !

تارلامىزدە خزىنە وار
قازارسەڭز آلتۇن چىقار.

چىفتىجى اولور اوچ گون صوڭرا
تارلا قالىر چوجوقلره .
قاازما ، كورەك قوشوشەرق
ايچىندەكى طاشى طوپراق ...

Dördüncü Metin

انسان

انسانڭ بر باشى واردر . باش ساچىلە اورتولودر . باشڭ قىسىلىرى شونلۇ دىر : آلين ، ايکى گوز (صاغ گوز و صول گوز) ، گوز قىاقلىرى ، قاشلىرى ، كىرپىكلىرى ، ايکى قولاق ، بورون آغىز ، دوداقلەر و چىڭە .

دەدەمڭ صاقالى و بىيغى واردر . آغىزدە دىيل و دېشلىرى بولۇنور . انسانڭ او مووزلىرى ، قوللىرى ، اللرى پارماقلرى ، صىرتى ، گوکسى ، قارنى ، باجاقلرى ، آياقلرىدە واردر .

كوز گورور ، قولاق ايشىدىر ، بورون قوقلار ، دىيل ايلە طاتارز ، ال ايلە طوتارز .

آغىز ايلە قونوشورز ، آياق ايلە يورورز . آق جىڭىر گوکسەدر ، او نىڭ ايلە نفس آلىز . قلبىز چارپار . معەدە قارىزىدەدر . يىكلەرى معەدە او گودور .

Beşinci Metin

صباح

شفق سوکدی : چیل خوروزڭ « قالق » دییور ،
 يشیل قىرلر پنبه رنگە بوياندى ،
 ياورو قوشلر يووالرده اوياندى ،
 قوزوجىلر اوتلامغە كېدىيور .
 ياوروجىم سىنده آرتىق قالق اويان !
 بۇ ساعتىدە باق ھەرىدە سىسىلر وار :
 كېيى انسان صاپاتى سوروكلەر ،
 كېيى انسان اوجاجۇنى كوروكلەر ،
 هەركىس اىشە كەدىسىنى حاضىلر .
 ياوروجىم ! سىنده اىشە حاضرلان !

Altıncı Metin

پاپاتیه

ياپراقلرى قيوير قيوير؛
اوده آيرى بر گوزهلك.
بوى بوص، بويون ايپ اينجه جك
هم گوزهل، همده نازلیدر.
گلين يوزلو، پاپاتيالر،
آلتون گوزلو پاپاتيالر.

بهار اولسوندە سير ايڭىڭى
ناصيل سوسلەر بايرلىرى
زمرد گىبى چاييرلىرى
يوزه گولەن نازنин
گلين يوزلو پاپاتيالر
آلتون گوزلو پاپاتيالر.

روزگار اسر: گاه او يانه،
گاه بو يانه، هې برابر
دالغا دالغا اىگىلىرلر؛
فرح ويرىلر انسانه
گولر يوزلو پاپاتيالر،
آلتون گوزلى پاپاتيالر.

تارلالدە خوشە گىدەن
سارى، تورونجى، پىنبه، مور
بر چوق دلبر چىچىك اولور؛
بنجه دلبردر ھېسىندەن
گولر يوزلو پاپاتيالر،
آلتون گوزلى پاپاتيالر.

Yedinci Metin

پارماقلر

قلمى توتنان بو،
ايگنه يىدە چەۋىرىر.
قازانيلان پارهېي
صاييان بىلە بو پارماق.
قانايان ياراىي
يىنە بودر صاراجق!
خرب گونلىرى گلدكده
وطنى دە كىم قورور?
پارماق در تەتىكده:
دوشمانلىرى بو اورور.

ايکى الده اوں پارماق
لوزومسىمى گورونور؟
ال دورسون بوكا باق
ال پارماقلە اوگونور.
كىم در ياپى اوستاسى?
كىم يۇنتۇپور مەمرى?
كىم ايشلەر الماسى
تاختا ويا دەميرى?
قانون، دف، عود، پيانو
سسلىينى كىم وىرير?

Sekizinci Metin

گل اوں پارا

خانمده گل اوں پارا!
سپت بوشالدى ده ينه
دېیوب دوروردى ماسقارا:
گل اوں پارا، آللث هله،
دېکەرسڭىزدە منديلە،
کەر ياپارسڭىز بلە؛
گل اوں پارا، گل اوں پارا!
على اکم

گل اوں پارا، گل اوں پارا!
قولنده بر گوزل سپت،
ايچىنده گل بش اوں صيرە،
تهمىز، سەويلى بر چوجوق
دېبور: مالم دگىل صولوق،
گلڭىز، آللث چابوق چابوق
گل اوں پارا، گل اوں پارا!

Dokuzuncu Metin

الله

دویوران هر حیوانی،
یاشادان هر انسانی،
قورویان شو وطنی:
بر الله، بر الله!

یری گوکی یارادان،
آغاچلری دونادان،
چیچکلری آجدیران:
بر الله، بر الله!

الله هر يerde حاضر،
نه ياپارسهم او گورور،
نه سویلرسهم ايشیدر.
بن اللهى سهودرم،
هر امرينى دىكىلەرم.

صبرى جمیل

Onuncu Metin

صالینجاق

کوچوك قارداش گول، سهون،
فراحلانسین يوره گلث،
نه وار بونده قورقاچ؟
اوخ، نه گوزه ل صالينجاق!

بو گون جمعه مكتب يوق
هر طرفه اوپون چوق؛
اڭ گوزه ليدر آنجاق
باڭچەدەكى صالينجاق!

سویله يەلم تورکلر،
قوشلرده باق، هې اوتر؛
بزى صاغلام يا پاچق
قورديغىز صالينجاق.

على علوى

On Birinci Metin

وقت

بر گون ایکی يه آیریلیر: گوندوز و گیجه. گوندوzin گوش، گیجهلين آى و بیلدیزلر ايشيق و پیرلر. بر گون يگرمى دورت ساعتدر. بر هفتە يدى گوندر. گونلرڭ اسملرى شونلردر: جمعە، جمعە ايرتهسى، پازار، پازار ايرتهسى، صالحى، چارشنبه، پرشنبه. جمعە تعطیل گونىدر.

بر سنه اون ایکى آيدر. بعضى آيلر اوتوز، بعضى آيلر اوتوز بر گوندر. بر سنهده دورت موسم واردە: ايلك بھار، ياز، صوڭ بھار (گوز)، قىش

METİN ÇEVİRİLERİ

BİRİNCİ METİN

KUZU VE BEBEK

Kuzunun yününe kırdılar, hayvancağız sesini çıkarmadı. Fakat esvabı alınınca kederlendi. Çünkü hava soğudu. Kuzu üzüdü, acı acı meledi. Hemen güneş çıktı, kuzuya isitti. Hayvancağız sevindi, sıçramaya başladı.

Kuzu bir kadıncağızın idi. Kadının da bir küçük çocuğu vardı. Güler, oynardı. Kış geldi, çocuk şevkini kaçırıldı. Zira çok soğuk vardı. Zavallıçık donuyordu. Bunun üzerine annesi kalın, ısıtıcı, çoraplar ördü, çamaşır diki, ona giydirdi. Bebek yine ferahlandı, gülmeye başladı.

İKİNCİ METİN

BİLMECE

Kadifeden elbisesi,
Zabıt gibi mehmûzlü.
Pek güzeldir ince sesi,
Kırmızıca Hotozlu.

Her gün sabah şafaklarla,
Bizden evvel uyanır.
Bunu bilen çabukça,
Aferini kazanır!

ÜÇÜNCÜ METİN

ÇİFTÇİNİN NASİHATI

Vaktiyle bir çiftçi varmış,
Tecrübeli ihtiyarmış.
Hastalanıp yatmış bir gün
Çocuklar mahzun, küskün
Toplanmışlar etrafına
Demiş: Kulak verin bana

Çünkü artık yavrularım
Öleceğim, ihtiyarım.
Son sözleri babanızın
Aklınızda iyi kalsın!
Tarlamızda hazine var
Kazarsanız altın çıkar.

Çiftçi ölü üç gün sonra
Tarla kalır çocuklara.
Kazma, kürek koşuşarak
İçindeki taşı toprak...

DÖRDÜNCÜ METİN

İNSAN

İnsanın bir başı vardır. Baş saçları örtülüdür. Başın kısımları şunlardır: Alın, iki göz (sağ göz ve sol göz) göz kapakları, kaşlar, kirpikler, iki kulak, iki yanak, burun, ağız, dudaklar ve çene. Dedemin sakalı ve bıyığı vardır. Ağızda dil ve dişler bulunur. İnsanın omuzları, kolları, elleri, parmakları, sırtı, göğüsü, karnı, bacakları, ayakları da vardır. Göz görür, kulak işitir, burun koklar, dil ile tatarız, el ile tutarız. Ağız ile konuşuruz, ayak ile yürüz. Akciğer göğüstür, onun ile nefes alırız. Kalbimiz çarpar. Mide karnımızdadır. Yemekleri mide öğütür.

BEŞİNCİ METİN

SABAH

Şafak söküdü çil horozun kalk diyor,
Yeşil kırlar penbe renge boyandı,
Yavru kuşlar yuvalarda uyandı,
Kuzucuklar otlanmaya gidiyor.
Yavrucuğum sen de artık kalk uyan!

Bu saatte her yerde sesler var:
Kimi insan sapanını sürüklüyor,
Kimi insan ocağını körückler,
Her kes işe kendisini hazırlar
Yavrucuğum! Sen de işe hazırlan.

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

ALTINCI METİN

PAPATYA

Bahar olsun da seyr edin
Nasıl süsler bayırları
Zümrüt gibi çayırları
Yüze gülen o nazenin
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Yaprakları kıvrıv kıvrıv;
O da ayrı bir güzellik.
Boy bos, boyun ip incecik;
Hem güzel, hem de nazlıdır
Gelin yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Tarlalarda hoşa giden
Sarı,turuncu,penbe,mor
Birçok dilber çiçek olur;
Bence dilberdir hepsinden
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

Rüzgar eser: Gah o yana,,
Gah bu yana, hep beraber
Dalga dalga eğilirler;
Ferah verirler insana
Güler yüzlü papatyalar,
Altın gözlü papatyalar.

YEDİNCİ METİN

PARMAKLAR

İki elde on parmak
Lüzümsuz mu görünür?
El dursun buna bak
El parmakla öğünür.
Kimdir yapı ustası?
Kim yontuyor mermeri?
Kim işler elması,
Tahta veya demiri?
Kanun, def, ud, piyano
Seslerini kim verir?

Kalemi tutan bu
İğneyi de çevirir.
Kazanılan parayı
Sayan bile bu parmaklar.
Kanayan yarıyı,
Yine budur saracak!
Harp günleri geldikde
Vatanı da kim korur?
Parmakdrı tetikte:
Düşmanları bu vurur.

SEKİZİNCİ METİN

GÜL ON PARA

Gül on para, gül on para
Kolunda bir güzel sepet,
İçinde gül beş on sira
Temiz, sevimli bir çocuk
Diyor: malım değil soluk,
Gelin, alın çabuk çabuk
Gül on para, gül on para

Hanımlara gül on para!
Sepet boşaldı da yine
Deyip dururdu maskara:
Gül on para, alın hele,
Dikersiniz de mendile,
Kemer yaparsınız bele;
Gül on para, gül on para

DOKUZUNCU METİN

ALLAH

Yeri göğü yaratan,
Ağaçları donatan,
Çiçekleri açtıran:
Bir Allah'tır, bir Allah!

Doyuran her hayvanı,
Yaşatan her insanı,
Koruyan şu vatanı:
Bir Allah'tır, bir Allah

Allah her yerde hazır,
Ne yaparsam O görür,
Ne söylesem iştir;
Vardır, birdir, büyktür.
Ben Allah'ı severim,
Her emrini dinlerim.

Sabri Cemil

ONUNCU METİN

SALINCAK

Bu gün Cuma mektep yok
Her tarafta oyun çok;
En güzelidir ancak
Bahçedeki salıncak!

Küçük kardeş gül sevin
Ferahlsın yüreğin.
Ne var bunda korkacak?
Oh, ne güzel salıncak!

Söyleyelim türküler,
Kuşlar da bak, hep öter;
Bizi sağlam yapacak
Kurduğumuz salıncak.

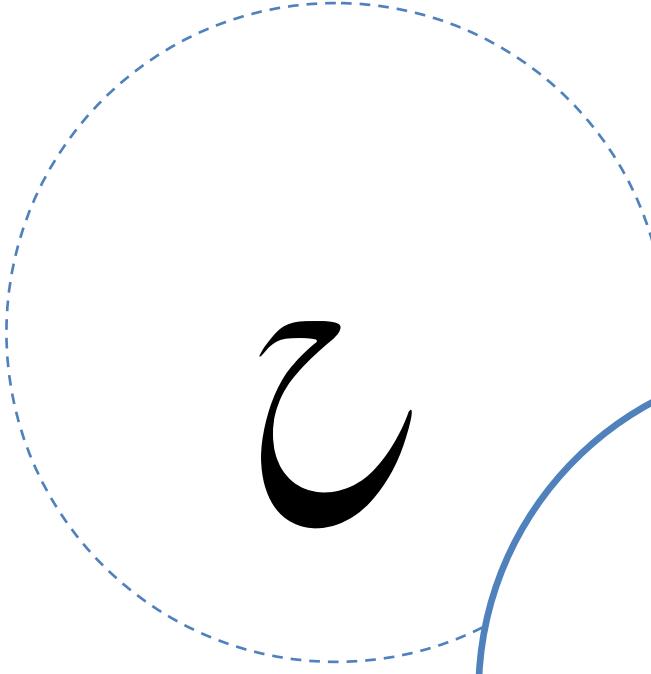
ON BİRİNCİ METİN

VAKİT

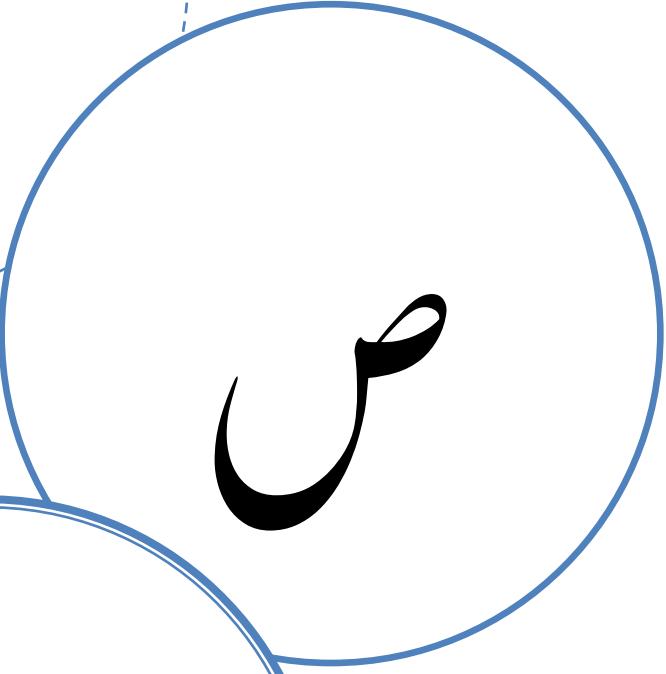
Bir gün ikiye ayrılır: Gündüz ve gece. Gündüzün güneş, geceleyin ay ve yıldızlar ışık verirler. Bir gün yirmi dört saatir. Bir hafta yedi gündür. Günlerin isimleri şunlardır: Cuma, Cumartesi, Pazar, Pazartesi, Salı, Çarşamba, Perşembe. Cuma tatil günüdür. Bir sene on iki aydır. Bazı aylar otuz, bazı aylar otuz bir gündür. Bir senede dört mevsim vardır: İlkbahar, Yaz, Sonbahar (Güz), Kış.

جَنَابُ حَفْكَنْ أَكْچُوقْ سُودَمِيْ إِيشْ آزَرْدَه

اوْسَهْ سُورْكَلِيْ وَدَوْلَيْ مَلَهْ اوْلَانْ اِيشَرْدَه

OSMANLI TÜRKÇESİ

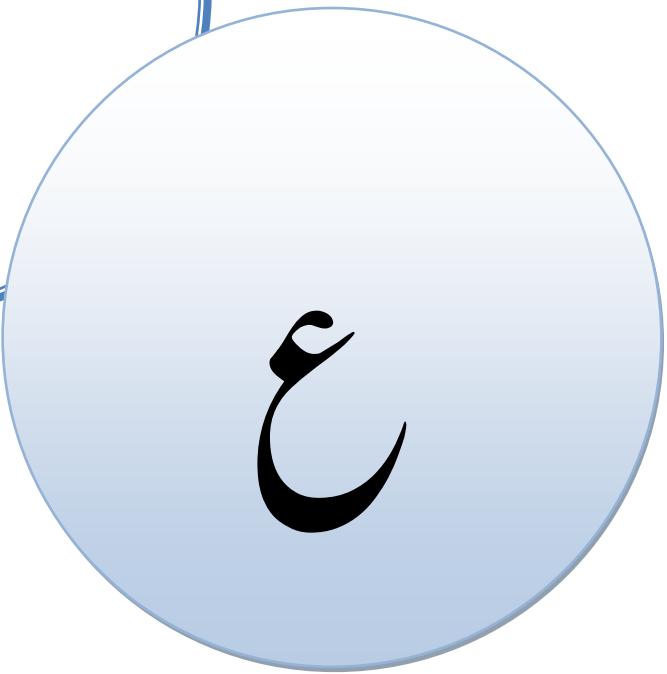
ج

م

ظ

ع

II. BÖLÜM
OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesi kendi arasında kronolojik olarak üç sınıfa ayrılmıştır. Bu dönemlerde gerek konuşma ve gerekse yazı dili açısından değişiklikler olmuştur. Birinci dönem Eski Osmanlıca dediğimiz 11. - 15. yy. Türkçesidir. İkinci dönem Klasik Osmanlıca 16. - 19. y.y. arasında görülür. Son olarak Yeni Osmanlıca dönemi ise 20. y.y. Osmanlıcasıdır. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip Osmanlı yazı dili elbette bir takım değişimlere ve kalıcı kalıplara sahip olmuştur.

*K*itabımızın bu bölümünde Osmanlı Türkçesinin son dönemdeki gramer yapısını inceleyeceğiz. Ayrıca Rik'a dediğimiz el yazısını öğrenerek, elimizdeki matbu metinlerle kendimizi sınırlamayacağız.

Rik'a Yazısının Özellikleri:

Tevkî'nin kurallarına bağlı olup onun nesih gibi küçük yazılan, sözlükte "küçük sayfa ve mektu" anlamına gelen rik'a, vakıf işlerinden başka Kur'an-ı Kerim'in sonunda dua sayfasında; yani hattatın kendi adını andığı ve eseri yazdığı yeri, tarihi ve Allah'a duasını bildiren bir veya iki sayfalık yerinde çoklukla kullanılmıştır

Osmanlı Türkleri'nin icadı olan rik'a divanî hattındaki dikey harflerin boyalarının biraz küçültülmesi, sadeleşmesi, kavis ve meyillerinin azalmasıyla meydana gelmiştir. Kalemin tabiatına uygun, süratli ve kolay yazma ihtiyacını karşıladığı için harf yapıları basitleşmiş; fe, kaf, mim, vav gibi harflerin başları ufalmış, dişleri yok olmuştur. Sola doğru dik ve köşeli çizgiler, kelimeLERin satırlara meylederek yaptıkları akıcılık, bu yazı çeşidinin karakteristik özelliklerindendir.

Rik'a yazısının yazımında sağladığı bütün bu kolaylıklar yani; yazı türü olarak daha düz ve daha keskin olması ve ayrıca noktaların birleşik yazılması yanan kişiye büyük kolaylık sağlamıştır.

Sarayda doğan bu hat en çok günlük yazışmalarda ve mektuplarda kullanılmıştır. En eski örneklerine 18. asırın ilk yarısında rastlanan rik'a 19. asırda Bâbiâli'de gelişmiş ve asıl hüviyetini orda bulmuştur.

Bâbiâli'de Mümtaz Efendi (ö. 1871) tarafından yazılan Mümtaz Efendi rik'ası ve Mehmet İzzet Efendi (ö 1903) tarafından geliştirilen ve sıkı kaidelere bağlı kalan bir çeşit rik'a (Ki daha sonra Arap âleminde celî şekliyle revaç bulmuştur) en tanınmışlarındandır.

خورف خط الرقعة

On Üçüncüü Ders

Çoğuł Ekleri

پرە لر	ساعتار	درە لر	سوزلر	کلمە لر
Pireler	Saatler	Dereler	Sözler	Kelimeler
آوجىلار	قاپىلار	صوفە لر	قویونلار	كتابلار
Avcılar	Kapılar	Sofralar	Koyunlar	Kitaplar
شىمدىلاردا	ھوجوقلاره	كېچىم لرى	دەدە لرە	شوندارى
Şimdilerde	Çocuklara	Geceleri	Dedelere	Şunları

On Dördüncüü Ders

İşmin Halleri

كتابىدەن	كتابىدە	كتابام	كتابىي	كتاب
Kitaptan	Kitapta	Kitaba	Kitabı	Kitap
درە دەن	درە دە	درە يى	درە بى	درە
Dereden	Derede	Dereye	Dereyi	Dere
سوقادىدەن	سوقادىدە	سوقادىم	سوقادىي	سوقادى
Sokaktan	Sokakta	Sokağa	Sokağı	Sokak
قايادىدەن	قايادىدە	قايادىم	قايادىي	قايا
Kayadan	Kayada	Kayaya	Kayayı	Kaya

• Okutucu (He) ئ harfinden sonra gelen ekler birleşik olarak yazılmazlar.

بودە گەزى يە ھو

On Beşinci Ders

İsim Tamlamaları ve Mülkiyet Eşleri

اونلۇڭ قالى

اوندەرلۇڭ قالى

Onların Kalemi

دەدە نلاڭ

Dedenin

آرقداشلۇڭ

Arkadaşın

اوقوللۇڭ

Okulunu

سېنلۇڭ قالمالۇڭ

سېزىنلۇڭ قالمالۇڭ

Sizin Kaleminiz

Muhammed'in

چانتانىن

Yolunu

بېنم قالمۇم

بېزىم قالمۇز

Bizim Kalemimiz

علي نلاڭ

Ali'nin

نېن نلاڭ

Ninenin

طوزلۇڭ

Tuzun

On Altıncı Ders

Sifat Kelimeleri

شۇنلار

Şunlar

قاچىنجى

Kaçincı

بعض

Ba'zi

بۇنلار

Bunlar

قابع

Kaç

هانگى

Hangi

او

O

كىمى

Kimi

ناصل

Nasıl

شۇ

Şu

ھەر

Her

بر قابع

Birkaç

بۇ

Bu

اونلار

Onlar

ھىچ

Hiç

ھېچ او لور مى كە

On Yedinci Ders

Zamir Kelimeler ve (Ne) ile Başlayan Zarflar

ز	بز	سـ	سـن	بن
Siz	Biz	Sana	Sen	Ben
نـ	فانـي	هـانـگـىـ	كـمـ	أونـدـ
Ne	Hangi	Hangisi	Kim	Onlar
نـ در	نـ دـهـ	نـ اـيـ	نـ يـحـوـ	نـ حـىـ
Nedir	Neden	Neyse	Niçin	Neyi
نـ خـاـيـتـ	نـ جـىـ	نـ لـهـ	نـ قـدـرـ	نـ درـلـوـ
Nihayet	Neci	Neyine	Ne Kadar	Ne Türlü

On Sekizinci Ders

Ki Bağlacı ve Ki Eki

☞ Ki bağlacı okutucu (he) ile gösterilirken aitlik eki olan ki eki (ye)okutucuya gösterilir.

انـاـ كـمـ	هـونـكـمـ	يـوـهـ كـمـ	تاـ كـمـ	دـهـ دـىـ كـمـ
İnsan ki	Çünkü	Yok ki	Ta ki	Dedi ki
صـوـصـ كـمـ	دـيـكـمـ	احـقـالـ كـمـ	مـادـامـ كـمـ	بـلـكـمـ
Sus ki	De ki	İhtimal ki	Madem ki	Belki
دونـكـىـ	آرـقـ دـهـ كـىـ	اوـنـكـىـ	سـنـكـىـ	بنـكـىـ
Dünkü	Arkadaki	Onunki	Seninki	Benimki

يا حضرت مولانه

On Dokuzuncu Ders

Fiil Çekimleri

كُلِّيْر	كَلْمَهْ جَاه	كَلْمِيُور	كَلْمَهْ	كَلْدِي	كَلْمَهْ
Gelir	Gelecek	Geliyor	Gelmiş	Geldi	Gelmek
قالِير	قالَمْ جَاه	قالِيُور	قالَمْ	قالَدِي	قالَمْ
Kalır	Kalacak	Kalıyor	Kalmış	Kaldı	Kalmak
آرَار	آرَاهِيْمْ جَاه	آرَيُور	آرَامِهْ	آرَادِي	آرَامِهْ
Arar	Arayacak	Ariyor	Aramış	Aradı	Aramak
وَيْرَمْ مَل	وَيْرَمْ يَهْ جَاه	وَيْرَمْ يُور	وَيْرَمْ مَهْ	وَيْرَمْ دَي	وَيْرَمْ
Vermez	Vermeyecek	Vermiyor	Vermemiş	Vermedi	Vermemek
باشَلَامْ مَهْ	باشَلَامْ يَهْ جَاه	باشَلَامْ يُور	باشَلَامْ مَهْ	باشَلَامْ دَي	باشَلَامْ
Başlamaz	Başlamayacak	Başlamıyor	Başlamamış	Başlamadı	Başlamamak

☞ Olumsuz emir kipleri şöyledir.

كُورِم	جِيزْم	كِيرِم	سِيلِم	وَيْرِم
Görme	Çizme	Girme	Silme	Verme
فَاهِمَا	صُورَمَا	يَازْمَا	آرَام	بَاقا
Kaçma	Sorma	Yazma	Arama	Bakma

☞ Bağ - Fiiller şöyledir.

كَلْدِيَّلِينِدِه	كَلِّيْرَكَنْ	كَلِّيْرَهـ	كَلِّمَرَكَنْ	كَلِّيْبِ
Geldiğinde	Gelirken	Gelirse	Gelerek	Gelip
كوردوگىندە	كوروركىن	كورورهـ	كورهـركان	كوروب
Gördüğünde	Görürken	Görürse	Görerek	Görüp
قالدىغىندە	قالِيرَكَنْ	قالِيرَهـ	قالَمَرَكَنْ	قالِيب
Kaldığında	Kalırken	Kalırsa	Kalarak	Kalıp

⌚ İstek kipleri şöyledir.

قالين	قاله	آلین	آل	كورسوه	كورس
Kalsın	Kalsa	Alsin	Alsa	Görsün	Görse
صوره سنه	كوره سنه	كوره سنه	كوره سنه	صوره سنه	صوره سنه
Sormayasin	Görmeyesin	Göresin	Görmesen	Sorsun	Sorsa

Yirminci Ders

Mi Soru Ekinin Yazımı

بلدى مى	قالمه مى	سافرمى	سوه جىكارمى	بن مى	Ben mi
بويله مى	شىدى مى	دەڭلى	دەڭلى	سەۋەنەملىرىنىڭدىن	Sevecekler mi
بويله مى	شىدى مى	دەڭلى	دەڭلى	سەۋەنەملىرىنىڭدىن	Misafir mi
بويله مى	شىدى مى	دەڭلى	دەڭلى	سەۋەنەملىرىنىڭدىن	Kalmış mi

Yirmi Birinci Ders

De eki ve De Bağlacı

بندە بىر آت وار	يۇزدە طوقۇز	كۈندە ئىككى كىره يېر
Bende bir at var	Yüzde dokuz	Günde iki kere yer
بىر دە كور	بىر كىرە دە سىز كىيدىڭ	بىر دە اوپىلە دېئىم
Git de gör	Bir kere de siz gidin	Bir de öyle demişim

فانعې بىح فانعے اوللۇنى ئايىسىدە مىخ

Yirmi İkinci Ders

سوچى	كتابچى	ھېچى كەھى	آوجى	طوزجى
Sütçü	Kitabçı	Çiçekçi	Avcı	Tuzcu
بىلگىز	قالىز	سوچىز	شىكرىز	طوزىز
Bilgisiz	Kalemsiz	Suçsuz	Şekersiz	Tuzsuz
اوجلانچۇ	أوفاجۇ	مېنچىلەن	كۈچۈجەن	برجلەن
Oğlancık	Ufacık	Minicik	Küçük	Biricik
بنچى	قصەچى	ياشىحى	قابام	تۈركىجى
Bence	Kısaca	Yaşça	Kabaca	Türkçe

Yirmi Üçüncü Ders

Bazı Kelimelerin Yazılışı

الم	قلع	پادشاه	درزى	باڭچى
Ada	Kale	Padişah	Terzi	Bahçe
گىچ	ايل	ايچەن	يڭىرمى	وېرملەن
Gece	Ei	Etmek	Yirmi	Vermek
اچۇوا	آنما	ايرمەن	اتەنما	دېنەن
İçin	Ona	Ermek	Etmek	Demek

بىر بىر بىر بىر بىر بىر بىر بىر بىر
بىر بىر دەكانى آھالىم دىئە.

Yirmi Dördüncü Ders

Sayılar

٥	٥	٤	٤	٢	٣	٢	١	١
بـ	دـورـت	أـعـجـعـ	إـيـكـيـ	بـرـ				
٠	٩	٩	٨	٨	٧	٧	٦	٦
صـفـرـ	طـقـوـزـ	سـكـنـرـ	يـدـىـ	آـلـىـ				
٥٠	٥٠	٤٠	٤٠	٣٠	٢٠	٢٠	١٠	١٠
الـلـىـ	قـيـرـفـ	أـوـتـوـزـ	يـگـرـمـىـ	أـوـبـ				
١٠٠	٩٠	٩٠	٨٠	٨٠	٧٠	٧٠	٦٠	٦٠
بـيـلـيـارـ	طـوـقاـهـ	سـكـاـهـ	يـتـمـهـ	آـلـتـمـهـ				
أـونـجـيـ		أـوـجـنـجـىـ		بـرـنـجـىـ				
أـورـ		أـوـجـرـ		بـرـدـ				

Yirmi Beşinci Ders

Günler- Aylar - Mevsimler

صالـىـ	بـازـاـرـاـيـرـتـىـ	بـازـاـرـاـيـرـتـىـ	بـرـهـقـتـمـىـدـىـلـوـنـدـرـ
بـازـاـرـ	بـازـاـرـ	جـمـعـ	بـرـشـبـهـ

شباط	اوچاھە	بر بیل اوھ ایکى آيدر
تموز	هزیراھ	مارت
آرالۇھ	قاسم	آغسٽوس
قىئم	صوڭ بھار	موسٽار

عەمانلۇج نىڭ اصلاحى

ادىيەر بىتنىدە ارالۇھ ارالۇھ عەمانلى كتابىتنىدە بىت اولنوبىدە دە
حالدە سادە لگى كىلفتە تىرىجىھ ايدىھ بىرىي <جانم يازىلار بو قادر
مغلۇھ يازىلەم جەغىم بىراز آپەيم يازلە دە دە اوقۇيابە اكلايم بىلە
يعنى يازىلەم ئىلارە او قدر عربى و فارسى لغتار قاتىلە دە
دە كەن ئەڭلايم بىلە جەللى كېبى شۇيلە قباجەم بىر عەمانلىج يازلە>
دىدىيەللى زماھ بىر ذاتم ايدىيەم مقابىلە <قباجەم يازلىم نىصل مەمكىن
اولور؟ عربى و فارسى نىصل تىرك ايدىلور؟ عەمانلى لانىدە
عربى ايم فارسى بىر ئەنلىقىارى ئەنلىقىارى ئەنلىقىارى ئەنلىقىارى
اولورز> سوزلەندەم عبارت اولدىيە كورملەكىدە در.

METİN ÇALIŞMALARI*Birinci Metin***إِسْتِقْلَال مَارْشِي****قَهْرَمَانَهُ اُورْدُوْمَزَهُ**

قورقما! سونخز بوسقىلارده يوزىه آل صانجاوه،
سونخىز بوردىمىڭ اوستىنە توته انچۇن اوچماوه.
او بىنم مامەتىك يىلىدىزىيدى بارلايا بىچىه،
او بىندىرى، او بىنم ساتىكىدر آنجىن!

چاتما، قرباھه او لايىم چەرە كى ئى نازلى ھەولۇ؛
قَهْرَمَانَهُ عَرْقَمَرْ كَوْل ... نَبُوشَتْ بِرْ جَلَالْ !
سَطْ اُولماز رَوْكَولَه فَاتَارِمَزْ صَوْكَرْ ھَلَالْ .
حَقِيرْ حَقَ طَابَاھه مَامَعَهْ اسْتِقْلَالْ .

بە ازىزىدە بىرىدىر خەپەشادىم خەپەشادىم ؟
ھانىڭ ھېلغىيە بەنچىز بىچىز او را بىقىسىم ؟ شاشادىم !
كۆكىرە سەھى سىل كېيىم، بىندىمىي بىگەنە آشادىم .
بىرتاھىم ھەغىرى، آنلىكتەر صىغام، ھەشادىم .

غىربەن آفاقنى صارىش پەلىخ زەھەن رەوار،
بىنم ايماجە طولى كۆكىم كېيى سەھىم وار .
اولو سۈرە، قورقما! فاصل بولىد بىر ايمانى بوغار،
سىدىت دىرىيەنگەن تاك دىرىسى قاڭىسى باناوار ؟

آرقا سه ! يور ديم آلماقلى او غزامى صافىه .

سېرىت كوكىدە كى ، طور سوبه بولھى اسزىجە آقىه .

طوغماقدە سە وۇدىتىگى كونار مەقلە ...

كىم بىلەر ، بىلە يارىيە ، بىلە يارىندە رە ياقىه .

بااصىيغان ئىرلىرى طوبراق ! دىسىر كىم ، طانى :

دوشوبه آلتىنە كى بىڭىرمە كەفسىز ياتانى .

سە شەرىد او غلىقان ، اىنجىقە ، بازىقدە ، آنانى :

وېرىم ، دىنالرى آلىڭ رە ، بوجىنت وطفى .

كىم بوجىنت وطنان او غزىنە اولماز كە فدا ؟

سەھىۋا فىقىرا بىلە طوبراغى صىقە ئە سەھىۋا !

جانى ، جانانى ، بىلە وارىجى آلىپىدە خدا ،

ايڭىسىر تىل و طىخىدە بىنى دىنادە بىدا .

روھىمان سىنە ، الرى ، شۇرۇ آنجۇ امىي :

دگىسىر مىعىدىغان كوكىن نا محرم ئى .

بوازا زاناركە سەھاراتىرى دىنالى تىلى ..

ابدى يور دىغان او سىنە بىنەم اىشىدە مائى .

او زماه وجد ایله بیلن سجده ایدر واره حاشم ،
 هر جریح مده ، آرای ، بو شانب قانلی باشم ،
 فیشیر روح مجرد کبی برده نفشم ؛
 او زماه یوکدره عرنه دگر بلکه باشم .

طالع لاده سه ره شفقار کبی ای تانی هلال !
 او لسوه آرتنه روکوله قاندرملن هیسی هلال .
 ایدیا سطیوفه ، عرقمه یونه اضمحلال ؛
 مهیدر ، عریا سامه ، بایراغنان عربست ؛
 مهیدر ، هفه حباه ، ملتمان استقلال !

محمد عالف

İkinci Metin

Hızlı Okumaya Alışma Faslı (Tekrarlama ile elde edilir) (1)

آری آرا آری آرا آرا
 آری آرا آرابا آرا بابا آرابا آرا.
 آری بوراده آرابا آداده فازده رهده بابا بازی بازار.
 بابا دهده داده آرابا آرا دهده رهده آری آرا.
 بابا دهده دهده بابا بازدی.
 دهده فازه بازده دهده فاز باز مادی بابا آرمود
 آرادی فوز و آرامادی دورما بازی باز.
 دامارده قایه آفار نوری او بوره او بنادی.
 بابا بازی بازدی دهده او رمانده او درون آرادی.
 آبی فازی آرادی فوز و فورقدی او رمانده دور مادی.
 دهده قبزدی بابی قبردی بابا باقی آی بوراده.
 او زوم بوراده آرمود نار او راده دهده بور فازه
 باقی دهده بابا می بازی بازار آدام آرابایی قبردی.
 دهده دهه آداده فارده بوزده او رمانده
 آنامی بابامی فوزو می دهده می آرام.
 بابام مارول آرادی نوری به دهدهم آرابایی آل.
 بور بول آدامی بورار فوزو مارول آرار.

(11)

اپلک فرائت در سری مولفی مصطفی حامد den naklen

آلتی اوج اون رَقْمَلر يدی دورت
 دوقوز بُر بِش ایکی سکیز
 ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶
 ۱۰ ۹ ۸ ۷ ۶

آل باه آرا بول دورما فیرما قبزما باز اوينا
 فوزولر آبی لردنه قورقار . قازلر ده ده بوزوبورلر .
 دابی آرابابی آلدی . نوری ده ده بورودی .
 ده ده اورمانده قورودال آرادی ، بولمدی .

آنمه قورو دال لری باقمری .
 او زوم او زوم باقا باقا فاراير .

ده ده نوری به ده دی : شادی قوسنی ، دوستی ؛
 باشی ، دیشی فانادی . شو قبزه باه ، بره دوستی .
 قوسه ! قوسه ! قبزی فالدیر . به ده قوتارم .
 ووردى . به اوچ ايد برفارنال ووردم .

بن سن بز من
 سامی ، به سندنه بیویوکم . بز کدی به سوت ویردك .
 بنم ایکی قوزوم دار . قارا قوزومی سوده رم . قویونلر ،

ابنطэр سور و ايده کوبه دونو بورلر. با باش بنه ده دى :
شىمدى سوقاھ ياساھ !

شۇ ياراماز كەنى سزه باقىسۇر. أكرم ئات ايده امڭىك پىدى.
بو كوبىدە دە وە وارمى ؟ دە وە بۇق، أشىك وار.
فۇزولر، قوبونلر، ابنطэр، او كۈزلر كوبه دونو بورلر.
کوبيلو تور كوشىلە بور. فيزلىر او بىنا بورلر.

نارىلا دە باشاق وار. سوقاھدە آلدى بور و بور.
شۇ دە لابدە ئىلى بال وار. بو درس قۇرىدى در.
بو شىركەمى او بەبوز شىركە وېرىر. بور دو سىرى ،
جام قېرىلىدى . آراباچى آنلىرىنە اوت آرادى ،
ده دە بنه بىر سىھ سوپىدە دى :
بوزى دە بىدە ، قۇرقۇلىرى دە بىر دە ؟

بن شادى بىر بورو ، نورى بىر دە دە دەك آلدەم . دايى
بنه بورەك آلدە . بوقازمى ، شواور دەك مى بويوك ؟
فيز يازى بازدى . فازلر دە رە دە بوزو بورلر.
قۇزولر بولىدە بور و بورلر. فيزلىر او بىوره او بىنا بورلر
فازلر ، اور دەك لر قېرده او بىورلر . تىزى قېز
آنە سە ياردىم ايدەر . نازە بورەك پەدم .
آنە ، بوقېزە باھ ! بورۇمى قېردى .

اوزوم آلدم. نورى بربوبون آرابا يېندى. دابى يالى يە قوم
آلدى. سادى بولىدە بىرددوک بولىدى.
بۇادادە آپى بوق. او رمانىدە او دودە يارارلى.

فۇز و قارتال دە فۇرقاڭ. او ردەك دەرەدە بۇزەر.

ئىزى قىزى اىسمە ئىسلە، آنە سەبارىم بىدەر.
كەدى كەبلەك ايدە او بىبور. كومور بانار، كول اولور.
كومور نەمىزدى. كەدى او بۇرى.

قوشام بۇرادە او بۇرلىر. بن قوشە بۇوالرىنى بوزماام.
شۇ باور و فۇز و بىر باق، نە سەكىرى! او ردەك لىر دەرەدە
باواستە باواستە بۇز و بۇرلىر.

شۇ آدام او رمانىدە آو بۇر مادى.
بايقلەر صودە ياتارلىر. دەرە قابا باردى، تارىلارى صو باصدى.
بن او نە فادار صايارىم: بىر، اىكىنچىلىرىنى.

قارغا غاغاسى ايدە دارىلى بىردى.
جوجۇقلۇر قىيىمە فيزاڭ ايدە قابا لىر. فۇزولۇ ھايىر دە او نەزەر.
جۇ باارە ئاۋال ھاڭلار. ئىنلىڭ آج قاڭىز، ھابشاھ فازانىز.
آنەم ھاما شەئىلەرى صاندېقدە صاقىدر.

آوجى آو آرادى. قوشام او ھەدى. طاوروھ بۇمۇر طەردى.
سىھە دە فۇرقاڭ دارى ئىگىز.

اُلما بى يەدم ؛ خورمالى ذارده شىم صادىر دم . تارلا لىرده بۇغىرى ،
 آرىما باشقاڭرى ساراردى . او راچىلار باشقاڭرى بىھىدىر ،
 خارما نه قورولىدى .
 خانم قېزلىر خامارات او لور . قارده شىم تارىخ كىتابنى او فۇبۇر .
 كوفىجى بوك طاسىر . لوف لوف آھار . اومزىدە ھۇف فارە واردى .
 مۇطپىاقدە خېرى سىلىق ايدەرلەردى .
 تكىرى كىدى بىر بىر فارە لرى ياخالىداي . آفسىزە تكىرىدە !
 كەدم . كېندىم . كوردىم . كولىدم . كونوردى .
 دامىر دامىر كۈل او لور .

شوازىم صافىمى ئىكۈزەل ؟

كوھوك كىدى كولكەسى ايد
 او بىنابۇر .

بوكىدە با برام ، طوبىلار آتىسىبور . كوك يوزى ماوى در .

أىل أىل و بىرەلم . او قۇرىلم ، بازەلم .

Üçüncü Metin

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَبِهِ نَسْتَعِينُ
[الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى اللَّهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ]

أى قرداش.. بـنـدـه بـرـقـاعـنـصـمـتـاـسـكـ. سـه بـرـعـدـاـوـلـيـغـنـجـمـوـه عـكـلـلـكـتـمـشـرـتـهـ سـكـنـ
حـطـيـهـجـهـدـاـلـهـ : بـرـقـاعـنـصـمـدـ بـرـدـيـقـدـ .. جـوـلـ بـرـهـفـسـمـيـ لـهـكـدـهـزـيـارـهـ نـصـمـحـهـ مـخـاـعـ
كـوـرـسـوـمـ . دـقـيـدـ سـكـرـآـسـدـهـ اـسـفـادـهـ اـسـتـيـگـمـ (سـكـسـوـزـيـ) بـرـأـزـوـجـهـ نـفـسـهـ دـيـنـمـ.
سـيـرـدـقـيـصـهـجـهـ وـعـوـمـسـاـنـدـنـفـسـهـ دـيـجـمـكـمـ اـسـتـرـهـ بـرـدـيـقـدـسـهـ .

بـرـنـجـيـسـوـزـ [۰۰۰<۳۰۰]

بـسـمـلـهـ هـرـخـرـنـيـشـ . بـرـذـخـيـ باـشـهـ اوـظـيـاـشـدـرـزـ . بـلـ اـيـقـمـ شـوـبـارـنـ حـلـهـ، اـسـلامـ
نـشـافـ اوـلـيـغـيـ كـبـيـ .. بـتوـهـمـوـهـداـنـقـ سـهـاـلـهـ وـرـزـبـاـنـيـشـ . بـسـمـلـهـ شـبـوـنـ توـكـنـزـرـقـوـتـ ..
نـمـوـهـسـيـزـ بـرـبـرـكـتـ اوـلـيـغـيـ آـخـدـمـدـ اـسـتـرـنـ شـوـتـشـيـ حـطـيـجـدـ باـهـ دـيـقـدـ .. شـوـدـكـ :
بـدـوـيـعـبـ جـوـلـرـنـدـ سـيـاـحـتـيـدـهـ دـمـكـرـكـرـكـ : بـرـقـيلـ شـرـنـدـهـ لـسـنـنـيـلـسـيـهـ . دـحـمـاـسـ كـيـسـهـ .
تـاشـقـيـدـكـ شـرـنـدـهـ قـوـتـوـلـوبـ حـاـبـاـتـيـ تـدـارـكـ اـيـهـ بـيـسـهـ . بـوقـ تـكـ طـبـشـ دـهـزـ دـوـشـاهـ وـلـهـتـاـجـاهـ
قـاـشـوـبـرـشـاهـ اوـلـاجـقـدـ . اـيـشـتـهـ بـوـلـهـ بـرـسـاـحـتـيـجـمـوـهـ اـيـقـدـ دـمـ صـحـراـيـ جـيـقـوـبـ كـيـسـوـلـ . اوـنـدـرـهـ
بـرـيـسـ مـوـاضـعـ اـيـرـىـ، دـيـكـرـىـ مـفـرـوـرـ .. مـوـاضـقـ بـرـشـقـ لـسـنـنـاـلـهـ، مـفـرـوـرـ آـلـدـىـ .. آـلـاـنـهـ فـرـ
يـرـهـ سـدـمـتـكـزـدـىـ . بـرـقـاطـعـ الطـرـيقـهـ اـسـتـحـلـ : دـيـرـبـهـ فـارـهـ رـشـقـلـ سـمـلـازـمـ . شـقـىـ
رـفـعـ اوـلـوـرـ . اـيـلـيـشـهـ زـ . بـرـجـارـهـ كـيـرـ : اوـنـامـ اـيـلـحـرـمـتـ كـوـرـوـرـ .. اوـتـكـيـ مـفـرـوـرـ بـتـوـهـ سـيـاـهـتـهـ
اوـيـلـهـ بـدـلـرـ جـهـدـكـ : تـعـرـيـفـ اـيـلـيـزـ . دـائـمـاـتـيـرـ ، دـائـمـاـلـيـغـلـاـنـ اـيـرـدـىـ . هـفـزـلـ هـفـرـزـلـ اوـلـدـىـ .

اـيـشـتـهـ اـيـ مـغـرـوـرـقـمـ : سـهـ اوـسـيـاـنـ . شـوـدـنـيـاـسـ بـرـجـولـرـ . عـجـزـ وـفـرـقـ دـهـزـرـ ..

روشنان هاجانان خاىزىر. مارام دىرىرى سوچونان مالان آپىسى و علم اىلىكىنى آل..
تايىزه ئائىنەن بىخىلىگىنە و كىرها رئانق قاشۇسندە تىرىدە قورۇلاش ..
اوت بوڭىر اولىءە مبارىك بىرىفىنە رىك : سانق خاىزىز عجزان و فقران.. سى خاىزىز قىدىز رەحىمە
بىط ايدىق قىدىزىمىنڭ رەھىنە .. عجزى فقرى ان مېقۇل بىشقۇغۇچى يابا -. ... اوت بوڭىر ايدى :
حرکت ايدىدە او آدم بىزىر ك : عىڭىر قىدا لور. دولت ناسنە حرکت ايدى -. ھەچ بىرىمە دەپ روپى
قاڭاز. قانۇن ئاسنە دولت ناسنە دىر. ھەزىنى يابا -. ھەزىئە قاسۇ طىاپىز. باشدە دېمىشىك .
بۇدە موجۇدات ساھان ايل بىشىم الله دىر. او يىدىمى ?

اوت .. ناصلەك كورسان .. بىرتاك دەرمىلىدى. بۇدە ھەزىنى جىرا بىرىدە سوقادىستى ... وجىرا
إىسەدرەم ئالىتىرىدى . يېقىتاڭ بىلەرى سانق . او آدم .. كىنى ئاسىدە كىنى قۇنىدە حرکت ئېتىپور . بىكە او
بىعىڭىر . دولت ناسنە حرکت ايدى .. بىرماڭىز اه قۇئە ئىتتارايدى .. او ئىلە ھەزىنى جىتاب ھەققەن
ناسنە حرکت ايدىك : ذەنە جەڭىزكەپى تەخسەد، جەڭىزكەد .. باسۇرنە قوجە ئاچاڭىرى طاشىپورلار. طانق كېيى
يۈچىرى ئەپپىپور . دىكەن ھەزىغانچى بىشىم الله دىر . خىزىنە رەخت مىوه دەزىنە ئەرىپى طۇلۇرىپور .
بىزەن بىلە جىلۇرىپور . ھەزىرىپور . بىزەن بىشىم الله دىر . مەطبىخە قەدىسە بىر قازا ئەلور ك چېشىپەزىز
پاڭ چووه سختىف لەزىز طعامدا ئېمىنە بىر بىشىر پىپور . ھەزىرىپور . رۇه ، قۇپۇن ، كېيى كېيى . مار
میوانىد بىشىم الله دىر . رەخت فېھىنەدە بىرسوت مىسىزلىك دەزىنە ئەن لەھىف
ان ئۆزىپ آب ھىيات كېيى بىرغەنلىقى قەدىم ئېپپىپور . ھەزىرىبات و آغاچ و اوندان ئاپىك كېيى يۈمۈشلىك كۈن و
ھەزىرى بىشىم الله دىر . سەرت اولاد ئەطاسە طۇراغى رەزىكىپور . الله ناسنە ، رەھىن ئاسنە دىر
ھەزىنى و ئەسلىخان ئەلور . اون ھوارە دالدىن ئىتتارى دەپسە دەپسە كېيى . او سەرت ئەطاسە طۇرۇقىدە
كۆڭەرەن كمال سەرپەنلە ئەنتا ئىتىسى .. و رەئىتىنە سەمىسە دەپسە .. ھەنستە حەراتە قاسۇ آيدى جە
نازىك ، يېلى ئەقدەن ياسە قالمىسى طېيىونان آغىزى شەتكە طوقات دەپپور . كور اولادى كۆزىزىن بىلەنلىقى
صوقپور . دەپپور ك : ان كۆن نىيەنگەن مىلاتت و حەرات ئىتىسى .. ائىتەنەنە حرکت اېپپىپور ك : او
اپىك كېيى يۈمۈشلىق ئەطاسە بىر عەصىم ئۆمىسى كېيى [فااضر بىعەصىماڭ باجىچى] ائىرىز ئىتتالايدىك ..

ع

طاشدی سوھ ایسولر و او سیفاره گندی بی اینج فازنیہ مایر اقد براعضانی برالهم بکی آئسہ صاحبناه
حراتہ فارسو [یانار کوئی بردا و سلاماً] آیتی او قویورر .. مارام لفرشی معنا بسم الله در.
الله نامه اللہ نعمتی کیتی رب بزرگ ویسولر .. بزرگی بسم الله رب عالمی یز .. الله نامه
وی عالمی یز .. الله نامه آلمی یز .. او بله ایه الله نامه ویرمیں غافل انسان ندره آلامی یز ..

سؤال؟ طابد جی ھلمندہ اولان انسان ندره بر فیشات ویسولر .. عجمبا اصل صحی ولاده الله .. نہ
فیشات ایسہ بیور ؟ [الجواب ما اوت .. او منعم مقتقی نہ بزرگه او قیمتدار مالک ندره بدل ایسہ بیگی
فیشات ایه .. اوج سیدر .. بری ذکر .. بری شکر .. بری فکر در .. باشدہ بستھن لله زکر در .. آخر ره
الحمد لله نکر در .. او رتاره بو قیمتدار خارقہ صنعت اولاد نعمت .. احمد صداق معجزہ قدری
والهدیہ رحمو اولیغی روشنیک و درک ایمان فدر .. بری اشر ھلک قیمتدار بر هدیہ سی سطھ
کسیرہ بر سکیہ آرملک آیاغنی او بوب ھدیہ صاحبی طانیاھ : نہ رجہ بدر هت ای .. او بله ره
ظھری منعمری صمع و محبت ایوب منعم مقتقی بی اونو تھ .. او ندہ بیک در جہ رہا بر ھت
ای نفس بو بله اولاسو ایستار .. الله نامه ویر .. الله نامه آل ... الله نامه باشد

الله نامه ایسہ والسلام

Dördüncü Metin

يادشاه

اذن حمایة المؤمن

عرض نهی بمحضر را اولین شوکن او کرامتو همان تو فرزنا تو و لغتمن افق

اریاب سخفا فرن سبیر ابراهیم خبفه عضحال صونوب استانبوله واقع فوکی حبی جلی جام شنقبنله

خطابی محاول اول غله محلولن کند و به صدفه بورلوق بابنه استیعای عنایت این قله بالاسخ

ازن همایون اول شدر دبو سخط هابون شوکن فروندله نزیبنت بورلوق بابنه امر و فرمان

شوکن تو کرامتو همان تو فرزنا تو و لغتمن افق يادشاه

Beşinci Metin

شَهْرُ ذِي الْحِجَّةِ

شفره (شفره) مکالمہ مختصر مختصر

مسنون

۱۰

میراث علمی

نحو کو ترمه کیفت ظاہر و ناب کو پیدا کر موقایہ تبعفات نہیں ایضاً اور اونکه دلکش رہ جائے
جس کو

مکتبہ احمدی

۲۷۱

Altıncı Metin

دبار بکه دابی مز نهیمی علی شیب ائنده
خلاصه

۶۲

۱۶۸

فتنه
اقم
کفرم
امور مودود و کفر که میاره تا نجذع اغرا را میگشتنی او بعده ای اول بده کی سکه خاک اور پریمه خیبر یاده
اسعاره بسیار قدری ~~که~~ موکله ~~که~~ ای ای ای ای ای ای
نیزه

Yedinci Metin

اَكْرَفَاقْعَ اوْلُوبِيْمَذْكُورَا سِكِّيْ فُوْجِيْهَ وَارْدَ اوْلُسَلْزِدِكِرا مِنْ حِظْرَالِيْ
 اَدَا سِنْكِفِلَهَ دَنْ يَا مِنْدَنْ كِرِبِچِقَارِ لَرْ مَذْكُورِ بِرْ اَفْرَاطِلَهَ دَرِيْكَلَدَرْ
 اَندَنْ صُكْرَه مَذْكُورَا سِكِّيْ فُوْجِهَ تَكْ لِهَمَانِ خَدَاهِيْ بِيْ بَدَلْ لِهَمَانِدَرْ غَايَتْ
 اوْلُوبِرْ جَالَرْ كِرِبِچِقَارِ يُوزْپَارَه سَكِيمَه مُحَمَّلِ لِهَمَانِدَرْ اِيرِيْ كِيلَرْ تَا
 قَلْعَه اوْكُونَه وَارْدَلَرْ كَنَارَه اَرْقَرِيْ اوْلُوبِ يَا تُورِلَرْ مَذْكُورَ قَلْعَه نَكْ
 كُونْ دِعْسِيْ طَرَفِنْ كَادِرْغَه دُولَشُوبْ اوْلُقَلْعَه دِسْنَ يَا تُورِلَرْ زِيرَا
 نَذْكُورَ قَلْعَه نَكْ اوْحَ طَرَفَه دَرِيَادَه وَبِرْ طَرَفَه قَرِيهَ دُرْ وَبَعْدَ مَذْكُورَ
 لِهَمَانِكْ اِكْنِيْ بُوْجَاعِنه تَكْ خَجَاسِيْ دِرْلَرَا اوْكِ بُوْجَاقْ صِفْدَرْ كَنَارَه
 قَايِقْ وَأَرْمَازْ مَذْكُورَ تَكْ خَجَاسِنْ كُونْ يَا طِسِيْ لَوْ دُوسْ طَرَفِه دُولَشِنْ
 دَوَه بُوْنِيْ دِرْلَرِزِيزْ بُوْرُونْ وَارْ اوْكِ بُورَنَكْ قِلَه طَرَفِنْ بِرْ بُوْجَاقْ
 وَارْ مَذْكُورَ بُوْجَاقْ دِرْمَازْ لَوْ كُونِلَرَه يَا تُورِلَرْ مَذْكُورَ بُوْجَاغَدَه سَكَارَه
 قِلَه طَرَفِنْ كَلَكِتْ لِهَمَانِ دِرْلَرِخَدَاهِيْ بِرْ لِهَمَانَ وَارْدَرْ مَذْكُورَ لِهَمَانِ
 اِجِنَدَه قِلَه طَرَفِيْ مِقْدَرَاهَا وَارَتْ كِيلَرِ بِلَدَزْ طَرَفِنْ يَا تُورِ وَبَعْدَ مَذْكُورَ
 لِهَمَانِكْ تَكَارَادَه قِلَه طَرَفِنْ بِرْ مِيلِ مِقْدَارَه دِكَنَدَه وَنَزِيلِيْ فِيَارِيْ دِرْلَرِ
 بِلَدَزَه قِلَيه يَا تُورِ تِرْقَاجْ عَظِيمَ طَاشَلَرَه وَارَدَه اوْلُطَاشَلَرَه بَعْضِيْ صُويُونَ

Sekizinci Metin

وَازْبَرَخَانِيَنْدَهُ وَبِرِسِي شَيْطَانِيَنْدَهُ رَخْمَانِ سُلْطَانِيَنْدَهُ آدِي
 عَقِيلَهُ نَاهِيَنْدَهُ اِيمَانِيَنْدَهُ صُوبَاشِي مِكِنْكَلِيَنْدَهُ وَهَمْ يُورُكُولَهُ
 صَاغْ قُلَاعِنَهُ يِجِي قَلْعَهُ وَازْدَهَرِيزْ قَلْعَيَهُ حَقْ تَعَالَى نُونَهُ
 بِزَرِيزْ دَارِي مُؤَنَّكَلَهُ وَأُوكَدِيزْ دَارُكَتَهُ آدِي مَعْلُومْ دُزْ آقَلِيَهُ
 دِيزْ دَارِي عِلْمَهُهُ الْجَنِي دِيزْ دَارِي صَبِرْدُزْ اوْچِنْجِي دِيزْ دَارُكَتَهُ آدِي
 آدِبَ حَيَادُزْ دَارِي دِيزْ دَارُكَتَهُ آدِي صَبِرْدُزْ بِشَبَنجِي دِيزْ دَارُكَتَهُ
 آدِي بِرِهِزْ دُزْ التَّبَيِّنْ قُوْرُقُودُزْ يِدِنْجِي اوْرَدِرِي پِنْ هَرِزْ دِيزْ دَارُكَتَهُ
 يُوزِيلِكَسَهِي وَازْ يِعْنَهُ خِذْمَتَكَارِ وَازْ بُولَازْ قَامُوهِي اِيمَانِ
 بِجَيْلِرِيَهُ بوَاشَلِرِي تَمَامْ قِلْدُقْ حَقْ تَعَالَى دَنْ دِيلَكَتَهُ مَعْرِفَتَهُ
 بَارِي قِلْدِي وَهَمْ بِشَنَسَهُ يِعْنَهُ بِشَخْلُعَتَهُ تَا كَلِيَهُ اوْلَهُ
 شَلُعَتَهُ الْهَامَدَهُ ايْكِنْجِي فَهَمَدَهُ اوْچِنْجِي عِشْقَدَهُ دُزْ دَجِنْجِي شَوْفَدَهُ
 بِشَبَنجِي خِبَابُلَقَدَهُ پِنْ بُونَلَرَجَانَهُ توْنَدِي جَانَ درَلِي عَقْلَهُ
 مَعْرِفَتَهُ اوْلَدِي كَلَهُ وَارِي زِينَكِيْمِ جُمْلَهُ تَسْبِهَهُ لَزْ جَانِلَهُ درَلِي
 جَانَ مَعْرِفَتِلَهُ درَيدِر اِمِدِي مَعْرِفَتَلَرَجَانَهُ اَرَنَلَرَجَانِيَنْدَهُ
 وَمَعْرِفَتَهُ سُوزَجَانَ حَيَوَانَلَرَجَانِيَنْدَهُ پِنْ عَزِيزَجَانَلَرَدِيزَهُ
 جَانَ قَاجَ دُزْلُودُزْ وَهَمْ جَانَ درَلِي دِكِنِي پِنْ جَانَ اوْلَدِي
 اوْقِي بِنَتَهُ اوْلَدَخُوشْ صُوزُدُكَتَ يَا جَانَ غَارِفَهُ آنَلَزِكِيْمِ اوْغُنْ

*METİN ÇEVİRİLERİ***BİRİNCİ METİN****İSTİKLAL MARŞI**

Kahraman ordumuza

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal,
Hakkıdır, Hak'ka tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım;
Kükremiş sel gibi yım, bendimi çığner aşarım;
Yırtarılm dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbin afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğüm gibi serhaddim var.
Uluslararası korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
'Medeniyyet! ' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdemi, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vaadettiği günler Hak'kin;
Kimbilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastiğın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı!
Düşün, altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıkta atanı;
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatani.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fişkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi şudur ancak emeli;
Değmesin mabedimin göğsüne na-mahrem eli!
Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşam,
Fişkırır ruh-i mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal!
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağının hürriyet;
Hakkıdır, Hak'ka tapan milletimin istiklal!

Mehmet Akif Ersoy

İKİNCİ METİN

HIZLI OKUMA FASLI

Arı ara ar ara ara Arı ara. Araba ara. Baba araba ara. Arı burada. Araba adada. Kaz derede. Baba yazı yazar. Baba dedi. Adada araba ara. Derede arı ara. Baba dedi. Baba yazdı. Dede kaza yaz dedi. Kaz yazmadı. Baba armud aradı. Kuzu aramadı. Durma, yazı yaz. Damardan kan akar. Nuri oyun oynadı. Baba yazı yazdı. Dede ormanda odun aradı. Ayı kazı aradı. Kuzu korktu, ormanda durmadı. Dede kızdı, yayı kırdı. Baba bak! Ay burada. Üzüm burada, armut, nar orada. Dedem bu kaza bak dedi. Babam yazı yazar. Adam arabayı kırdı. Dereden adadan kardan buzdan ormandan. Anamı babamı kuzumu dedemi ararım. Babam marul aradı. Nuriye dedim: Arabayı al. Bu yol adamı yorar. Kuzu marul arar.

Elmayı yedim, hurmayı kardeşim sakladım. Tarlalarda buğday, arpa başakları sarardı. Orakçılar başakları biçtiler, harman kuruldu. Hanım kızlar hamarat olur. Kardeşim tarih kitabını okuyor. Küfeci yük taşırlı. Laf lafi açar. Evinizde fare vardı. Mutfakta hırsızlık ederlerdi. Tekir kedi birer birer fareleri yakaladı. Aferin Tekire! Geldim. Gittim. Gördüm. Güldüm. Götürdüm. Damla damla göl olur. Şu üzüm salkımı ne güzel? Küçük kedi gölgesi ile oynuyor. Bugün bayram, toplar atılıyor. Gökyüzü mavidir. El ele verelim. Okuyalım yazalım.

Üzüm aldım. Nuri bir büyük arabaya bindi. Dayı yalıya kum aldı. Şadi yolda bir düdük buldu. Bu adada ayı yok. Ormanda odun yararlar. Kuzu kartaldan korkar. Ördek derede yüzler. Terzi kızı iş işler, anneme yardım eder. Kedi kelebek ile oynuyor. Kömür yanar, kül olur. Kömür temizdir. Kedi uyudu. Kuşlar yuvada uyurlar. Ben kuş yuvalarını bozmam. Şu yavru kuzuya bak, ne şekerli! Ördekler derede yavaş yavaş yüzüyorlar. Şu adam ormanda av bulamadı. Balıklar suda yaşırlar. Dere kabardı, tarlaları su bastı. Ben ona kadar sayarım: Bir, iki. Karga gagası ile dariyi yedi. Çocuklar kışın kızak ile kayarlar. Kuzular çayırda otlar. Çoban kaval çalar. Tenbel aç kalır, çalışan kazanır. Annem çamaşırları sandıkta saklar. Avcı av aradı. Kuşlar uçtu. Tavuk yumurtladı. Serçeden korkan dari ekmez.

Altı üç on rakamlar yedi dört dokuz bir beş iki sekiz al bak ara bul durma kırma kırmızı yaz oyna. Kuzular ayılardan korkar. Kazlar derede yüzüyorlar. Dayı arabayı aldı. Nuri derede yürüdü. Dede ormanda kuru dal aradı, buldu. Annem kuru dalları yaktı. Üzüm üzüme baka baka kararır. Dede Nuriye dedi: Şadi koştı, düştü; Başı dişi kanadı. Şu kızı bak, yere düştü. Koş! Koş! Kızı kaldırır. Ben de koşarım. Vurdu. Ben ok ile bir kartal vurdum. Ben sen biz siz. Sami, ben senden büyüğüm. Biz kediye süt verdik. Benim iki kuzum var. Kara kuzumu severim. Koyunlar

İnekler sürü ile köye dönüyorlar. Babam bize dedi: Şimdi sokak yasak! Şu yaramaz kedi size bakıyor. Ekrem et ile ekmek yedi. Bu köyde deve var mı? Deve yok, eşek var. Kuzular, koyunlar, inekler, öküzler, köye dönüyorlar. Köylü türküler söylüyor. Kızlar oynuyorlar. Tarlada başak var. Sokakta alay yürüyor. Şu dolapta iyi bal var. Bu ders kolaydır. Bu şekerci ucuz şeker verir. Boru düştü, cam kırıldı. Arabacı atlarına ot aradı, dede bize bir bilmecə söyledi: Yüzü deriden, kulakları demirden? Ben Şadi'ye bir boru, Nuri'ye bir düdük aldım. Dayı bize börek aldı. Bu kaz mı, şu ördek mi büyük? Kız yazı yazdı. Kazlar derede yüzüyorlar. Kuzular yolda yürüyorlar. Kızlar oyun oynuyorlar. Kazlar, ördekler kırda uyurlar. Terzi kız anneme yardım eder. Taze börek yedim. Anne bu kızı bak! Borumu kırdı.

ÜÇÜNCÜ METİN

BİRİNCİ SÖZ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ سَتَّيْعُونَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلَى
أَلَّهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

Ey kardeş! Benden birkaç nasihat istedin. Sen bir asker olduğun için askerlik temsilâtiyle, sekiz hikâyecikler ile birkaç hakikatî nefsimle beraber dinle. Çünkü ben nefsimi herkesten ziyade nasihâta muhtaç görüyorum. Vaktiyle sekiz âyetten istifade ettiğim sekiz sözü biraz uzunca nefsimde demiştüm. Şimdi kısaca ve Avâm lisâniyla nefsimde diyeceğim. Kim isterse beraber dinlesin.

Birinci Söz

Bismillah her hayrin başıdır. Biz dahi başta ona başlarız. Bil ey nefsim, şu mübarek kelime İslâm nişanı olduğu gibi, bütün mevcudatın Lisan-ı hâliyle vird-i zebânidir. Bismillah ne büyük tükenmez bir kuvvet, ne çok bitmez bir bereket olduğunu anlamak istersen, şu temsili hikâyeciye bak dinle!. Şöyled ki:

Bedevî Arab çöllerinde seyahat eden adama gerektir ki, bir kabile reisinin ismini alsın ve himeyesine girsin. Tâ şâkîlerin şerrinden kurtulup hâcâtını tedârik edebilsin. Yoksa tek başıyla hadsiz düşman ve ihtiyacâtına karşı perişan olacaktır. İşte böyle bir seyahat için iki adam, sahraya çıkış yapıyorlar. Onlardan birisi mütevazi idi. Diğerî mağrur... Mütevazii, bir reisin ismini aldı. Mağrur, almadı... Alanı, her yerde selâmetle gezdi. Bir kâtiü't-tarîka rast gelse, der: "Ben, filân reisin ismiyle gezerim." Şâkî defolur, ilişemez. Bir çadırı girse, o nam ile hürmet görür. Öteki mağrur, bütün seyahatinde öyle belalar çeker ki, târif edilmez. Daima titrer, daima dilencilik ederdi. Hem zelîl, hem rezil oldu.

İşte ey mağrur nefsim! Sen o seyyahsın. Şu dünya ise, bir çöldür. Aczin ve faktır hadsizdir.

Düşmanın, hâcâtın nihayetsizdir. Mâdem öyledir; şu sahranın Mâlik-i Ebedî'si ve Hâkim-i Ezeli'sinin ismini al. Tâ, bütün kâinatın dilenciliğinden ve her hâdisatın karşısında titremeden kurtulasın.

Evet, bu kelime öyle mübarek bir definedir ki: Senin nihayetsiz Aczin ve faktır, seni nihayetsiz kudrete, rahmete raptedip Kâdir-i Rahîm'in dergâhında aczi, faktır en makbul bir şefaatçı yapar. Evet, bu kelime ile hareket eden, o adama benzer ki: Askere kaydolur. Devlet namına hareket eder. Hiçbir kimseden pervâsı kalmaz. Kanun namına, devlet namına der, her işi yapar, her şeye karşı dayanır.

Başta demişti: Bütün mevcudat, Lisan-ı hâl ile Bismillah der. Öyle mi?

Evet, nasıl ki görsen: Bir tek adam geldi. Bütün şehir ahalisini cebren bir yere sevketti ve cebren işlerde çalıştırıldı. Yakânen bilirsin; o adam kendi namıyla, kendi kuvvetiyle hareket "etmiyor. Belki o bir askerdir. Devlet namına hareket eder. Bir padişah kuvvetine istinad eder. Öyle de her şey, Cenâb-ı Hakk'ın namına hareket eder ki; zerrecekler gibi tohumlar, çekirdeklerlarında koca ağaçları taşıyor, dağ gibi yükleri kaldırıyorlar. Demek herbir ağaç, Bismillah der. Hazine-i Rahmet meyvelerinden ellerini dolduruyor, bizlere tablacılık ediyor. Her bir bostan, Bismillah der. Matbahâ-i kudretten bir kazan olur ki: Çeşit çeşit pekçok muhtelif leziz taamlar, içinde beraber pişiriliyor. Herbir inek, deve, koyun, keçi gibi mübarek hayvanlar Bismillah der. Rahmet feyzinden bir süt çeşmesi olur. Bizlere, Rezzak namına en lâtif, en nazif, âb-ı hayat gibi "bir gıdayı takdim ediyorlar. Herbir nebat ve ağaç ve otların ipek gibi yumuşak kök ve damarları, Bismillah der. Sert olan taş ve toprağı deler geçer. Allah namına, Rahman namına der, her şey ona musahhar olur. Evet havada dalların intişi ve meyve vermesi gibi, o sert taş ve topraktaki köklerin kemâl-i sühûletle intişi ve yer altında yemiş vermesi; hem şiddet-i hararete karşı aylarca nâzik, yeşil yaprakların yaş kalması; tabiiyyûnun ağızına şiddetle tokat vuruyor. Kör olası gözüne parmağını sokuyor ve diyor ki: En güvendiğin salâbet ve hararet dahi, emir tahtında hareket ediyorlar ki; o ipek gibi yumuşak damarlar, birer asâ-yi Mûsâ (A.S.) gibi emrine imtisâl ederek

taşları şakk eder. Ve o sigara kâğıdı gibi ince nazenin yapraklar, birer a'zâ-yi İbrahim (A.S.) gibi ateş saçan hararete karşı **بَيْنَ أَرْكُونِيْدَوْ سَلَامًا** âyetini okuyorlar.

Mâdem her şey mânen Bismillah der. Allah namına Allah'in ni'etlerini getirip bizlere veriyorlar. Biz da Bismillah demeliyiz. Allah nâmına vermeliyiz. Allah nâmına almamızı. Öyle ise, Allah nâmına vermeyen gafil insanlardan almamamızı...

Sual: Tablaci hükmünde olan insanlara bir fiat veriyoruz. Acaba asıl mal sahibi olan Allah, ne fiat istiyor?

Elcevab: Evet o Mün'im-i Hakiki, bizden o kıymettar ni'metlere, mallara bedel istediği fiat ise; üç şeydir. Biri:

Zikir. Biri: Şükür. Biri: Fikir'dir. Başta "Bismillah" zikirdir. Âhirde "Elhamdülillah" şükürdür. Ortada, "bu kıymettar hârika-yi san'at olan nimetler Ehad-ü Samed'in mu'cize-i kudreti ve Hediye-i rahmeti olduğunu düşünmek ve derk etmek" fikirdir. Bir pâdişahın kıymettar bir hediyesini sana getiren bir miskin adamın ayağını öpüp, hediye sahibini tanımamak ne derece belâhet ise, öyle de; zâhirî mün'imlere medih ve muhabbet edip,

Mün'im-i Hakiki'yi unutmak; ondan bin derece daha belâhettir.

Ey nefis! böyle ebleh olmamak istersen; Allah nâmına ver, Allah nâmına al, Allah namına başla, Allah nâmına işe. Vesselâm.

DÖRDÜNCÜ METİN

BERAT

İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR

ARZ-I BENDE-İ BÎ MÍKDAL OLDUR KÌ,

SEVKETLÜ, KERAMETLÜ, MEHABETLÜ, KUDRETLÜ, VELİ NÌ'MET EFENDİM.

ERBAB-İ İSTİHKAKDAN SEYYİD İBRAHİM HALİFE ARZ-I HAL SUNUB İSTANBULDA VAKI' KARAKÌ HÜSEYİN ÇELEBÌ CAMÌ' ŞERİFİNİN HITABETİ MAHLÛL OLMAKLA;

MAHLÛLUNDEN KENDÜYE(KENDİSİNE) SADAKA BUYURULMAK BABINDA İSTİD'Â -YI İNAYET ETMEKLE BALASI İZN-İ HÜMAYUNUM OLMUŞDUR;

DEYÜ HATT-İ HÜMAYUNUM ŞEVKET MAKRUNLARIYLA TEZYİN BUYURULMAK BABINDA EMR Ü FERMAN

SEVKETLÜ KERAMETLÜ MEHABETLÜ KUDRETLÜ VELİ NÌ'MET EFENDİM PADİŞAHIMINDIR.

BEŞİNCİ METİN

Şifre

Hu

Bab-ı Ali

Dahiliye Nezareti

Emniyet-i umumiye müdürüyeti

Umumi :

Hususi :

Haleb Vilayetine

115

Haleb'de bulunan yabancı Ermenilerin bilâ istisnâ Raka, Zor ve Kerek cihetlerine sevklerine Muhâcirîn Müdürü Şükrû Bey tarafından lüzüm gösterilmiş ve keyfiyet nezâretce de münâsib görülerek mûmâ ileye teblîğât-ı lâzime ifâ olunmuş olmağla vilâyetcede tedâbîr-i mukteziyenin ittihâzi.

Fî 4 Teşrin-i evvel sene [1]331 (17 Ekim 1915)

Nazır
İmza

ALTINCİ METİN

Şifre

Hu

Diyarbekir vilayeti merkez kadısı Ali Necib Efendi

Bab-ı Fetva

Daire-i Meşeyhat-ı İslamiye

Tahrirat Kalem-i

Tezkire

168

Faziletlü Efendüm.

Umur-ı mevduaniza mübaşeret tarihinden itibaren maaşa müstahak olacağınızın ol babbaki istidadınız
üzerine muhasebe ifadesiyle işçinə mübaderet kılındı.

Fi 23 Muharrem sene 1333(1914) ve Fi 29 Teşrin-i Sani sene 1330 (12 Aralık 1914)

Şeyhül-İslam namına
Müsteşar

YEDİNCİ METİN

KİTAB-I BAHİRİYE

.....Eğer vaki' olub mezkur (zikredilen) eski Foça'ya varur olsalar zikr olan Hızır İlyas Adasının kibleden yanından girüb çıkarlar. Mezkur yer ifratla (aşırı) derindür. Andan sonra mezkur Eski Foça'nun limanı Hudayı bedel (tabii güzellik) limandur. Ulu barçalar (büyük savaş sandalı) girür çıkar yüz pare (parça) gemiye mütehammil (dayanan) limandur. İri gemiler ta kal'a önüne varurlar. Kenara (?) olub yatırlar. Mezkur kal'anun gün doğusu tarafında kadırga dolaşib ol kal'a dibinde yatırlar. Zira mezkur kal'anun üç tarafı deryadur ve bir tarafı karyedür (köy) (veya karayadur) ve ba'de (sonra) mezkur limanın bucağına Tekir Bahçası dirler ol bucak (taraf) sıgdur kenara kayık varmaz. Mezkur Tekir Bahçasının gün batısı lodos tarafına dolaşıkda Deve Boyunu dirler bir burun var. Ol burnun kible tarafında bir bucak var. Mezkur bucakda poryazlı günlerde yatırlar. Mezkur bucağın tekrar kible tarafında Keklik Limanı dirler hudayı (doğal) bir liman vardur. Mezkur limanın içinde kible tarafı sıgdur. Ana (ona) varan gemiler yıldız tarafında yatur ve ba'de (sonra) mezkur limanın tekrar kible tarafında bir mil mikdar denizde Venedik Kayaları dirler yıldızıa kibleye yatur birkaç azim taşlar vardur. Ol taşların ba'zı su yüzünde.....

SEKİZİNCİ METİN

MAKALAT

Bu bab Ma'rifetün ma'rufların (bilinen) cevaplarının beyan kılur.

Ol kutb-ı alem buyurur kim (ki) : Gönül bir şehristantur. Hak Subhanehu ve Teâla arşdan sürayaya (toprağın altına) degen neki yaratdı ise ol gönül şehristanta vardur iki sultan ... Var bir Rahmanidür ve birisi şeytanidür.

Rahmani sultanun adı akıldur nayıbı imandur subası miskinlidür (fakirlidir) ve hem yüregün sağ kulağında yedi kal'a vardur her bir kal'a ya Hak Teâlanın bir dizdarı müekkeldür ve ol dizdarun adı ma'lumdur (bildirilmişdir) evvelki (birinci) dizdarı ilimdir ikinci dizdarı sabirdur üçüncü dizdarun adı edeb hayadur dördüncü dizdarun adı sabirdur beşinci dizdarun adı perhizdir altıncı korkudur yedinci oddur (ateştir).

Pes her bir dizdarun yüz bin cesedi var ya'ni hizmetkarı var bular kamusu (bunların hepsi) iman bekçileridür .

Bu işleri temam kılduk Hak Teâladan dileğük ma'rifet yarı kıldı ve hem beş nesne ya'ni beş hil'at ta geldi.

Ol hil'at ilhamdur ikinci fehmdür üçüncü aşkdur dördüncü şevkdür beşinci muhibb olmakdur.

Pes bunlar cana kondı can dirildi akıl ma'rifet oldı geleni varanı.

Zira kim cümle nesneler canile dirildi can ma'rifetle diridir .

İmdi ma'rifetler can erenler canıdır ma'rifetsüz can hayvanlar canıdır.

Pes aziz canlar dirsins (dersin) can kaç dürlüdü?

Ve hem can dirildi dersin

Pes can öldü ? Ölü nite (nasıl) ola ?

Hoş (güzel) sordun ya can arif

Anlar kim (onlar ki) üç.....

ARAPÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU

ت

؛

ي

ب

III. BÖLÜM
ARAPÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

Osmanlı Türkçesinde özellikle Klasik dönemde Arapça isimlere, sıfatlara ve tamlamalara çok sık yer verilmiştir. Hatta bazı beratların dua kısmında çekimli fiiller dahi kullanılmıştır.

Arapça kelimeler, mastar olarak üç harflik kök kelimelerden oluşur. Yeni üretilen bütün kelimeler, başlangıçtaki bu üç harflik kök kelimelere dayanır. Böylece kelimenin kökenini bildiğimizde yeni üretilen kelimeleri okumak ve anlamak kolaylaşır. Buradaki amacımız sizlere Arapçayı öğretmek değil, sadece Osmanlıca kelimeleri daha iyi kavramanızı sağlamaktır.

*K*itabımızın bu bölümüne kadar Matbu ve Rik'a yazı çeşitlerini gördük ve öğrendik. Bu bölümde Osmanlı'nın özellikle Klasik Döneminde, Mühimme Defterlerinde ve Berat gibi resmi yazılıarda kullandığı ve tamamen Müslüman Türklerin oluşturduğu Divani Yazı çeşidini, örnekleriyle birlikte göreceğiz. Bu yazının Celi Divani ve Divani kırması gibi çeşitleri vardır

Şimdi gelin Divani yazıyı, Rik'a ile karşılaştırarak hep beraber yakından inceleyelim.

ذ	د	ذ	خ	غ	ج	ع	ث	ت	س	ب	ب	ل
ف	و	ف	غ	ع	ع	ع	خ	خ	خ	ب	ب	ر
ر	ذ	ذ	س	ظ	ط	ص	ص	هـ	هـ	ز	ز	ر
غ	ع	ع	ز	ظ	ظ	ضـ	ضـ	هـ	هـ	ز	ز	ر
ف	نـ	نـ	كـ	لـ	لـ	مـ	هـ	هـ	وـ	وـ	لـ	يـ
نـ	نـ	كـ	لـ	لـ	مـ	هـ	هـ	وـ	وـ	فـ	غـ	
۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰	۱	

Yirmi Altıncı Ders

İsm-i Fâil

☞ Arapçada bütün kelimeleri ve fiilleri فعل (yapmak) mastarıyla göstereceğiz.

Yapan Kişi	فَاعِلٌ	فعل =	فَعْلٌ
	فَاعِلٌ	فَعْلٌ	فَاعِلٌ
عامل	عَمَلٌ	ظَالِمٌ	كَاتِبٌ
Âmil	Zâlim	Kâtib	
سَاكِرٌ	عَالِمٌ	طَالِبٌ	طَلَبٌ
Şâkir	Âlim	Tâlib	
حَالٌ	شَاهِدٌ	شَهْرٌ	أَمْرٌ
Hâlik	Şâhid	Shâhîr	Âmir
عَابِرٌ	جَاهِلٌ	جَاهِلٌ	عَارِفٌ
Âbid	Câhil	Jâhil	Ârif
خَابِرٌ	فَاعِلٌ	فَاعِلٌ	نَاظِرٌ
Hâbir	Kâtîl	Nâzîr	

☞ İsm-i Fâil'in üç şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya bir kaçı meşhur olabilir.

جَهَّالٌ	أَمْرٌ	شَهْرٌ	عَالِمٌ
جَهَّالٌ	طَلَبٌ	عَمَلٌ	كُفَّرٌ
جَهَّالٌ	كَاتِبٌ	فَاعِلٌ	كُفَّارٌ

*Yirmi Yedinci Ders**Ism-i Mef'ül*

Yapılan

مفعول

فعل <=

مفعول

فعل

مفعول

فعل

مفعول

فعل

Ma'mûl

عمل

مخلوق

ظلم

مكتوب

كتب

Mahlük

خلي

معلوم

علم

مطلوب

طلب

Maktûl

قتل

محظوظ

جاء

محمور

امر

Memnû'

منع

ملعون

لع

معروف

عروف

C İsm-i Mef'ül'ün iki şekilde cem'i جع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya ikisi meşhur olabilir.

مكتوبات

محظوظات

معلومات

مظلومات

مكاتب

مطابق

معاريف

مخاليف

عنه ایش فرنڈ دار عالمره

علم بر قیل و قال ایس آنجاچ

Yirmi Sekizinci Ders

İf'âl Bâbi

Geçişli Fiil

فعال

<=

فعال

فعل

فعال

فعل

فعال

فعل

أكرا

كى

أعلم

علم

أوختان

وختل

إكرام

إلم

إدھال

إرشاد

رسد

إبطال

بطل

إخراج

خرج

إرشاد

إبتال

إهراق

إسناد

سندر

إفراز

فر

إفطار

فطر

إسناد

إكرا

إفتار

☞ Bütün üç harfli kökleri, İf'âl babına sokamayacağımız gibi; Bütün bablarda, kelimelerin Fa'il ve mef'ulleri olmayabilir veya Osmanlı Türkçesinde kullanılmayabilir.

فَاعِلٌ <= مُفْعَلٌ مَفْعُولٌ <= مُفْعَلٌ جَمِيعٌ <= إِفْعَالَاتٍ

منكرا

مخبر

مسلم

مسرف

محبر

منكرا

muhbir

müfrît

mûslîm

mûsîrif

muhbir

münkir

لوجالات

مراء

منكرا

مبئش

لوج لوج منع حقيقى بزدواج فيميلار نعمتلره ماللره بدل ايسندر يكى
فائق ايسنه لوج سيدر برى ذكر برى سكر برى فكرور

*Yirmi Dokuzuncu Ders**Tefîl Bâbi*

Geçişli Fiil **فعيل** <= **فعل**

فعيل	فعيل	فعيل	فعيل	فعيل	فعيل
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

نوحيد	وحمد	تکذيب	لکزب	تعلیم	علم
-------	------	-------	------	-------	-----

Tehîd	Tekzîb	Ta'lîm
-------	--------	--------

تعريف	عروف	دریس	درس	تسکیل	سلک
-------	------	------	-----	-------	-----

Tâ'rîf	Tedrîs	Teşkil
--------	--------	--------

نقیص	فسح	بریک	برک	سلیح	سلح
------	-----	------	-----	------	-----

Taksîm	Tebrîk	Teslîm
--------	--------	--------

فاحف = < مُفْعَل مفعول = < مُفْعِل جمع = < مُفْعِل

محرب	مودر	مسفر	مجدد	مدرس	معلم
------	------	------	------	------	------

Muharrib	Muvahhid	Müfessir	Müceddid	Müderris	Mu'allim
----------	----------	----------	----------	----------	----------

مكرر	مرفه	مقدم	مركب	مقرر	مسلم
------	------	------	------	------	------

Mükerrer	Müreffeh	Mukaddem	Mürekkeb	Mukarrer	Müsellem
----------	----------	----------	----------	----------	----------

تسکیلات	تکلیفات	تخریبات	تغیرات	تکلیفات	تدريسات
---------	---------	---------	--------	---------	---------

Teşkilat	Tâ'lîmat	Taksîrat	Tahribat	Teklîfat	Tedrisat
----------	----------	----------	----------	----------	----------

آخر لگبی وینا سعادنی و خنی عجاوندہ و اللہ عسکر اول سقدرو لگہر.

Otuzuncu Ders

Mufâ'aâle Bâbî

İşdeşlik Fiili **مُفَاعِلَة** فَعْلٌ <=

مُفَاعِلَة	فَعْلٌ	مُفَاعِلَة	فَعْلٌ	مُفَاعِلَة	فَعْلٌ
محاکمه	حَكْمٌ	مُقاوِلة	فُولٌ	محاربة	حَرْبٌ
Muhâkeme	Mukâvele			Muhârebe	
محافاظة	حَفْظٌ	مسابقة	سُبُّونٌ	مخالفة	ذَرْكَرٌ
Muhâfaza	Müsâbaka			Muhâlefet	
مراسلة	رَجْعٌ	مناسبة	نَسْبٌ	خلافة	خَلْفٌ
Mürâca'at	Münâsebet				

☞ Bu Bâbın mefulü çok az gelir.

فَاعِلٌ <= مُفَاعِلٌ مَفْعُولٌ = < مُفَاعِلٌ جَمِيعٌ = < مُفَاعِلَاتٌ

مُتَابِرٌ	مُخَابِرٌ	مُحَافِظٌ	مُهَاجِرٌ	مُنَاسِبٌ	مُلَائِيمٌ
Muhâbir	Muhâcir	Muhâfiz	Muhâjir	Münâsib	Mülâyim
مُخاطِبٌ	مُخَابِرٌ	مُخَالِفٌ	مُهَاجِرٌ	مُنَاسِبٌ	مُلَائِيمٌ
Muhâtab	Mu'âvenât	Mukâvelât	Muhâberât	Müsâhîd	Mukâyesât

بعادون خلاوري بر لآخر لغى دار دور فقط معناسنده لو يله بر راحندى
و حفيفدى دار دور كه نعریف دایرلىز.

Otuz Birinci Ders

Infi'âl Bâbi

Dönüşlülük Fiili

فعل <= **النِّفَاعُ**

النِّفَاعُ

فعل **النِّفَاعُ**

فلو

النساف

النَّقلَان

فعل **النِّفَاعُ**

قلب

النَّقْلَاب

İnfilâk

İnkışâf

İnkilâb

النَّفَاح

فتح

النساف

فسح **النِّفَاعُ**

İnfihâm

İnkisâf

İnkîsâm

C Bu Bâbin mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِلٌ <= مُنْفَعٌ

منكسر منحصر منحرف منحل منجمد منخس

Münhasif

Münhall

Münharif

Müncemid

Münhasır

Münkesir

بر فقره

نھرالدین خوارجہ بر گوہ مرکبی خایع ایمسن قم لارلار قم سکر ایدر ایمسن. سبب تکری صورتیں. وزیر نہ بولنے ریغہ سکر ایدر بیویں. لگر بولونا یاد رہن دے بر ابر غایب اذلوریح دیسن.

Otuz İkinci Ders

İfti'âl Bâbi

Dönüştülük Fiili

فعل <= الفعل

الفعل**فعل****الفعل****فعل****الفعل****فعل****الشريك****شريك****النظام****نظم****النخار****نخر**

İştirâk

Íntizâm

İftihâr

الجناح**جناح****الجهاد****جبر****الجماع****جمع**

Íhtisâm

Íctihâd

Íctimâ'

الرجاء**رجاء****العرض****عرض****الاحتمال****حالة**

Írticâ'

Í'tirâz

Íhtimâl

- C Bu babın düzensiz kalıptaki fiillerinden bazıları şunlardır.

الفرار**فرى****الإنفاق****وفى****التجادل****وحر**

Íftirâ

Íttifâk

Íttihâd

الازدواج**زوج****الوعا****وعوى****الضراب****ضرب**

Ízdivâc

Íddiâ'

Izdrâb

فاعل <= مفعول <= مفعول

المنتقل**مجنع****مرزق****مرئى****منتقد****محبته**

Müntakil

Müctemi'

Mürtezik

Mürtehin

Müttefik

Müctehid

المنتخب**محتمل****محترم****محترم****منتظر****منتظم**

Müntahab

Muhtemel

Muhterem

Muhteşem

Müşterek

Muntazam

Otuz Üçüncü Ders

Tefe'ül Bâbi

Dönüşlülük Fiili

فَعْل < **فَعْل**

نَفْعَل

فَعْل

نَفْعَل

فَعْل

نَفْعَل

فَعْل

تَحَمِّل

حَمِّل

جَمِيع

جَمِيع

شَكَر

شَكَر

Tahammül

Tecessüm

Teşekkür

نَوْلَر

وَلَر

نُوْجَه

وَجْه

نَصْرَف

صَرْف

Tevellüd

Teveccüh

Tasarruf

نَسْرٌ

سَرٌ

زَرْدَه

رَهْ

بَسْع

بَسْع

Tesettür

Tereddüd

Tebessüm

فَاعْل = < مَفْعَل مَفْعُول = < مَفْعَل

مُتَعَدِّد

مُتَسَّافِ

مُتَوَكِّل

مُتَفَكِّر

مُخَصِّص

مُتَنَكِّر

Müteaddid

Mutasavvif

Mütevekkil

Mütefekkir

Mutahassis

Müteşekkir

مُتَسَوِّر

مُعَصِّب

مُتَوَكِّل

مُتَوَلِّ

مُنْوِجَه

مُنْصَرِف

Mutasavver

Mutaassib

Mütevekkil

Mütevellid

Müteveccih

Mutasarrif

خَلْقَ اِيَّاهُنَّهِ مَعَبَر بِرْ نَسْنَه يُوقَ دَرَلَشْ كَبِي

لَرْلَيَه دَرَلَشْ جَهَانَه بِرْ نَسْنَه صَحَّه كَبِي

Otuz Dördüncü Ders

Tefâ'ül Bâbi

İşteşlik Fiili

فَاعْلُ => **فَعْلٌ**

فَاعْلُ

فَعْلٌ

فَاعْلُ

فَاعْلُ

فَاعْلُ

سَاوِن

نَوْاضِع

دَرْس

نَوْلَانْ

دَرْ

Tesadüf

Tevazu'

Tevatür

C Bu Bâbin mefulü ve cem'i yoktur.

فَاعِلٌ => **مَفَاعِلٌ**

سَرْلَانِير

مَسَانِد

مَتَابِه

مَنَادِي

مَجَاهِر

Mütezâyid

Mütesânid

Müteşâbih

Mütemâdî

Mütevâzi'

Mütecâsir

بُو دَه گَچَر يَا هُو

بُو دَه گَچَر يَا هُو

بُو دَه گَچَر يَا هُو

Otuz Beşinci Ders

İstifâl Bâbi

Geçişli Fiili

فعل <= **الستفال**

الستفال

فعل

الستفال

فعل

الستفال

فعل

İstiklâl

فعل

İstîmlâk

فعل

İstihdâm

خرج

İstikbâl

فعل

İstiğfâr

فعل

İstikrâr

فر

- C Bu babın fail ve mefullerinin yazılışı aynı olup cümle içerisindeki anlamına göre okunur.

فعل <= مفعول <= مفعول

مسنون

Müstakill

مسنون

Müstakim

مسنون

Müsteşrik

مسنون

Müsta'fi

مسنون

Müstahsil

مسنون

Müste'cil

مسنون

Müsteşar

مسنون

Müstehakk

مسنون

Müstehcen

مسنون

Mütesna

مسنون

Müstakbel

مسنون

Müsta'cel

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

Otuz Altıncı Ders

Arapça İsimlerin Çoğu Yapılması

- ⌚ Arapça İsimler üç halde bulunur. Müfret(Tekil), tesniye(İkili çoğul) ve cem'(Çoğul).
- ⌚ Tesniye Arapçaya özgü bir çoğuldur.
- ⌚ Arapçada isimlerde Cem' ise düzenli (cem'i Salim) ve düzensiz (Cem'i Mükesser) olmak üzere ikiye ayrılır.
- ⌚ Arapçada isimler erkek (müzekker) ve dişi (müennes) olmak üzere ikiye ayrılır. Bu yüzden cem'i salim de müzekker ve müennes olarak ikiye ayrılır.

1. Tesniye(İkili Çoğul)

بر	بحر	طرف	ملكت	دولت
برين	بحرين	طرفين	ملكتين	دولتين
Berreyn	Bahreyn	Tarafeyn	Memleketeyn	Devleteyn

2. Cem'i Müzekkeri Salim (Düzenli Erkek Çoğul)

عارف	غافل	طالب	معلم	مسلم
عروف	غافلین	طالبین	معلمين	مسلمین
Ârifîn	Gâfilîn	Tâlibîn	Muallimîn	Muslimîn
عارفون	غافلوا	طالبوا	معلمو	مسلمو
Ârifûn	Gâfilûn	Tâlibûn	Muallimûn	Muslimûn

3. Cem'i Müennesi Salim (Düzenli Dişi Çوغو)

عارفة	غافلة	طالبة	معلمة	مسلمه
عروفات	غافلات	طالبات	معلمات	مسلمات
Ârifât	Gâfilât	Tâlibât	Muallimât	Muslimât

Efâl Vezni (فعال)

أحباب	أفران	إنبار	إفاف	أوران
Ahbâb	Akrân	Enhâr	Evkâf	Evrâk
أسباب	أرزاق	إفقار	إملاك	أركان
Esbâb	Erzâk	Efkâr	Emlâk	Erkân

Efilâ Vezni (فعل)

أصفيا	إنسفيا	أفروبا	أنبيا	أوليا
Asfiyâ	Eşkiyâ	Akrabâ	Enbiyâ	Evliyâ

Fu'ât Vezni (فعال)

واعي	غازى	والى	فاضى	عاصى
Duhât	Guzât	Vulât	Kuzât	Usât

Fu'ûl Vezni (فועל)

بور	حرفت	بيون	لمور	علور
Kubûr	Hurûf	Buyût	Umûr	Ulûm
نقول	صيوف	ملوك	فتح	فلوب
Nukûl	Suyûf	Mülâk	Futâh	Kulâb

لَيْسَهُ سِيَّدُرُ كَتِبَنَكَ لَلْفَنَهُ بَا فِيلِمَز

Fi'âl Vezni

فعال

رجل

ول

عبر

بلد

جبل

رجال

دار

عباد

بلدو

جبال

Ricâl

Diyâr

İbâd

Bilâd

Cibâl

Ef'île Vezni

(فعله)

سلع

لباس

لسا

مکان

زمان

اسلحه

لبسه

لسنه

امكنه

ازمنه

Eslîha

Elbise

Elsine

Emkine

Ezmine

Fe'âil Vezni

فعال

واسطة

عفیره

رساله

شیجه

وظيفه

واساطه

عقادر

رسائل

شایجه

وظائف

Vesâit

Akâid

Resâil

Netâic

Vezâif

Feva'il Vezni

فواحد

طائفه

حاوسه

جوهر

فاحده

ساحل

طائفه

حوالوں

جوہر

فواحد

سواحل

Tavaîf

Havâdis

Cevâhir

Kavâid

Sevâhil

Fevâ'îl Vezni

فواعل

دیوان

خانواده

خافاف

نارنج

فانواده

دولادین

خواریس

خوارق

نوارنخ

فولادین

Devâvîn

Havâtîn

Havâkîn

Tevârîh

Kavânîn

Fe'âlîl Vezni

فعال

ترجمہ

عنصر

جو فر

عسکر

ونفر

زراجی

عناصر

جو افر

عساکر

وفائز

Terâcim

Anâsır

Cevâhir

Asâkir

Defâtir

Fe'âlîl Vezni

فعالیت

سلطان

ربا

فدریٹ

سلطان

جمهور

سپاهیں

فرانس

فناولہ

سلطان

جماعہ

Seyâtîn

Karâbîn

Kanâdîl

Selâtîn

Cemâhîr

Tefâ'îl Vezni

نفاعیل

نقریر

تلکیف

ترکیب

نمایل

تصویر

نقاریر

تلکیف

ترکیب

نمایل

نواصیر

Tekârir

Tekâlîf

Terâkîb

Temâsîl

Tevâsîr

Fu'al Vezni فعل

تحفه	زمرة	دولت	امن	جمله
تحفه	زمرة	دولت	امن	جمله
Tuhaf	Zümer	Düvel	Ümem	Cümel

Fu'ul Vezni فعل

سفنه	طربه	صحيفه	كتاب	رسول
سفنه	طربه	صحيفه	كتاب	رسول
Sufun	Turuk	Suhuf	Kütüb	Rüsul

Efü'l Vezni افعل

بحر	لسا	شهر	نفس	نجع
البحر	اللسان	الشهر	النفس	النبع
Ebhür	Elsün	Eşkür	Enfüs	Encüm

انسانه صداقت ياقت پيشير كورسده داكره
يار د مجید طوغولك حضرت الله

Otuz Yedinci Ders

Arapça İsim Tamlamaları

- Arapça isimler belirli ve belirsiz olarak ikiye ayrılır. Kelimeyi belirli kıلان ek ise (الـ) (Harf-i Tarif) takısıdır. Bu İngilizcedeki (The), Almancadaki (Das), Fransızcadaki (La) takısı gibidir.
- Arapça harfler 14 Şemsi ve 14 Kameri olmak üzere toplam 28 harftir.
- İki kelimelik tamlamalarda Harfi Tarif ikinci kelimenin başında gelir ve birinci kelime ile birleşmez.
- Tamlamaların okunuşu ikinci kelimenin başındaki (**Harfi Tariften sonra**) ilk harfe göre okunur.

Şemsi Tamlamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelimenin ilk harfi (**Harfi tarif okunmadan**) şeddeli ve üstün okunur.

Arapça Şemsi Harfler

ه د ر ز س م ن ط ص ق

نور الشمس

Nûrüş'şems

نَاجِيُّ التَّوْرِيقِ

Tâcüt'tevârîh

دَارُ السَّعَادَةِ

Dârüs'saade

حَمِيرُ النَّاسِ

Hayrûn'nâs

فَطْحَ الْعَرَبِينِ

Katut'tarîk

عُلُومُ الدِّينِ

Ulûmud'dîn

عَبْرُ اللَّهِ

Abdul'lah

مَارِ الزَّكْرِ

Mârûz'zikr

دَارُ التَّعْلِيمِ

Dârüt'talîm

Kameri Tamşamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelime Harfi tarif ile birlikte şeddesiz okunur.

Arapça Kameri Harfler

ل ب ج ح غ ف ك ح د ه ي

نورُ الْقَمَرِ

Nûr'l'kamer

بَيْنَ الْمَالِ

Beytül'mâl

دَارُ الرَّفْوَةِ

Dârül'fünûn

خَارِقُ الْعَادَةِ

Hârkul'âde

سَالِفُ الْبَيَانِ

Sâlîfûl'beyân

شَهْنُوكُ لِلْإِسْلَامِ

Şeyhül'islâm

غَزَّاتُ الْمُسْلِمِينَ

Guzâtül'müslimîn

رَبِيعُ الْأَدَنِ

Rebîül'evvel

دَارُ الْبَرَاعِيْحِ

Dârül'bedâyi

- Birinci kelime zaman veya mekân zarflarından biri ise ilk kelime ötre değil üstün okunur.

بَيْنَ الْمَدَدِ

Beynel'milel

فَيْلَةُ النَّارِيْخِ

Kablet'târih

تَهْتَلُكَةُ الْبَحْرِ

Tahatel'bahr

مِنْ الْبَابِ

Minel'bâb

بَيْنَ النَّاسِ

Beynen'nâs

بَعْدُ الْيَوْمِ

Badel'yevm

فَوْقَ الْعَادَةِ

Fevkel'âde

حَسْبُ الْفَرَرِ

Hasbel'kader

- Birinci kelime (ب) harfi ise (Bi) şeklinde, (ف) eki ise (Fi) şeklinde okunur.

بِاللَّهِرْ	بِاللَّدِيْهِ
Bil'ahire	Bil'külliye
بِالنَّزَاتِ	بِالعُكْسِ
Biz'zât	Bil'akis
فِي الْحَقِيقَةِ	فِي الْعَصَمِ
Fil'hakika	Fil'asıl

- Üç kelimelik tamlamalarda ikinci kelimenin sonu mutlak esre ile okunur.

فِي نَفْسِ الْأَمْرِ	خَارِجُ الْعَرَمِينِ السَّرَفِينِ
Fî nefsil'emir	Hâdimül'harameynil'serefeyn
إِلَى لَخْرِ الْعَمْرِ	عَلَى طَرِيقِ الْأَنْتَهَى
İlâ ahiril'ümür	Alâ tarîkil'inhisâr
كِتابُ مَصَالِحِ الْمُسْلِمِينَ	دِيْوَانُ لُغَاتِ اللَّهِ
Kitâbü mesâlihil'müslimîn	Dîvânül'lugâtit'tûrk

Otuz Sekizinci Ders

İsm-i Mekan

- Arapça fiilerin cereyan ettikleri yerleri bildiren kelimeleler ism-i mekan denir.
 • İsm-i mekan ikisi kıyası ve ikisi semavi olmak üzere toplam dört vezindir.
 • İsm-i mekan (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalır.

Mef'al ve Mef'il Vezni

مَنْبَعٌ	مَخْرُجٌ	مَعْدِرٌ	مَسْكَنٌ	مَكْتَبٌ
Menba'	Mahrec	Ma'bed	Mesken	Mekteb
مرجع	مسجد	موقع	منزل	مجلس
Merci'	Mescid	Mevzi'	Menzil	Meclis

Mef'ale ve Mef'il Vezni

مملکة	مدرس	محكمة	طبع
Memleket	Medrese	Mahkeme	Matba'a
معرفة	مَدْرَسَةٌ	مَحْكَمَةٌ	مَنْزِلَةٌ
Ma'rifet	Mehlike	Mesîre	Menzilet

Mefâ'il Vezni

محاكم	مرکز	مجالس	مدارس
Mehâkim	Merâkiz	Mecâlis	Mekâtib
معارف	مراتب	منازل	مسالك
Ma'ârif	Merâtib	Menâzil	Memâlik

*Otuz Dokuzuncu Ders**İsm-i Alet*

- ⌚ Arapça kelimeler (Mif'al) (مفعال), (Mif'âl) (مفعال) ve (Mif'ale) (مفعلة) vezinleri ile ism-i alet olurlar.
- ⌚ İsm-i alet (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalırlar.

مسع	سع	مغفر	خفر	مكتف	فتح
Misma'	Migfer	Mikta'	Misvâk	Misvâk	Mimliha
سرع	وع	مغفار	فیض	مسواک	واسک
Mi'râc	Mikyâs	Misvâk	Misvâk	Misvâk	Mimliha
مسرة	شرب	مسحة	شمع	مسحة	ملح
Mışrebe	Mışme'a	Mışme'a	Mışme'a	Mışme'a	Mışme'a

Kırkinci Ders

İsm-i Mensub

- Arapça kelimelerde ism-i mensub bir ismin bir yere, bir kişiye, bir mesleğe aitliğini ifade eder.
- İsm-i mensub kelimenin sununa (ى) eki getirilerek yapılır.

فکری	مکنی	ملنی	علمی	عربی	مصری
Fıkří	Mekkî	Millî	İlmî	Arabî	Misrî
سماوی	دُنیوی	معنوی	علوی	منی	بورسوی
Semavî	Dünyevî	Ma'nevî	Alevî-Ulvî	Medenî	Bursevî

Kırk Birinci Ders

İsm-i Mübalağa

- Türkçe kelimelerin başına çok, pek, fazla gibi zarflar getirilerek yapılan isimlerdir.
- Arapça kelimelerde ism-i mübalağa dört vezinde oluşturulur. Bunlar (Fa'âl) (فعّال), (Fa'âle) (فعّاله), (Fa'uûl) (فعول), (Mif'âl) (مفّاعل) vezinleridir.
- Bunların dışında da mübalağa bildiren isimler vardır.

فهمہ	علامہ	فار	عیاش	رزان	سباع
Fehhâme	Allâme	Kahhâr	Ayyâş	Rezzâk	Seyyâh
منعام	معمار	مقدار	شکور	غفور	جسور
Min'âm	Mi'mâr	Mikdâm	Şekûr	Gafûr	Cesûr

مسکین	رحم	فیوح	صدیق	رحمخ	علیم
Miskîn	Rahmân	Kayyûm	Siddîk	Rahîm	Alîm

Kırk İkinci Ders

İsm-i Tafđil

- Arapça kelimeleri (Ef'al) (افعل) veznine sokularak yapılan mukayese ve üstünlük gösteren kelimelerdir.
- Türkçede sıfatların başına daha, en, çok, en çok gibi zarflar getirilerek yapılır.
- İsm-i Tafđil Efa'ıl vezni ile çoğalır.

الزم	الكرم	السفه	الصغر	الكبر	العزم
Elzem	Ekrem	Esfel	Asgar	Ekber	A'zam
لذر	لحس	لسد	لحس	لبل	لفضل
Ender	Ahsen	Ekmel	Ahmak	Ebleh	Efdal

اللازم	الكارم	السافر	الصاغر	الكابر	العاذم
Elâzim	Ekârim	Esâfil	Esâgîr	Ekâbir	E'âzim
لناور	لحس	لتمل	لحسن	لباله	لفاضل
Enâdir	Ehâsin	Ekâmil	Ehâmîk	Ebâlih	Efâdil

Kırk Üçüncü Ders

Bazı Arapça Kelimelerin Okunuşu

- Bazı Arapça kelimelerde yer alan Elif-i Maksure (ع) ve Elif-i Memdude (إ) harfin normal okunuşunun dışındadır. Örneğin;

معنى	دُعْوَى	يَحْمِى	صَفْحَى	مُوْمِى	عَسَّا
Ma'nâ	Da'vâ	Yahyâ	Mustafâ	Musâ	Í'sâ
فضي	الـ	علي	كبير	سورى	فنوى
Aksâ	Ílâ	'Alâ	Kübrâ	Şurâ	Fetvâ
بـقا	نـ	بـنـا	امـرـأـة	سـفـا	جـفـا
Bekâ	Senâ	Binâ	Ümerâ	Sefâ	Cefâ

Kırk Dördüncü Ders

Arapça Sayılar & Günler & Aylar

١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
عشر	سعه	ثمانية	سبعين	ستة	خمسة	اربع	ثلاثة	لبن	واحد
Aşere	Tis'a	Semâniye	Seb'a	Sitte	Hamse	Erba'	Selâse	İsneyn	Vahid
٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١
عشر	سعه عشر	ثمانية عشر	سبعين عشر	ستة عشر	خمسة عشر	اربع عشر	ثلاثة عشر	لبن عشر	واحد عشر
Isrîn	Tis'a Aşere	Semâniye Aşere	Seb'a Aşere	Sitte Aşere	Hamse Aşere	Erba' Aşere	Selâse Aşere	İsna Aşere	Ehad Aşere
١٠٠	٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠
مائة	سعين	ثمانين	سبعين	ستين	خمسين	اربعين	ثلاثين	لبنين	واحد عشر
Mi'e	Tis'in	Semânîn	Seb'in	Sittin	Hamsîn	Erba'în	Selâsin	İsrîn	Aşere

١٢٠٥ خمسة و مائتين و لفيف

١٣٠٤ اربعه و ثلاثمائة و لفيف

١١١٩ سعه عشر و مائة و لفيف

EYYAM (يام)

السبت	الجمع	الخميس	الاربعاء	الثلاثاء	اللأربعاء	اللثلاثاء	اللأربعين	الحادي
Es'sebt	El'cum'a	El'hamîs	El'erbia'	Es'sülâse	El'isneyn	El'ehad		

ŞÜHUR شهور

محرم	صفر	ربيع الاول	ربيع الآخر	جمادى الاولى	جمادى الآخرة	جع	جا	را	رلا	س	ص	رمضان	سعيان	ربیع	ذی القعده	ذی الحجه	رمضان	شوال	ذوالقعدة	ذوالحجّة
Muharrem	Safer	Rabi'ul-âlât	Rabi'ul-âkhir	Jumâdi'ul-âvî	Jumâdi'ul-âkhir	Cümadelâhire	Cümâdel'evvel	Rebiûl'ahir	Rebiûl'evvel	Cümadel'âhire	Cümâdel'evvel	Zil'hicce	Zil'ka'de	Şevvâl	Ramazân	Şa'bân	Receb	Zil'hicce	Zil'ka'de	
Muharrem	Safer	ص	ر	ر	رلا	س	جا	رلا	رلا	س	ص	رمضان	سعيان	ربیع	ذی القعده	ذی الحجه	رمضان	شوال	ذوالقعدة	ذوالحجّة

Kırk Beşinci Ders

Mali Takvim ve Rumi Aylar

Mali Takvim; Miladi 1840 - Hicri 1256 yılına kadar Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini başlangıç kabul eden ve ayın dünya çevresinde dolanımını esas alan 354.367 günlük Kameri Takvim sistemi üzerine, Miladi 1840 - Hicri 1256 yılından itibaren de dünyanın güneş etrafında dolanımını esas alan 365.2422 günlük Şemsi Takvim sistemi üzerine kurulmuş karma bir takvim sistemidir.

Mali Takvimin Tarihi Gelişimi

* 1677 yılında Baş Defterdar Hasan Paşa'nın (vefatı 1684) teklifi üzerine 33 senede 1 sene atlanmak suretiyle Kameri Takvim ile Şemsi Takvim arasındaki farkı dikkate alarak, mali kayıtların buna göre düzeltilmesini istenmiştir.

* 1333 Rumi yılı teknik sebeple 1 Mart'tan başlamakla beraber 10 ay devam ederek, 31 Kanunievvel (Aralık) 1333 (miladi 1917) günü sona ermiş ve 1 Kânunusani (Ocak) 1334 =1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak başlatılmıştır. 1840 yılından beri Jülyen usulüne göre yürüyen mali ve resmi muamelattaki tarihi kayıtlar, 1918 tarihinden itibaren Gregoryen usulüne göre devam ettirilmiş ve yılbaşı 1 Ocak tarihine alınmıştır. 1334 Rumi (1918 Miladi) yılından itibaren, Mali ve Miladi takvimlerdeki ay ve gün farkı kalmamış aynı olmuştur. Artık sadece sene farkı vardır (584 yıl).

* 10 Ocak 1945 tarih ve 4696 sayılı Kanunla da teşrinievvel, teşrinisani, kânunuevvel ve kânunusani aylarının adları ekim, kasım, aralık ve ocak olarak değiştirilmiştir.

Rumi Aylar

1. Ay	2. Ay	3. Ay	4. Ay	5. Ay	6. Ay
Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos
7. Ay	8. Ay	9. Ay	10. Ay	11. Ay	12. Ay
Eylül	Teşrin-i Evvel	Teşrin-i Sani	Kanun-ı Evvel	Kanun-ı Sani	Şubat

Kırk Altıncı Ders

Rumi ve Hicri Yılların Miladi Yılı Çevrilmesi

RUMİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

1 Kânunusani (Ocak) 1334 = 1 Kânunusani (Ocak) 1918 olarak yılbaşı eşitlenmiştir. Bu tarihten önceki tarihlerin hesaplanmasıında yılbaşına dikkat edilmesi gerekmektedir. Rumi Takvim'de yılbaşı mart ayıdır. Miladi Takvim'de ise yılbaşı ocak ayıdır. Hesap yapılırken, Rumi Takvim'de mart ayı 1/ay, ocak ayı 11/ay ve şubat ayı da 12. ay olarak hesaplanır.

a) Rumi 1 Mart 1256 - 15 Şubat 1332 (Miladi 13 Mart 1840 - 28 Şubat 1917) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Rumi tarih eğer ocak veya şubat aylarında bir tarih ise, yıl kısmına 585 rakamı (diğer aylar için 584 rakamı) eklenir. Ay kısmına da 13 rakamı eklenir ve Miladi tarih bulunur.

b) Rumi 1 Mart 1333 - 31 Kanunievvel 1341 (Miladi 1 Mart 1917 - 31 Aralık 1925) tarihleri arasındaki tarih dönüşümleri için;

*** Miladi yıldan 584 rakamı çıkarılırsa Rumi tarih bulunur. Ay ve gün farkı yoktur, isimleri aynıdır.

1 MART 1333 ÖNCESİ
584 + 13 GÜN
1 MART 1333 SONRASI
584 EKLENECIK

HİCRİ YILIN MİLADİ YILA ÇEVİRİLMESİ

Hicri yılı 33'e bölünüz. $1420 : 33 = 43.03 (=43)$ (A sayısı)

A sayısını hicri yıldan çıkarınız. $1420 - 43 = 1377$ (B sayısı)

B sayısını 622 ile toplayınız. $1377 + 622 = 1999$

METİN ÇALIŞMALARI

Birinci Metin

نَزَلَهُ فِوْهَ بَحْرِيَّهُ نَكِبَهُ مُعْنَدَهُ

Osmânlî

Münâsib

Kuvve-i bahriyemizi

Teşekkül

جَهَانِيَّهُ مُحَافَظَهُ بُونَ نَسَرَ سَارُهُ وَهُ

Sâirede

Bulunanlar

Muhâfaza

Osmâniye

جَوْكَسَهُ وَرْجَيَّهُ كَمَالَهُ لَغْيَهُ دَلِيلَهُ

Edilmiş

Etmış

Derece-i kêmâle

Posta

لَبْرَهُ نَعْرُوَهُ سِيَّاهُ جُوزَبَرَهُ

Guruş

Bin yüz yedi

Sene

El-yevm

هَمَّوْنَهُ بَارَهُ حَضْرَتَهُّهُ وَلَهَّدَرَهُ

Velîkram

Hazretlerine

Pâdişah

Hümâyûnumu

عَارِفُ الْأَرْضِ اَفْنَسُهُ مُعَوْرِنَهُ عَرِيفُهُ

Müdürünü

Memûrlarından

Efendi

Ârif Efendi

İkinci Metin

لَعْنُوكِي لَعْنُوكِي اللَّهُمَّ اولئكَ هُنَّ

Olunması

Olundu

Olan

Olanları

(وَهُنَّ) ذُرْكَرْكَ سَبْجَانِي لَرْكَلَرْه

İskelelerin

Sancağı

Oldur ki

Olunub

وَوْنَتْنَى تَخْرِيرْهُ ابْيَانَكَ حَصْصَ

Husûs

El-beyânın

Tâhîr

Donanma

تَابِعَهُ فَوْفَالْعَادِهِ لَلِبِهِ كَونْزِرُوب

İle

Fevk'el-âde

Tâbi'

Gönderüb

عَرْضَهُ لَإِبْلَذَهُ لَرْفِيرْهُ هَنْبُولَهُ

İstanbul

İzmir

İbrâz

Arz-i hal

لَنْكَلَرْهُ حَوَالَهُهُ صَوْرَتِهِ لَهُ

Ana

Süretiyle

Havâle-nâme

İngiltere

Üçüncü Metin

Rum Beğler beginne hüüküm ki:

Bundan akdem sonda nice defa ahsâm-ı şerîfe gönderiliş münasib olan mahalle cemiyet üzere olsan deyü emrin olmağın o emr-i hümayunu mukarrer olub buyurdum ki:

*İstanbul kadısına ve defterdar Kasım Beğe ve mi'mara hüküm ki:
Halıya sen ki defterdarsın mektub gönderib bundan akdem cami'-i serif*

۲۳ لستاپله و سنه و مهاره را سمع به و می داد که همان چیزی که
کنند

لهم اخْرِجْنِي مِنْ هَذِهِ الْأَرْضِ إِنِّي مُؤْمِنٌ بِكَ وَلَا أُنْهَا
عَنْ حَقِيقَةِ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي مُسْتَحْشِرٌ بِمَا لَمْ يَرَهُ
أَعْلَمُ وَإِنِّي لَمْ أَرَدْ حُكْمَ الْأَرْضِ إِنِّي أَنْهَا
عَنْ حَقِيقَةِ الْمُؤْمِنِينَ إِنِّي مُسْتَحْشِرٌ بِمَا لَمْ يَرَهُ
أَعْلَمُ

Dördüncü Metin

فیکر
نے اپنا ہر رسم و رتوں کو جنم کی طرف کر دیا تھا۔ اسی کی وجہ سے اس کا نام نہ زخمی، اُٹھو و سرچھو بنتا ہے، نہ کوئی

Trabzon beginne hüküm ki:

Haliya oğlum Bayezid isyan üzere olub asker cem' ediüb bundan akdem oğlum selim tale bekahu üzerine varub

Siverek begine hüküm ki:

Siverek kadisi mektub gönderüb Siverekde vaki' olan ekrad (Kurd) taifesi benim hatunum
veya kızım falan nam na mahrem ile kelimat eylesdi deyü ol kimesneyi hilaf-i şer'i şerif katlı
ediüb hamlelerin ve damlarnı iħrak ediüb

۳ سلطنه سليم صدر از نهضه کلمه بوده از هم رسانده کام به بونم رسانده از هم سله کام به بونم رسانده از هم موکر و ملائمه

Sultan Selim Hazretlerine hüküm ki:
Bundan akşam sana hükmü Hümayunum ısal olsunub öte canibde bir sahibi haber ma'sum
olunca mahküse-i amire

Beşinci Metin

مُحْبِر لِفْنِي لَوْلَلْ شَهْرِ رَمَضَانِ سَنَةِ ثَمَانِيْهِ دَوْلَتْنَ

نَحْرِير لِفْنِي لَوْلَلْ شَهْرِ رَمَضَانِ سَنَةِ ثَمَانِيْهِ دَوْلَتْنَ

TAHRİREN Fİ EVÂİLİ ŞEHİR RAMAZÂN SENE SEMÂNE VE MİE VE ELF - 1108 (NİSAN 1697)

مُحْبِر لِفْنِي لَوْلَلْ طَالِبِي الْجَمِيعِ عَشْرِيْهِ دَوْلَتْنَ

نَحْرِير لِفْنِي لَوْلَطِ ذِي الْحِجَّةِ سَنَةِ عَشْرِيْهِ دَوْلَتْنَ

TAHRİREN Fİ EVASITİ ZİLHİCCE SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (HAZİRAN 1699)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لِعَدِيْرِي عَشْرِيْهِ دَوْلَتْنَ

رَبِيعِ الْآخِرِهِ سَنَهِ (احْدَى) عَشْرِيْهِ دَوْلَتْنَ

REBİÜLAHİR(E) SENE İHDĀ AŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (EKİM 1699)

Altıncı Metin

مُحَرِّرًا فِي الْوَلِيْلِيْرِدِيْ لِلْفَعْدَه سَنَهْ وَعَادَهْ وَالْفَ

مُحَرِّرًا فِي الْوَلِيْلِيْرِدِيْ لِلْفَعْدَه سَنَهْ وَعَادَهْ وَالْفَ

TAHRİREN Fİ EVÂİLİ ZİLKADE SENE TİS'A VE MİE VE ELF - 1109 (MAYIS 1698)

مُحَرِّرًا فِي الْوَلِيْلِيْرِدِيْ رَبِيعُ الْلَّاوِنِ عَشَرَهْ وَعَادَهْ وَالْفَ

مُحَرِّرًا فِي الْوَسْطِ رَبِيعُ الْلَّاوِنِ سَنَهْ عَشَرَهْ وَالْفَ

TAHRİREN Fİ EVASITI REBİÜLEVVEL SENE AŞERE VE MİE VE ELF - 1110 (EYLÜL 1698)

جَارِي لِلْلَّاوِنِ لِصَرْبِيْهِ عَشَرَهْ وَعَادَهْ وَالْفَ

جَماذِي الْلَّاوِنِ سَنَهْ (جَمَادِي) عَشَرَهْ وَعَادَهْ وَالْفَ

CEMAZİYEL ULA SENE İHDA AŞERE VE MİE VE ELF - 1111 (KASIM 1699)

FARSÇA KELİMELERİN
OKUNUŞU

خ

س

ر

م

IV. BÖLÜM
FARSÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

*F*arsça dil özellikleri bakımından Türkçeye yakınlık arz eder. Fars dili sondan eklemeli bir dildir. Cümleler ise başta özne, sonda yüklem şeklindedir. Yüklemeler şahıs ekleri ve zaman eklerini taşırlar.

*B*ütün bu özellikleriyle beraber güclü bir edebiyat diline sahip olan Farsçayı Osmanlılar kullanmış ve edebi eserlerinde yer vermiştir. Hatta Selçuklular zamanında tamamıyla Farsça eserlerin yazıldığı görülmüştür (Mesnevi gb.).

*K*itabımızın bu bölümünde Osmanlıcada kullanılmış olan Farsça ekleri ve kelimelerin yazılışını göreceğiz. Ayrıca İran kökenli olan Ta'lik yazısını inceleyeceğiz. Tevkî hattının 14. asırda İran'da kazandığı değişiklikle ortaya çıkmış olan bu yazı daha çok resmi yazışmalarda kullanılmıştır.

*T*a'lik "asma, asılma" anlamına gelmektedir. Bu adı almasının sebebi harflerin birbirine asılmış gibi bir manzara arz etmesinden ileri gelmektedir. Ta'lik yazı her şeyden önce harf şekillerinin oranlığı ve çizgilerinin müzikisi ile dikkati çeker.

*T*a'lik yazında üslup vardır. İran Ta'lik üslubu ve Osmanlı Ta'lik üslubu. Anadolu'da hattatlar 14. yüzyıla kadar İran üslubunun etkisinde kaldı. Fakat Türk hattatları bu yazında kendi görüş ve sanat anlayışlarını uygulamışlardır. Yesârî'nin öncülüğü ve oğlu Yesârî-zade Mustafa İzzet'in gayreti ile yeni bir üslup meydana geldi. Haşmetli sülüsün yanında ince, kavisli, narin yapısı ve harekesiz yazılışıyla hoş ve şiir gibi görünüşe sahip olan bu ta'lik hattının hurde(küçük) ve hafi(ince) denilen şekli edebi eserlerde ve divanlarda kullanılmış, fetvahanenin de resmi yazısı olmuştur.

*T*a'lik yazının en önemli özelliklerinden biri, eğri çizgilerdir. Yer yer incelip kalınlaşan harfler ve bağlantıları, canlılık, akıcılık verir. Her türlü hareke ve tezyinat külfetinden kurtulmuş, sade, çıplak, incelerek eğilen çizgiler, asılıp duran son derece ölçülü çanaklar, uzayıp giden keşideler (çekilişler) melekleşmiş, zengin doğu kültürünün ve ruhunun ortaya çıkışı olarak görünürlər. Ta'lik hattında elif ve lamlar soldan sağa doğru meyletmiş; vay, fe, kaf, mim gibi harflerin gözleri kapanarak küçülmüştür. Be, sin, fe, kaf gibi harflerin kolları uzayıp gitmiş, harfler asılıp kalmıştır.

*K*alınlığı sülüs kadar olan bu yazıyı rivayete göre Hoca Ebul Al , Pehlevi ve Kufi yazılarını birleştirmek suretiyle icat etmiştir.

خروف خط تعلیم

ل	ب	ب	ن	ن	ع	ع	غ	غ	د	د	ف
ا	ب	ب	پ	ت	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ

ر	ز	ز	س	س	ع	غ	ظ	ظ	ض	ض	ص
ر	ز	ز	س	س	ع	غ	ظ	ظ	ض	ض	ص

ن	ق	ك	ك	ل	ل	ه	ه	و	و	ل	ل
ف	ق	ك	گ	ل	م	م	ن	و	و	ل	ل

۱	۰	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۰	۱
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

نظامک رشته اقبالی برآه کسر

مانع رزق اولانک رزقني اللہ کسر

جناب حق ولی نعمت لاجهان خلیفه رسول رب منان پادشاہ مز اند مز

Kırk Yedinci Ders

Farsça Ön Eklər

- Farsçada en sık kullanılan ön eklerle burada yer vereceğiz.
- Farsça olumsuzluk ekleri olan (ن) ve (ل) ekleri, kelimelere ön ek olarak gelir.
- Arapçada buna benzer olumsuzluk bildiren(ب) eki vardır.

بِ حَسَابٍ	بِ نِمَكٍ	بِ پُرْوَا	بِ سُودٍ	بِيْكَارٍ	بِيْهِدَه	بِ خَبْرٍ
Bi hesab	Bi nemek	Bi perva	Bi sud	Bi kar	Bi hude	Bi haber
نَادَان	نَامْحَرْم	نَامْقُبُولٌ	نَامْسَاعِدٌ	نَاقِزٌ	نَاجَارٌ	نَآشَنا
Na dan	Na mahrem	Na makbul	Na müsaид	Na çiz	Na çar	Na aşina
بِلَا تَهْلِكَةً	بِلَا پُرْوَا	بِلَا مَازِرَةً	بِلَا مُهْلَكَةً	بِلَا قِيرَتٍ	بِلَا فَاصِلَةً	بِلَا
Bila tehlike	Bila perva	Bila mazeret	Bila mühlet	Bila ücret	Bila kayd	Bila fasila

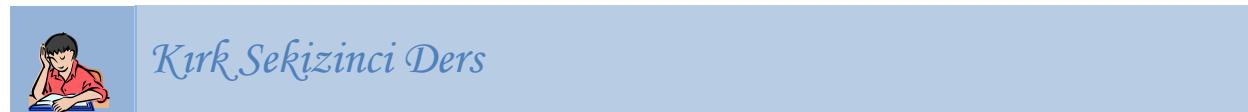
- Farsça (üzere) anlamı taşıyan (بر) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (علی) eki vardır.

بِرْ دُوش	بِرْ خُورْدَار	بِرْ قَرَار	بِرْ كَمَال	بِرْ بَاد	بِرْ وَجْه	بِرْ مُوجَبٍ	بِرْ
Ber duş	Ber hundar	Ber karar	Ber kemal	Ber bad	Ber vech	Ber mucib	Ber
عَلَى الدَّوَامِ	عَلَى الْجَمَعِ	عَلَى الْعَادَةِ	عَلَى الْعَطْلَاقِ	عَلَى الْأَجَالِ	عَلَى الْخُصُوصِ	عَلَى الْعَجَبِ	عَلِيٌّ
Aled'devam	Alel'acele	Alel'ade	Alel'itlak	Alel'icmal	Alel'husus	Alel'ekser	Alel'eşer

- Farsça (den) (dan) anlamı taşıyan (من) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (مِن) eki vardır.

ازْ جَانِ	ازْ نَوِّ	ازْ قَدِيمٍ	ازْ بَرِّ	ازْ دَلِ	ازْ قَضَا	ازْ جَمْلَه	ازْ
Ez can	Ez nev	Ez kadim	Ez ber	Ez dil	Ez kaza	Ez cümle	Ez
مِنْ الْأَوَّلِ	مِنْ طَرْفِ اللَّهِ	مِنْ أَعْشَنْ	مِنَ الْآنَ	مِنْ جَمْلَه	مِنْ بَعْدِ	مِنْ	مِنْ
Minel evvel	Min gayri hadden	Min tarafi'llah	Minel'şəf	Minel'an	Min cümle	Min ba'd	

در پی	در میان	در کمین	در عهده	در کنار	در حال	در آن	در
Der pey	Der miyan	Der kemin	Der uhde	Der kenar	Der hal	Der an	İçinde
هم فکر	هم سال	هم شهری	هم شیره	هم زمین	همان	هم جنس	هم
Hem fikir	Hem sal	Hem şehri	Hem şire	Hem zemin	Hem an	Hem cins	Ayniyet

Farsça Son Eklər

پیغامبر	رنج بر	سفر بر	رهابر	بار بر	نامه بر	دل بر	بر
Peygam-ber	Renc-ber	Sefer-ber	Reh-ber	Bar-ber	Name-ber	Dil-ber	Ber
یک وار	آواره وار	سزاوار	خاروار	استوار	شاھوار	امیدوار	دار
Yek-var	Avare-var	Seza-var	Har-var	Üstü-var	Şah-var	Ümid-var	Var
شبگیر	پشگیر	کفگیر	بارگیر	آبگیر	جهانگیر	طرفگیر	گیر
Şeb-gir	Piş-gir	Kef-gir	Bar-gir	Ab-gir	Cihan-gir	Taraf-gir	Gîr
حاجمند	غیر تمند	گله مند	ارجمند	در دمند	دانشمند	باھر مند	مند
Hacet-mend	Gile-mend	Gayret-mend	Ercü-mend	Derd-mend	Daniş-mend	Behre-mend	Mend
شاھانه	پدرانه	مستانه	مردانه	معصومانه	دوستانه	مغرورانه	انه
Şah-anne	Peder-anne	Mest-anne	Merd-anne	Ma'sum-anne	Dost-anne	Mağrur-anne	Ane
گناہکار	فرد اکار	جفاکار	بسته کار	صنعتکار	خدمتکار	حیلہ کار	کار
Günah-kar	Feda-kar	Cefa-kar	Beste-kar	San'at-kar	Hidmet-kar	Hile-kar	Kâr

★ Mekan bildiren ekler ise şunlardır.

خرزار	شوره زار	نیزار	لاله زار	کشتزار	گلزار	چمنزار	زار
Har-zar	Şüre-zar	Ney-zar	Lale-zar	Kişt-zar	Gül-zar	Çemen-zar	Zar
کوهستان	بوستان	شبستان	زمستان	قبرستان	گلستان	عجمستان	استان
Kuh-istan	Bu-istan	Şeb-istan	Zem-istan	Kabr-istan	Gül-istan	Acem-istan	İstan
اقامتگاه	عبدتگاه	گذرگاه	دستگاه	درگاه	دانشگاه	قرارگاه	گاه
İkamet-gah	İbadet-gah	Güzer-gah	Dest-gah	Der-gah	Daniş-gah	Karar-gah	Gah

Kırk Dokuzuncu Ders

Farsça İsimlerin Çoğu Yapılması

- Farsça isimlerde tipki Arapçada olduğu gibi Erkek ve Dişilik özelliği yoktur. Bu yönyle Arapçaya nazaran Farsça kelimelerin çoğul yapılması daha kolaydır.
- Yalnız Farsça kelimelerde, canlı ve cansız nesnelerin çoğul yapılması sırasında kelime sonuna getirilen ekler farklılık arz eder.
- Canlı varlıkların çoğulunda kelimenin sonuna ان veya گان eki , cansız varlıkların çoğul yapılmasında ise kelime sonlarına ها eki getirilir.

بندگان	آهوان	شاهان	خواجهگان	مردان	ان
Bendegan	Ahuan	Şahan	Hacegan	Merdan	An
تاسمه‌ها	تکمہ‌ها	ماه‌ها	باخچه‌ها	آسیابه‌ها	ها
Tasmeha	Tükmeha	Mahha	Bahçeha	Asiyabha	Ha

Ellinci Ders

Farsça İsim Tamlamaları

- Farsça İsim tamlamaları ana esaslarıyla üç bölümde incelenir. Sırasıyla :
 - İzafet kesresi ile
 - İzafet ye'si ile
 - Kesik izafet ile tamlamadır.
- Eğer tamlama birden fazla kelimedenden oluşuyorsa buna Zincirleme Tamlama denir.
- Üçlü tamlamalarda bazen son iki kelime kesik tamlama olabilir.
- Üçlü tamlamaların birçoğunda son iki tamlamanın Arapça kurallara göre yapılandığını görürüz.
- Üçlü tamlamaların bazlarında son iki tamlamanın arasını "ve" bağlacı girer.

میدان حرب

Meydan-ı harb

دولت عليه

Devlet-i Aliye

خط‌هایون

Hatt-ı hümayun

امور دولت

Umur-ı devlet

دیوان‌هایون

Divan-ı hümayun

عساکر اسلامیہ

Asakir-i İslamiye

فُلوب ناس

Kulüb-ı nas

سردار اکرم

Serdar-ı ekrem

دریای سیاه

Derya-yı siyah

اوردوی ہمایون

Ordu-yı hümayun

امرای مملکت

Umera-yı memleket

وزرائی عظام

Vüzera-yı izam

در سعادت

Der-saadet

سر عسکر

Ser-asker

عالم پناہ

Alem-penah

میر الای

Mir-alay

والی ولایت مصر

Vali-yı vilayet-i Mısır

مالک دولت علیه

Memalik-i devlet-i aliye

وزیر دوراندیش

Vezir-i dur-endiş

عساکر ظفر رہبر

Asakir-i zafer-rehber

مکتوب مر غوب الاسلوب

Mektub-ı mergubu'l üslub

دولت الی الدوام

Devlet-i ile'd devam

دشمن دین و دولت

Düşman-ı din ü devlet

شمشیر غزا و جہاد

Şemşir-i gaza ve cihad

*Ellî Birinci Ders**Farsça Sayılar & Günler & Aylar*

پنج

Penc (beş)

چهار

Çehar (dört)

س

Se (üç)

وو

Dü (iki)

یک

Yek (bir)

ده

Deh (on)

نه

Neh (dokuz)

ہشت

Heşt (sekiz)

ھفت

Heft (yedi)

شش

Şes (altı)

پانزده

Panzdeh (onbeş)

چهارده

Çehardeh (ondört)

سیزده

Sizdeh (onüç)

دوازده

Devazdeh (onikisi)

یازده

Yazdeh (onbin)

بیست

Bist (yirmi)

نوازده

Nevazdeh (ondokuz)

میزدہ

Hejdeh (onsekiz)

ھفتندہ

Heftdeh (onyedi)

شازدہ

Şazdeh (onaltı)

TÜDİAD

پنجاھ	چھل	سی	بیست	دہ
Pencah(<i>elli</i>)	Çihil(<i>kırk</i>)	Si(<i>otuz</i>)	Bist(<i>yirmi</i>)	Deh (<i>on</i>)
صد	نود	ہشتاد	ہفتاد	شصت
Sad(<i>yüz</i>)	Neved(<i>doksan</i>)	Heştad(<i>sekzen</i>)	Heftad(<i>yetmiş</i>)	Şast(<i>atmiş</i>)
ششصد	پانصد	چہار صد	سیصد	دویست
Şeşsad(<i>altyüz</i>)	Pansad(<i>beyüz</i>)	Ceharsad(<i>dortyüz</i>)	Sisad(<i>üçyüz</i>)	Düvist(<i>ikiyüz</i>)
دو ہزار	ہزار	نصد	ہشتصد	ہفتصد
Du hezar(<i>iķibin</i>)	Hezar(<i>bin</i>)	Nühsad(<i>dokuzyüz</i>)	Heştad(<i>sekizyüz</i>)	Heftsad(<i>yediyüz</i>)

Ruzha روزہ

شنبہ	جمعہ	پنجشنبہ	چہارشنبہ	سہ شنبن	دوشنبہ	پیشنبہ
Şenbe	Cuma	Pencşenbe	Çeharşenbe	Seşenbe	Düşenbe	Yekşenbe

MAHHA ماهہ

فروردین	اور دیوبخت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور
1. Ferverdin	2. Urdibihışt	3. Hordad	4. Tir	5. Mordad	6. Şehriver
مہر	آبان	آذر	دی	بہمن	اسپند
7. Mihr	8. Aban	9. Azer	10. Dey	11. Behmen	12. İspend

توبہ باربی خط سارا منہ کیتہ کلریمہ
بلیوب ایتہ کلریمہ سلمہ یوب ایتہ کلریمہ

عاقل ایک قیل نمازی چون سعادت تاجید
سن نمازیے شویلہ پیل کہ مومنک معراجید

Birinci Metin

آه من الموت

قاشقجيـلـرـكـخـدـاـسـىـ

حـاجـيـاـمـيـنـاـعـانـكـ

مـخـدـوـمـيـمـالـيـهـمـيـزـلـرـنـدـنـ

مـرـحـومـحـاجـيـبـاقـيـافـنـدـيـكـ

زـوـجـهـسـيـصـالـحـاتـامـمـنـدـنـ

مـرـحـومـهـحـدـيـجـهـخـيـرـيـهـ

Ah mine'el mevt

Kaşikçılar kethüdası

Hacı Emin Ağa'nın

Mehdumu maliye mümeyyizlerinden

Merhum Hacı Bakı Efendi'nin

Zevcesi salihat-i ümmetden

Merhume Hadice Hayriyye

İkinci Metin

آه من الموت

او سنگز ياشمده بالقانلر ايتدم رزمگاه
خانانك سعى مھينلری اولدی مانع
يا شهید يا انتقام سوداسنه قوشدم بودم
يکمی بر ياشمده اريشیدی حیاته خاتمه
ضابطان قرداشلر مله مسلمانلردن رجام
 توفیق پاشازاده حسن نشأة فاتحه

۱۳۳۳

سنی

Ah min'el mevt

On sekiz yaşında Başkanları ettim rezm-gâh
Hainanın sa'i mühinleri oldu manı'a
Ya şehid ya intikam sevdasına koşdum bu dem
Yirmi bir yaşında erişdi hayatı hatime
Zabitan kardeşlerimla Müslümanlardan ricam
Tevfîk Paşa Zade Hasan Neşet'e bir Fatiha

1333

Sene

Üçüncü Metin

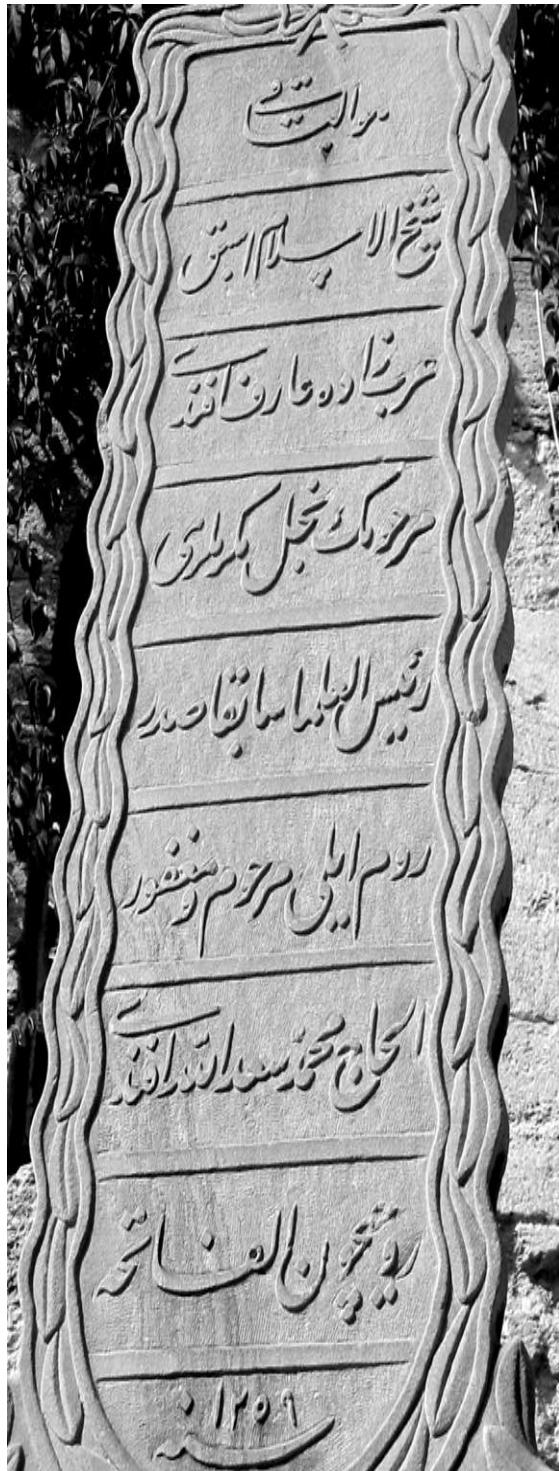

يا حضرت محمد مولانا جلال الدين روى
اسکدار مولویخانه سی
پوست نشینی رشاد تلو
احمد عارف اندی
حضرت لریک کریمہ سی
و حافظ سلیمان اندیک
حلیله سی مر حومه و مغفور لها
شریفه صالحہ هرمز خانمک
روح شیرینی ایچون الفاتحه
في ۱۵ صفر
۱۲۸۴
سن

*Ya Hazreti Muhammed Mevlana Celaleddini Rumi
Ösküdar mevlevihanesi
Post-nişini reşadetlü
Ahmed Arif Efendi
Hazretlerinin kerimesi
Ve Hafız Süleyman Efendi'nin
Halilesi merhume ve mağfurun leha
Şerife Salihâ Hürmüz Hanım
Ruhu şerifi içün El-Fatiha
Fi 15 Safer
1284
Sene*

Dördüncü Metin

هواباتة

شيخ الاسلام اسبق

عرب زاده عارف افندى

مر حومك نجل مكر ملرى

رئيس العلماسا باقا صدر

روم ايلى مر حوم و مغفور

ال حاج محمد سعد الله افندى

روحيچون الفاتحه

١٢٥٩

سنی

Hüvel'bâki

Seyhül'islam-i esbak

Arab Zade Arif Efendi

Ahmed Arif Efendi

Merhumun necl-i mükerremleri

Reis'iü'l-ulema sabikan sadr-i

Rumeli merhum ve mağfur

El-Hac Muhammed Sa'dullah Efendi

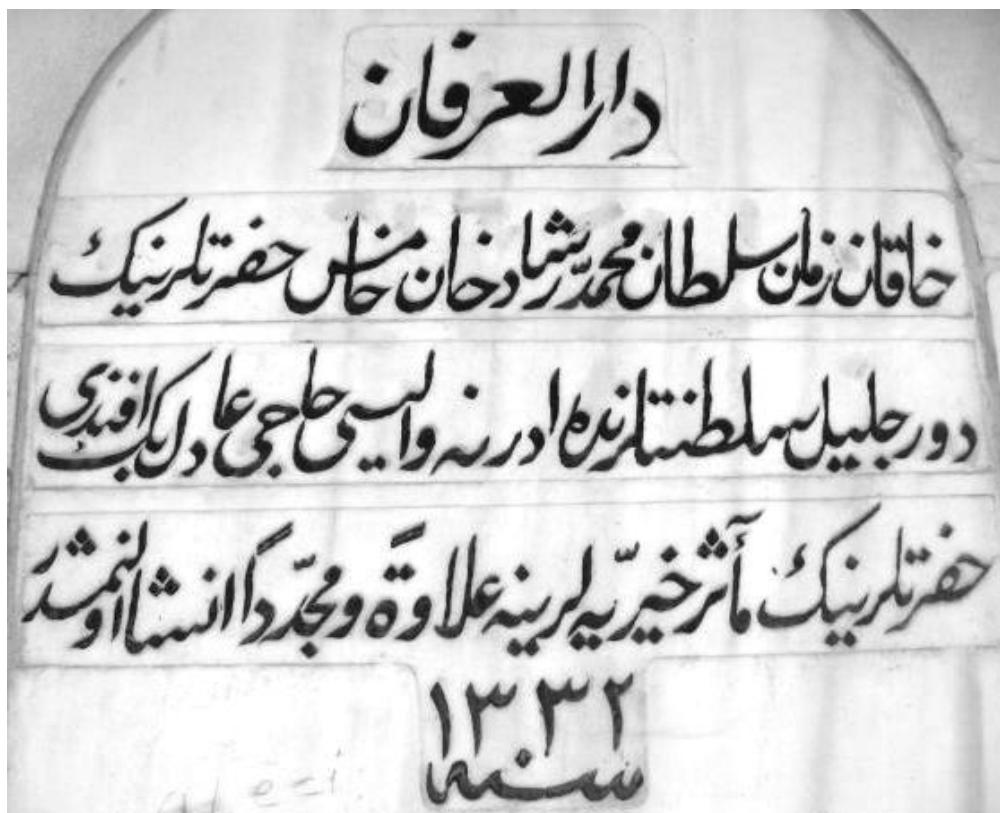
Ruhiçün El-Fatiha

1259

Sene

Beşinci Metin

دارالعرفان

خاقان زمان سلطان محمد رشاد خان خامس حضرتleriniek
 دور جلیل سلطنتlerinde ادرنه والیسی حاجی عادل بك افندی
 حضرتleriniek ما ثر خیریه لرینه علاوه و مجدد آنسا او نمشد

1332

سنن

Dar'ül-irfan

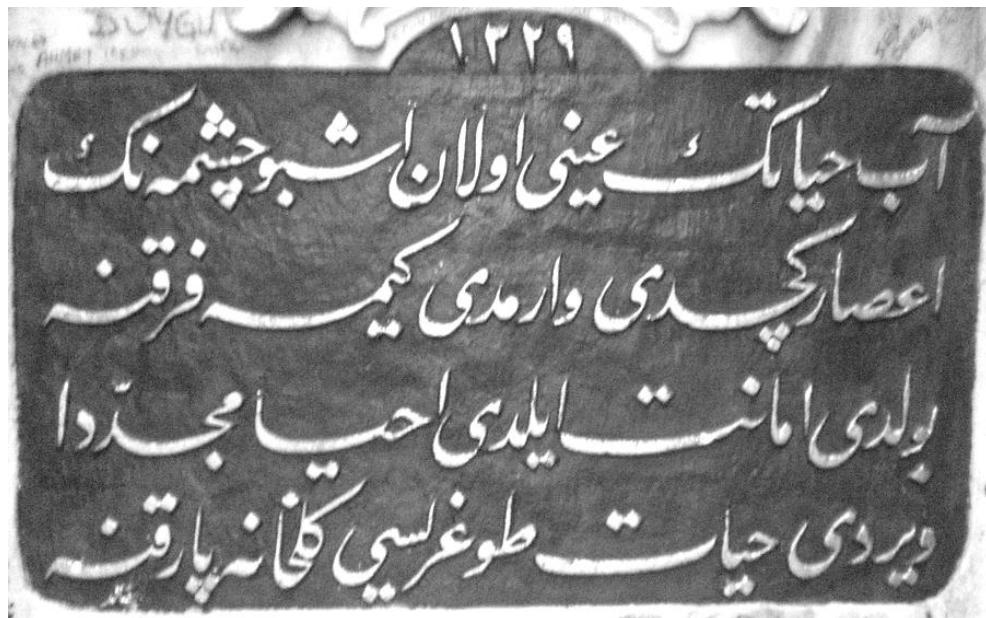
Hakan-i zaman-i sultani Muhammed Reşad Han Hamis hazretlerinin
 Devr-i celil-i sultanatlarında Edirne valisi Hacı Adil Beğ Efendi
 Hazretlerinin measir-i hayriyelerine ilaveten ve müceddeden inşa olunmuşdur

1332

sene

Altıncı Metin

1329

آب حیاتک عینی اولان اشبو چشمہ نک
اعصار کچپدی وارمی کیمسه فرقنه
بولدی امانت ایلدی احیا مجدد
ویردی حیات طوغزی کلخانه پارقنه

1329

*Ab-i hayatın aynı olan şu çeşmenin
Asar geçdi varmadı kimse farkına
Buldu emanet eyledi ihya müceddeden
Verdi hayat doğrusu Güllhane Parkına*

Yedinci Metin

و من الماء كل شيء
صاحب الخيرات والحسنات صدراعظم اسبق
مرحوم و مغفور له سياوش پاشا روح حسبيون رضائلله
الفاتحة

١٠١١

*Ve min'el māi külli şey'in hay**
Sahibü'l-hayrat ve'l-hasenat sadrazam-i esbak
Merhum mağfurleh Siyavuş Paşa ruhiçün rıza'lillah
El-Fatiha
1011
**Diri olan her şey sudandır.*

Sekizinci Metin

قبله حاجات اوله شاہان دسره دائمًا
عرض اوط سن قیلدی نو بنیاد سلطان مصطفیٰ

*Kıble-i hacat ola şahan-ı dehre daima
Arz odasın kıldı nev-bünyad Sultan Mustafa*

L V G Ā T Ç E

خ

ل

ت

LÜGÄTÇE

|

آب	(F): <i>Su</i>
آب حیات	(F): <i>Hayat suyu</i>
آبگیر	(F): <i>Su biriken yer, havuz</i>
آخر	(A): <i>Nihayet, son olarak</i>
آسیاب	(F): <i>Su değirmeni</i>
آسمان	(F): <i>Gök, sema</i>
آواره	(F): <i>Serseri, issiz, aylak</i>
آواز	(F): <i>Ses, seda</i>
آهالی	(A): <i>Halk</i>
آهو	(F): <i>Ceylan, kəraca</i>
ابرو	(F): <i>Kaş</i>
ابله	(A): <i>Aptal</i>
ابراز	(A): <i>Meydana çalışma, gösterme</i>
اتحاد	(A): <i>Bir olma, birleşme, aynı fikirde olma</i>
اتخاذ	(A): <i>Kabul etme</i>
اثواب	(A): <i>Giyerek seyler</i>
اجتماع	(A): <i>Toplanması, bir araya gelme, toplantı</i>
احراق	(A): <i>Yakma, yakılma</i>
احکام شریفه	(A): <i>Padışah'a ait hüküm ve emirler</i>
احیا	(A): <i>Dirilşme, canlandırma</i>
ادیب	(A): <i>Edebbi, terbiyeli, terbiye almış, edebiyatçı</i>
ارباب استحقاق	(A): <i>Hak kazanmış olanlar, hak sahipleri</i>
ارجمند	(F): <i>İtibarlı, şereflı, muhiterem</i>

اسناد	(A): <i>Bir şeyi birisi için yaptı deme, iftira etme</i>
ارشاد	(A): <i>Doğru yolu gösterme, uyarma</i>
ازجمله	(F-A): <i>Bu arada, başlıca, özellikle</i>
ازدواج	(A): <i>Evlenme</i>
ازقدیم	(F-A): <i>Eskiiden beri</i>
ازل	(A): <i>Başlangıcı olmayan</i>
ازنو	(F): <i>Yeniden</i>
اسبق	(A): <i>Öncekiinden daha önceki, daha eski</i>
استدعا	(A): <i>Yalvararak isteme, dilekçe</i>
استقلال	(A): <i>Kendi başına olma, kımıseye bağımlı olmama</i>
استناد	(A): <i>Dayanma, güvenme</i>
استوار	(F): <i>Sağlam, kuvvetli, dayanıklı</i>
اسفل	(A): <i>En sefil, en aşağı</i>
اشعار	(A): <i>Yazılı haber verme</i>
صغر	(A): <i>En küçük</i>
اصلاح	(A): <i>İyi bir hale koyma, iyileştirme, düzeltme</i>
اضحلال	(A): <i>Yok olma</i>
اعصار	(A): <i>Asırlar, yüzyıllar</i>
افرات	(A): <i>Aşırı, aşırı gitme, ileri gitme</i>
اقدم	(A): <i>İlk, önce, önceki, daha önceki</i>
اکراه	(A): <i>Birine zorla iş yaptırmaya, tıkanınma</i>
اليوم	(A): <i>Bugün, şu anda, hala, şimdi</i>
امور مودوع	(A): <i>Emanet edilmiş işler</i>
انحصر	(A): <i>Bir şeyi, bir şeyi başkası yapmamak üzere bir kişiye, bi müesseseye verme</i>

اندام	(F): <i>Vücut, boybos</i>
افهام	(A): <i>Fehimedilme, anlaşılmama</i>
انقسام	(A): <i>Taksim etme, parçalanma, ayrılma, bölünme</i>
انكشاف	(A): <i>Güneş tutulması</i>
انكشاف	(A): <i>Açılmaya, meydana çıkma</i>
اواخر	(A): <i>Son günler, Ayın 20-30. günleri</i>
اواسط	(A): <i>Orta günler, Ayın 10-20. günleri</i>
اوائل	(A): <i>İlk günler, Ayın 1-10. günleri</i>

ب

با الآخره	(A): <i>Sonra, sonradan</i>
با الذات	(A): <i>Kendi kendisi</i>
با العكس	(A): <i>Aksine, tam tersi</i>
با لکیه	(A): <i>Büsbütün, bütün bütün</i>
باب عالی	<i>İstanbul'da Osmanlı zamanında sadrazamlık ile iç ve dış işleri başkanlığının bulunduğu bina</i>
باب فتوی	(A): <i>Seyh'ül-İslam kapısı</i>
بار	(F): <i>Yük, Tann, yağıdır, saçan, dökken</i>
باربر	(F): <i>Yük taşıyan (hamal)</i>
بارگیر	(F): <i>Yük tutan (eşek, at)</i>
بالا	(F): <i>Yüksek, yukarı (rütbe)</i>
بدایع	(A): <i>Eşi ve benzeri olmayan güzel</i>
برخوردار	(F): <i>Mesut olan</i>
برموجب	(F): <i>Gereğince</i>
بروجه	(F): <i>Olduğu gibi olarak</i>
بعده	(A): <i>Sonra</i>
بلا استثناء	(A): <i>İstisnasız</i>
بلاهت	(A): <i>Aptallık</i>
بنده	(F): <i>Kul, köle</i>
بنياد	(F): <i>Temel, esas, bina, yapı</i>
بهرمند	(F): <i>Hisseli</i>

بی سود	(F): <i>Boş, faydasız, neticesiz</i>
بیکار	(F): <i>İssiz, bekar</i>
بقدار	(F-A): <i>Kıymetsiz, önemsiz</i>
بین	(A): <i>Ara, aralık, arasında</i>
بی نمک	(F): <i>Tuzsuz, tatsız</i>
بی پهدہ	(F): <i>Boşuna, boş yere</i>

پ

پارہ	(F): <i>Parça, para</i>
پاشا	(F): <i>General</i>
پایہ	(F): <i>Rütbe, derece</i>
پناہ	(F): <i>Sığınma, sığınılacak yer</i>
پرست	(F): <i>Tapan</i>
پس	(F): <i>İmdî, öyle ise</i>
پوست نشین	(F): <i>Posta oturan tekke şeyhi</i>
پی	(F): <i>İz, işaret, arka, ard</i>
پیر	(F): <i>Yaşlı, ihtiyar</i>
پیغامبر	(F): <i>Haber getiren</i>

ت

تاسمه	(F): <i>Tasma, kayış halâka</i>
تتبع	(A): <i>Bir şeyi etrafında tekik etme, mahiyetini anlamaya çalışma, bir şey hakkında geniş bilgi edinme</i>
تحت	(A): <i>Altı, aşağı</i>
تحریراً	(A): <i>Yazı ile, yazmak suretiyle</i>
تحrirat قلمی	(A): <i>Vilayetlerde bulunan resmi işlemler kalemi</i>
تحفه	(A): <i>Hediye, armağan</i>
تذکره	(A): <i>Hükümetten alınan izin kağıdı</i>
ترفع	(A): <i>Yükselme, yükselme, rütbe verme, rütbe alma</i>
تزيين	(A): <i>Süslenme</i>
تکذيب	(A): <i>Yalanlama, yalan olduğunu söyleme</i>

تکمہ	(F): <i>Düğme</i>
تعلق	(A): <i>Asma, asılma, askıda bırakma, geciktirme</i>
تولد	(A): <i>Doğma, doğum</i>

ث

ثبت	(A): <i>Hareketsiz, kımıldamayan</i>
ثانياً	(A): <i>İkinci</i>
ثبات	(A): <i>Yerinde durma, kımıldama-ma, kararından vazgeçmemek</i>
ثمن	(A): <i>Başa, kıymet</i>
ثمر	(A): <i>Meyve, mahsül, netice</i>
ثنا	(A): <i>Övme, övüş</i>

ج

جانان	(F): <i>Sevgili, gönüll verilmiş</i>
جانب	(A): <i>Taraf, cihet, yan</i>
جال	(A): <i>Dağlar</i>
جرا	(A): <i>Zorla</i>
جريحه	(A): <i>Yara</i>
جلال	(A): <i>Büyükfük, kızgınlık</i>
جهانگیر	(F): <i>Cihani zapteden</i>
جوهردار	(A-F): <i>Elmaslı, bir tür kılıç</i>

چ

چارگاه	(F): <i>Dört taraf, dünya</i>
چاریار	(F): <i>Dört dost (Hz. Ebubekir, Ömer, Osman ve Ali)</i>
چرخ	(F): <i>Tekerlek, felek, gök</i>
چشم	(F): <i>Göz</i>
چندان	(F): <i>O kadar</i>
چه	(F): <i>Ne</i>
چهره	(F): <i>Yüz, surat</i>

ح

حاجات	(A): <i>İstekler, dilekler</i>
حاجب	(A): <i>Vezir, amir, kapıcı, perde</i>
حاجتند	(A-F): <i>İhtiyaç sahibi</i>
حاليا	(A): <i>Şimdiki zamanda, şimdiki halde</i>
حجاز	(A): <i>Arap yarımadasında Mekke ve Medine'nin bulunduğu yer</i>
حد	(A): <i>Sınır, derece, değer</i>
حسب القدر	(A): <i>Kaderden</i>
حلیله	(A): <i>Zevce, nikahlı kadın</i>
حواجه	(F): <i>Hoca, efendi, müderris</i>
حی	(A): <i>Diri, canlı, Allah'ın isimlerinden biri</i>
حیدر	(A): <i>Aslan, Hz. Ali, cesur, yiğit</i>

خ

خاتمه	(A): <i>Son, nihayet</i>
خادم	(A): <i>Hizmet eden</i>
خاروار	(F): <i>Eşek yükü</i>
خامس	(A): <i>Beşinci</i>
خدا	(F): <i>Tanrı</i>
خدا بدل	(F): <i>Tabii güzellik</i>
خرزار	(F): <i>Dikenlik, çalılık</i>
خط	(A): <i>Yazı, satır, yol</i>
خطاب	(A): <i>Hutbe irad etme işi</i>
خط همايون	(A): <i>Padışah fermanı</i>
خلاف	(A): <i>Karşı, zıt</i>
خلیفه	(A): <i>Birinin yerine geçen kimse</i>
خواجه	(F): <i>Hoca, profesör, efendi</i>
خوطوزل	(I): <i>Başında geniş tepesi olan (küş)</i>
خائن	(A): <i>Hiyanet eden, nankörlük eden</i>

د

دانشمند	(F): <i>Bilgili, medrese öğrencisi</i>
در	(F): <i>Kapı</i>
در پی	(F): <i>Ardı sıra</i>
در دمند	(F): <i>Dert sahibi</i>
در سعادت	(F-A): <i>Saadet kapısı, İstanbul</i>
در عهده	(F-A): <i>Üstüne alma, yüklenme</i>
در کین	(F): <i>Pusuda bekleyen</i>
در کنار	(F): <i>Kenara yazılmış olan yazı</i>
در میان	(F): <i>Ortada arada</i>
ذدار	(F): <i>Kale muhafizi</i>
دست	(F): <i>El</i>
دسته	(F): <i>Demet, tutam, on adet</i>
دل	(F): <i>Gönül, yürek, kalp</i>
دلبر	(F): <i>Gönül çalan (güzel)</i>
دھر	(A): <i>Dünya, alem, cihan, devir, zaman</i>
ديوان همايون	(A-F): <i>Padışah huzuru, meclisi</i>

ذ

ذکر	(A): <i>Zikreden, Allah'ı çokça zikreden</i>
ذات	(A): <i>Sahip, malik (kadın)</i>
ذاتاً	(A): <i>Aslında, asıl olarak, esasen</i>
ذاتي	(A): <i>Kişiye ait, kişiye özel</i>
ذب	(A): <i>Kovma</i>
ذرہ	(A): <i>Pek ufk parçası</i>
ذکاء	(A): <i>Zihin keskinliği, zeka</i>
ذليل	(A): <i>Hor, hakir, alçak, aşağı</i>
ذوات	(A): <i>Kişiler, şahıslar, kimseler</i>
ذی	(A): <i>Sahip anlamına gelen Arapça ön eki</i>
ذی حیات	(A): <i>Hayat sahibi, canlı</i>

ر

رای	(A): <i>Rey, fikir, oy</i>
رجال	(A): <i>Erkekler, belli bir makama sahip kimseler</i>
رزمگاه	(F): <i>Savaş meydanı</i>
رشادتو	(A): <i>Seyhler ve celebiler hakkında kullanılan lağap</i>
رجی بر	(F): <i>Ağrı ve sıkıntı çeken, ırgat, işçi</i>
رصد	(A): <i>Gözetleme, bekleme</i>
رفع	(A): <i>Yüksek, yüce</i>
رفیق	(A): <i>Arkadaş, yoldaş</i>
ره	(F): <i>Yol, usul, meslek</i>
رہبر	(F): <i>Yol gösterici, kılavuz</i>

ز

زاده	(F): <i>Evlat, oğul</i>
زاده	(A): <i>Çoğu olsun, artsın anlamında bir dua sözü</i>
زار	(F): <i>Ağlayan, inleyen</i>
Zahed	(A): <i>Sofu, zühd sahibi</i>
زائل	(A): <i>Sona eren, devamlı olmayan</i>
زبان	(F): <i>Dil, lisans</i>
زر	(F): <i>Altın, sarı</i>
زمستان	(F): <i>Kış mevsimi</i>
زن	(F): <i>Kadın</i>
زواں	(A): <i>Yerinden ayrılma, gitme, sona erme, öğle vakti</i>

ڙ

ڙاله	(F): <i>Gece yağan ince nem</i>
ڙاڙ	(F): <i>Sacma, boş söz</i>
ڙرف	(F): <i>Derin</i>
ڙندہ	(F): <i>Eski, yırtık, yamalı hırka</i>
ڙولیده	(F): <i>Karışık, taranmamış, birbirine dolanmış</i>

ڙيان (F): *Kızgın, küükremiş*
 ڙير (F): *Göl, havuz*
 ڙياك (F): *Yağmur daması*

س

سابقا (A): *Evvelce, bundan önce*
 سال (F): *Yıl, sene*
 سالف (A): *Geçen, geçmiş*
 ساءر (A): *Seyreden, hareket eden, diğer, başka, gayri*
 سر (F): *Baş, kafa, başkan*
 سرحد (F-A): *Hudut, sınır*
 سر عسڪر (F-A): *Ordu Kumandancı*
 سزاوار (F): *Münasip, uygun, yaraşır*
 سعى (A): *Çalışan*
 سفر (A): *Yolculuk, savaş, savaşa gitme*
 سفربر (A-F): *Savaşa hazırlanma durumu*
 سفینه (A): *Gemi, vapur*

ش

شاه (F): *Padışah, hükümdar*
 شاهوار (F): *Hükümdara yakışır biçimde*
 شب (F): *Gece*
 شہستان (F): *Yatak odası, harem dairesi*
 شبگیر (F): *Gece uyumayan, gece giden kervan, sabah vakti*
 شرقی (A): *Haydut, yol kesen*
 شمشیر (F): *Kılıç*
 شوره زار (F): *Çorak yer, çöll*
 شوق (A): *Şiddetli arzu, istek*
 شھدا (A): *Şehitler*
 شیر (F): *Aslan, haydar*

ص

صبيان (A): *Çocuklar*
 صدر (A): *Göğüs, başkan, kazasker, sadrazmin kıyaslılmıştı*
 صدر روم ایلی (A): *Rumeli kazaskeri*
 صريح (A): *Açık, meydanda, belli*
 صغير (A): *Küçük*
 صليب (A): *Haç*
 صوف (A): *Tasavvuf ehlî, sofu*
 صيفيه (A): *Yazlık, yazlık ev*
 صين (A): *Cin*
 صيوف (A): *Yaz mevsimleri*

ض

ضابطان (A): *Subaylar*
 ضاحيه (A): *Bir şehrin dışında kalan açıklık ve çorak yer*
 ضاله (A): *Sapılmış, doğru yoldan çıkış, günaha girmiş*
 ضايع (A): *Elden çıkan, kaybolan, yitik*
 ضبط (A): *Sıkı tutma, idare altına alma, kayıt altına alma*
 ضرب (A): *Dövme, vurma*
 ضعف (A): *Zayıflık, kuvvetsizlik, meyil*
 ضم (A): *Arttırma, katma, ekleme*
 ضمناً (A): *Açıktan olmayarak, kapalıca, üstü kapalı olarak*
 ضيا (A): *Işık, aydınlatık*

ط

طاعت (A): *Allah'ın emirlerini yerine getirme*
 طاله بقاه (A): *Ömrü uzun olsun (anlaşmadan dua)*
 طائفه (A): *Bölgük, takım, firka, kavim, tayfa, gemi işçisi*
 طبع (A): *Tabiat, hüy, basma, mühür*

طرفگیر	(A-F): Bir taraf tutan
طعام	(A): Yemek, aş
طفل	(A): Küçük çocuk
طلاق	(A): Boşama, nikahı bozma
طلعت	(A): Yüz, çehre, surat
طول	(A): Uzunluk, boy, uzun müddet

ظ

ظاهر	(A): Görünen, açık, belli
ظلام	(A): Gölge, korumak, sahip çıkmak
ظلم	(A): Gölge, karanlık, zulüm, haksızlık
ظهر	(A): Öğle vaktı

ع

علم پناہ	(A): Alemiñ siğınacağı yer
عساکر	(A): Askerler
عظام	(A): Büyüükler, ulular
علىما	(A): Alimler, ilim sahipleri, bilginler
على الاجمال	(A): Topluca, toplu olarak
على العاده	(A): Adet üzere, basitçe
على العطلاق	(A): Umumiyetle, genel olarak
عنایت	(A): Gayretli, özenli
عیاش	(A): Çok içki içen
عیال	(A): Bir kimseñin geçindirmek zorunda olduğu kimseler

غ

غابر	(A): Gelecek, gelecek zaman
غرب	(A): Batı
عرض	(A): Hedef, gaye, maksat, istek
غره	(A): Arabi ayın birinci gecesi ve günü
غزوہ	(A): Akın, cenk, savaş

غفار	(A): Kullarının günahlarını affeden Allah
غلام	(A): Köle, esir
غلبه	(A): Galip gelme, üstünlük, çöküş
غيب	(A): Gizli olan, gözle görülmeyen şey
غير	(A): Ayna, başka, diğer, Arapça sıfatların başına gelerek olumsuzluk anlamı verir

ف

فتى	(A): Genç, delikanlı, yiğit, mert
فخر	(A): Övünme, böbürlenme, şeref, onur, kıvanç
فضل	(A): Fazla, ziyade, fazlasılık, üstünlük, iyilik, fazilet, erdem
فقيه	(A): Fıkıh ilminin ustası
فك	(A): Feshetme, bozma, koparma, kesme
فلك	(A): Gökyüzü, sema
فوق	(A): Bölük, takım, cemaat
فوق	(A): Üst, üst taraf, yukarı
في العصل	(A): Aslında
في الحقيقة	(A): Hakikatte, gerçekten

ق

قاطع	(A): Kesici, kesen, durdurun
قاموس	(A): Denizin ortası, lügat, sözlük
قبل	(A): Ön, önce, önceki, evvel
قدم	(A): Ayak, adım, uğur
قريب	(A): Yakın, yakın olan
قريه	(A): Köy, kasaba
قلوب	(A): Kalpler, gönüller
قوا	(A): Kuvvetler, güçler
قيل و قال	(A): Kesici, kesen, durdurun
قيوم	(A): Ebedi ve ezelî olan Allah

ك

كتابت	(A): <i>Kurallara uygun yazı yazma</i>
كتخدا	(A): <i>Bir konağın veya bir işin idaresine memur olan güvenilir kimse</i>
كترت	(A): <i>Çokluk, bolşuk</i>
گذرگاه	(F): <i>Geçilen yer, geçit</i>
کیمه	(A): <i>Kız evlat</i>
کشت	(F): <i>Ekin</i>
کشترار	(F): <i>Ekin tarlası</i>
کفت	(A): <i>Zahmet, sıkıntı, zorluk</i>
گله مند	(F): <i>Şikayet eden</i>
کفگیر	(F): <i>Süzgeç, kevgir</i>
کوهستان	(F): <i>Dağlık olan yer</i>
کیفیت	(A): <i>Olagelen iş</i>
کیمسنه	(F): <i>Kimse (17. yy. kadar)</i>

ل

لا	(A): <i>Arapça olumsuzluk edati</i>
لاجل	(A): ...den dolayı, için, maskatıyla
لب	(F): <i>Dudak</i>
لسان	(A): <i>Dil</i>
لشکر	(F): <i>Asker, yiğit, kahraman</i>
لغت	(A): <i>Kesime, söz, sözlük</i>
لواء	(A): <i>Bayrak, sancak, tugay, tugay komutanı</i>
له	(A): <i>Onun için, ona, kendisine</i>
ليكن	(F): <i>Lakin</i>
ليل	(A): <i>Gece</i>

م

ماڻر	(A): <i>Güzel eserler, nişanlar, izler</i>
مار	(A): <i>Geçen, geçmiş olan</i> (F): <i>Yılan, iki yüzlü</i>

مانعه	(A): <i>Men' eden şey, engel, özür, zorluk</i>
ما	(F): <i>Ay, kameralı, senenin on ikide biri</i>
مبادرت	(A): <i>Sürat ve gayretle başlama</i>
مبادرت	(A): <i>Bir işe başlama</i>
متاجسر	(A): <i>Cüret eden, -e kalkışan, yetenekten, küstah</i>
متحمل	(A): <i>Dayanan</i>
متزايد	(A): <i>Tezayüd eden, ziyadeleşen, artan, çoğalan</i>
متساند	(A): <i>Dayanan, dayanışık</i>
متشابه	(A): <i>Birbirine benzeyen</i>
متصور	(A): <i>Tasavvur edilmiş, tasarlanmış, düşünülmüş, mümkün olan</i>
متاتعدي	(A): <i>Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, birleşmiş</i>
مجمع	(A): <i>Toplanan, toplanmış, toplu, birikmiş, birleşmiş</i>
مجدد	(A): <i>Yeni olarak, yeni baştan</i>
مجد	(A): <i>Yenileyen, yenileyici</i>
مجرد	(A): <i>Soyulmuş, çiplak, tek, karışık olmayan, soyut</i>
محروس	(A): <i>Muhafaza edilen, gözetilen, kouunan</i>
محلول	(A): <i>Hassolunmuş, çözülmüş</i>
حیب	(A): <i>Seven, dost</i>
خدموم	(A): <i>Oğul, evlat, hizmet edilmiş</i>
مخرب	(A): <i>Harbeden, yıkan, yok eden</i>
مرتزق	(A): <i>Rızıklanan, azınlanan</i>
مرتقن	(A): <i>Rehin olarak alan</i>
مرد	(F): <i>Adam, insan, erkek, yiğit</i>
مرغوب	(A): <i>Rağbet edilmiş, beğenilmiş, istenilen, sevilen</i>
مذكور	(A): <i>Zikredilen</i>
مستحصل	(A): <i>Yetişiren, yetiştirci, üretici</i>
مستعجل	(A): <i>Acele, hemen yapılması gereken şey</i>
مستعفى	(A): <i>İstifa eden, işinden kendi arzusu ile ayrılan, suçunun bağışlanması isteyen</i>
مسلم	(A): <i>Teslim edilmiş, doğruluğu</i>

مسلم	<i>kabul edilmiş</i>
(A) : Teslim eden, Mülkiye kaymakamı veya Nahiyeye müdürü	
مسمع	<i>(A) : Kulak</i>
مشاهده	<i>(A) : Bir şeyi gözle görme</i>
مشريه	<i>(A) : Maşrapa</i>
مشمعه	<i>(A) : Şamdan</i>
مصاحف	<i>(A) : İşler</i>
معاونت	<i>(A) : Yardım yardım etme, yardımıcılık</i>
المعروف	<i>(A) : Bilinen</i>
معلوم	<i>(A) : Bildirilmiş</i>
مغلق	<i>(A) : Kapalı, kilitli, karmaşık</i>
مفغور	<i>(A) : Allah tarafından günah-ları nın affedilmiş olması için dua edilen kimse</i>
مغفور له	<i>(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (erkek)</i>
مغفور لها	<i>(A) : Allah tarafından günah-ları affedilmiş (kadın)</i>
مفرط	<i>(A) : İfrat eden, sinin geçen, aşırı, işleri vardıran</i>
مقابلہ	<i>(A) : Karşılık verme, karşılıklı (Kur'an) okuma</i>
مقاولہ	<i>(A) : Sözleşme, yazılı sözleşme</i>
مقتضی	<i>(A) : Lazım gelen, gerektiren, icab eden, gereken</i>
مقدم	<i>(A) : Çok çabalayan</i>
مقرر	<i>(A) : Kararlaşmış, sağlam</i>
مقرون	<i>(A) : Yakın, yakınlaştırılmış</i>
مقطع	<i>(A) : Bıçak</i>
مقیاس	<i>(A) : Kiyas edecek alet, ölçü aleti, ölçü aleti</i>
مکرم	<i>(A) : Muhterem, aziz saygın</i>
ملحہ	<i>(A) : Tuzluk</i>
میز	<i>(A) : Bir dairede yazıcıları yazdığı yazıları düzeltten, seçen, ayıran</i>
من	<i>(A) : -Den, -den beri</i>
من بعد	<i>(A) : Bundan sonra, bundan böyle</i>
منتخب	<i>(A) : Seçilmiş, seçkin</i>

منتقل	<i>(A) : İntikal eden, geçen, miras kaçırmış, ölmüş</i>
منجمد	<i>(A) : Donmuş, buz tutmuş</i>
منحرف	<i>(A) : İnhiraf eden, sapan, doğru gitmeyen, sağlam olmayan</i>
منحصر	<i>(A) : İnhisar eden, sınırlanmış, bir kimseye mahsus olan</i>
منحل	<i>(A) : İnhilal eden, açılan, çözülen, açık olan, memuru olmayan yer</i>
منخسف	<i>(A) : İnhisaf eden, sökükleşen, ışiksız kalan</i>
منزلت	<i>(A) : Derece, rütbe, yükseklik derecesi</i>
منعام	<i>(A) : Çok bağısta bulunan</i>
منعیم	<i>(A) : Nîmet veren, yedirip içiren, Allah</i>
من غير حد	<i>(A) : Haddim olmayarak</i>
منكسر	<i>(A) : İnkısar eden, kırlan, kırık</i>
مؤكل	<i>(A) : Vekil kılınmış</i>
مومى الية	<i>(A) : Yukarıda adı geçen, ima edilen, bahsedilen</i>
مهابت	<i>(A) : Azamet, heybet</i>
مهلكہ	<i>(A) : Helaç olacak yer, tehlîkeî yer</i>
مهین	<i>(A) : İhanet eden, hor, hakir, alçak, hayin</i>
میر الای	<i>(A) : Alay beyi, albay</i>

ن

ناچار	<i>(F) : Çaresiz</i>
ناچیز	<i>(F) : Hiç hükmünde olan, degersiz</i>
نادان	<i>(F) : Bilmey, terbiyesi kit</i>
ناس	<i>(A) : İnsanlar, halkın herkes</i>
ناظر	<i>(A) : Bakan</i>
نام	<i>(F) : Mektup, kitap</i>
نامہ بر	<i>(F) : Mektup götüren</i>
نائب	<i>(A) : Vekil</i>
نجل	<i>(A) : Oğul, evlat, çocuk</i>
نشعش	<i>(A) : Tabut, cenaze</i>
نو	<i>(F) : Yeni</i>

و

واجْب	(A) : Terki caiz olmayan, yapılmamış dinen lüzumlu olan
واقْع	(A) : Olan, vuku bulan, gerçekleşen
وَالْأَ	(F) : Yüksek, yüce, bala
وَجْد	(A) : Kendinden gelecek, derecede dalgınlık, ilahi aşka dalma
وجْه	(A) : Yüz, surat, çehre
وَحدَت	(A) : Yalnızlık, teklik, birlük, Allâh'a yakınlık
ورْق	(A) : Yaprak, kağıt
وزِرَا	(A) : Vezirler
وَسْط	(A) : Orta, iki şeyin arası
وهْب	(A) : Vergi, bağırlama, hediye

هـ

هَرْج وَ مَرْج	(F) : Altüst, karmaşalık, allak bullak, darmadağın
هَرْمَز	(F) : Zerdüştlerin hayır tanrısi, eski İran takyiminin ilk günü
هَكْذَا	(A) : Böyle, bunun gibi, böylece, yine öyle
هَمَيْون	(F) : Padişah'a ait

همسال (F) : Yaşıt

همشیره (F) : "Sütleri bir olan" Kızkardeş

هندسه (A) : Geometri

هنگام (F) : Zaman, çağ, vakıt, mevsim

هنگامه (F) : Kavga, gürültü

هوى (A) : Heves, istek, arzu, sevgi, hoşlanma

ىـ

ياد (F) : Hatırlama, anma, hatırlar, görnül

يار (F) : Dost, arkadaş, sevgili

ياور (F) : Yardımcı, imdadçı

ياهو (A) : Ey Allâh'ım, derviş selamı

يد (A) : El, kuvvet, kudret, yardım, vasita, müslük

يزدان (F) : Hayır tanrısi, Allâh

يقين (A) : Sağlam bilgi, kat'i olarak bilme

يكون (A) : Toplam

يوم (A) : Gün

مـ (A) : Deniz

KA YNA KÇA

- Yılmaz KURT , OSMANLICA DERSLERİ I - II , ECDAD YAYINLARI , ANKARA , 1993
- Şemseddin SAMİ , KÂMUS-I TÜRKİ , ENDERUN KİTAP EVİ , İSTANBUL , 1989
- Ferit DEVELLİOĞLU , OSMANLICA TÜRKÇE ANSİKLOPEDİK LÜGAT , AYDIN KİTAPEVİ YAYINLARI , 12. BASKI , ANKARA , 1993
- Serdar MUTÇALI , ARAPÇA - TÜRKÇE SÖZLÜK , DAĞARCık YAYINLARI İSTANBUL , 1995
- 3 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ (966-968/1558-1560) , DEVLET ARŞİVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ , ANKARA , 1993
- Ncmi ÜLKER , XVII. YÜZYILIN İKİNCİ YARISINDA İZMİR'DEKİ İNGİLİZ TÜCCARINA DAİR TİCARİ PROBLEMLERLE İLGİLİ BELGELER , TÜRK TARİH BELGELERİ DERGİSİ , C. 14 S. 18 , 1992
- Muhammed Ali ENSARÎ , OSMANLICA İMLÂ MÜFREDATI , HAYRAT NEŞRİYAT , İSTANBUL , 2003
- BEDÜZZAMAN SAİD NURSİ , SÖZLER , İSTANBUL , 1993
- Mehmet EMİNOĞLU , OSMANLI VESİKALARINI OKUMAYA GİRİŞ , TDV YAYINLARI , ANKARA , 1992
- Mustafa HAMİD , RESİMLİ ELİFBA , NAZÎR MATBAASI , İSTANBUL , 1340(1924)
- Faik REŞİT UNAT , HİCRI TARİHLERİ MİLADI TARİHE ÇEVİRME KİLAZUZU , TTK YAYINLARI , 1974
- Mehmet AKİF ERSOY , SAFAHAT , İSTANBUL , 1343
- Esad COŞAN , MAKALAT (HACI BEKTAS VELİ) , KÜLTÜR BAKANLIĞI , ANKARA , 1996
- OSMANLICA KİTAPÇIĞI , www.islamharfleri.com , 2009

